

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 30ός - Αρ. Φύλλου 76 - Ιανουάριος-Ιούνιος 2004

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμματέας: Αθανάσιος

Παπαθανασίου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδικός Γραμματέας: Σπύρος Κρίκος

Μέλη: Νίκος Βίγλας

Σοφία Κουτσούκη

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη

Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και

Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

- Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

- Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: spiroskrikos@in.gr

Φωτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε. , Γερανίου 7,

Τηλ. 210 5244309

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 4

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΔΔ Ευρώ 15

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες

υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Φωτογραφία εξωφύλλου:

Η λίμνη του Μικρού Χωριού - Φωτογραφία Στέλιος Κοντοκόστας, Καρπενήσι

Περιεχόμενα

	Σελ.
Αύγουστος: Η Ρούμελη γιορτάζει την “Κυρά” της	2-3
Επίσια αποκριάτικη συνεστιάση Μικροχωριτών	4-7
Ένα συγκινητικό κείμενο του αείμνηστου Φρέντυ Γερμανού	8-9
Εκλογές 2004	10-11
Από την κίνηση της Αδελφότητας	12-13
Οι δραστηριότητες του τοπικού συμβουλίου του Μικρού Χωριού	14
Νέα από το Δήμο Ποταμιάς	15-17
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	18-23
Οι “Πράσινες τάξεις” στην Ευρυτανία	24
2ο αντάμωμα Χελιδόνας	25
Μητροπολίτης Νικόλαος: Εικοσιπέντε χρόνια ποιμαντορίας	26
Ρουμελιώτικα τραγούδια	27
Μπερεκία: Καρποί των κόπων μιας ολόκληρης χρονιάς	28-31
Γυναίκες, οι δουλεύτρες της γης	32-33
Ευρυτανικές παραδόσεις: Ο γάμος του Μανώλη	34-35
Εποχές που πέρασαν	36-37
Απομνημονεύματα Δημητρίου Σπ. Δερματά	38-41
Ο Κώστας Τριανταφύλλης γράφει “Έρωτος και Ρέντη γωνιά”	42-46
Ναυσικά Παπαδάκη: Θαρραλέα επιστολή	47
Δίγημα: Μια ιστορία της Κατοχής	48-49
Επιστολές προς την Αδελφότητα	50-51
Έντυπα που λάβαμε	52
Συνδρομές στην Αδελφότητα - δωρεές εις μνήμη	53-55
Λίγα λόγια γι’ αυτούς που έφυγαν	56-62

Καλοκαιρινή συνεστιάση

Όπως κάθε χρόνο το ετήσιο αντάμωμα των Μικροχωριτών (συνεστιάση-εκδήλωση-άτυπη συνέλευση) προγραμματίζεται να γίνει στο Μικρό Χωριό μεταξύ 16 και 20 Αυγούστου 2004

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί όσους εξοφλούν τις συνδρομές ή με χρηματικές δωρεές βοηθούν το έργο της Αδελφότητας Μικροχωριτών, η οποία ως γνωστόν δεν έχει άλλους πόρους εκτός από τις ενισχύσεις των μελών της.

Παναγία Προυσιώτισσα

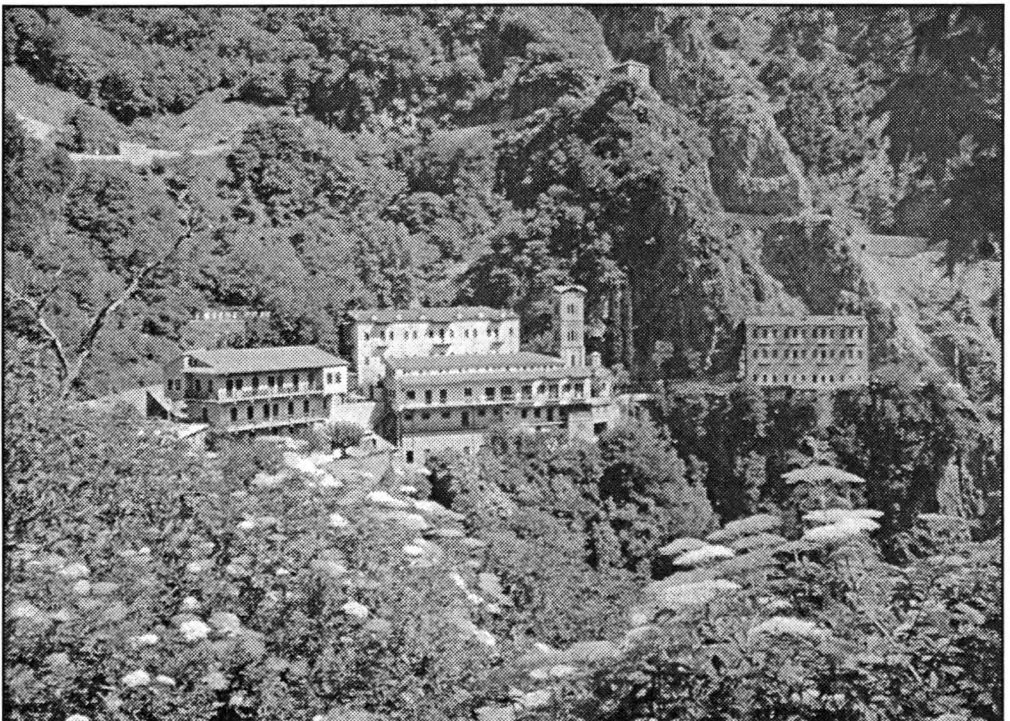
Αύγουστος: Η Ρούμελη γιορτάζει την “Κυρά” της

Αποδοτική

*Μέγαι πρόμαχοι πιστών απάντων,
προστασία τε των Λοροτάνων,
γηνεών τε και αποδήμων, το κάσπημα.
Σε σπάρχει, Παναγία Προυσιώτισσα,
τοι μετὰ πόθοσ προσι Σε καταφεύγοσσι,
Μητερ Άσραντε, Χριστόν τον Θεόν ικέτεω
αμάχητον τηρέιν την προστασίαν Σε.*

Αλήθεια, ποιος Ευρυτάνας μπορεί να αντισταθεί στην ενδόμυχη έλξη να πάει να προσκυνήσει την Παναγιά την Προυσιώτισσα; Ιδίως σήμερα, που με τον ασφαλτένιο αυτοκινητόδρομο η διαδρομή είναι πανεύκολη και γρήγορη. Όμως, και παλιότερα, που η πρόσβαση με τα πόδια, μέσα από δύσβατα μονοπάτια, έπαιρνε αρκετές ώρες, ποιος Ευρυτάνας έδινε σημασία στο χρόνο ή την κούραση; Η εκδρομή στην Μεγαλόχαρη ήταν καθιερωμένη, ήταν κάτι σαν τάμα. Ηχούσαν τα βουνά και τα λαγκάδια με χαρούμενες φωνές και τραγούδια

από παρέες προσκυνητών. Όλοι μας έχουμε όμορφες, αξέχαστες αναμνήσεις από τέτοια οδοιπορικά στη Χάρη της. Όμως για τους Ρουμελιώτες το προσκύνημα αυτό δεν έφτανε. Ήθελαν την Παναγιά κοντά τους, στη γειτονιά τους, εκεί που η τύχη τόφερε να ζουν και να δουλεύουν. Ο πατήρ Άγγελος (Παπαθανασίου), με τη γλαφυρή του πένα στο πολύ κατατοπιστικό, πλούσιο και περιεκτικό οδοιπορικό στη Χάρη της, αναφέρει ενδεικτικά τους προσκυνηματικούς χώρους του νομού Αττικής, όπου βρίσκεται τοποθετημένη η εικόνα της Πα-

ναγίας της Προυσιώτισσας. Αυτοί είναι:

- Στο **μοναστήρι Οσίου Δαυίδ** στη Μάνδρα Αττικής. Εκεί χτίζεται ναΐδιο με φροντίδα του ηγουμένου ιερομονάχου π. Ιερεμίου Φούντα, αρχιμ. και ιεροκήρυκα της Μεγάρων-Σαλαμίνας.

- Το **δεξιό κλίτος του Αγίου Νικολάου Ηλιοπούλεως** είναι αφιερωμένο στην Προυσιώτισσα με εικόνα της. Την πρωτοβουλία είχαν οι Ρουμελιώτες της περιοχής και κάθε Αύγουστο γίνονται εκεί λατρευτικές εκδηλώσεις.

- Στο **τέμπλο του ιερού ναού Αγίου Δημητρίου** Ν. Ελβετίας-Βύρωνος. Η εικόνα της τιμάται από όλη την περιοχή με θείες λειτουργίες, λιτανείες, παρακλήσεις.

- Στο **τέμπλο του ιερού ναού Αγίων Κων/νου και Ελένης** στην Ομόνοια. Μερίμνη του Α.Δ.Κ. είναι τοποθετημένη μεγάλη εικόνα σε περίοπτη θέση μέσα στον κεντρικότερο ναό της Αθήνας.

- Σε **προσκυνητάρι του Αγίου Νικολάου Πευκακίων** (στα Εξάρχεια). Κάθε Νοέμβριο τιμάται με θεία λειτουργία από το Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών.

- Σε **προσκυνητάρι της Αγίας Τριάδας Νικαίας** βρίσκεται πιστό αντίγραφο της Αγίας Εικόνας με πρωτοβουλία του Ευρυτάνα προϊσταμένου του ναού, πρωτοπρ. Δημητρίου Παπασπύρου.

- Σε έναν άλλο κεντρικότατο ναό των Αθηνών, στο ναό των **Αγίων Θεοδώρων** στην πλα-

τεία Κλαυθμώνος και σε Ξυλόγλυπτο **προσκυνητάρι** στο κέντρο του ναού είναι τοποθετημένη η θαυματουργή εικόνα της Προυσιώτισσας.

- Στον **ιερό ναό Αγίου Νεκταρίου** στο Πανόραμα Βούλας βρίσκεται επίσης εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας.

Εδώ, στα όσα μας αναφέρει ο π. Άγγελος στο βιβλίο του θα θέλαμε να προσθέσουμε και τον κεντρικότερο ναό του Πειραιά, τον **Άγιο Κωνσταντίνο** στην Πλατεία Δημοτικού Θεάτρου. Στο **αριστερό κλίτος** του ναού βρίσκεται ένα πολύ μεγάλο, πανέμορφο, καφέ σκούρο, Ξυλόγλυπτο προσκυνητάρι με την εικόνα της Παναγίας της Προυσιώτισσας. Την πρωτοβουλία, όπως μας πληροφορεί η κ. Μαριάνθη Αρώνη, είχαν ο γιατρός Παπαθανασιάδης που είχε πολυόροφη κλινική στην Καστέλλα και η Καπνοβιομηχανία Κεράνη. Κάθε χρόνο, στις 23 Αυγούστου, οι Μικροχωρίτες τιμούν την Αγία Εικόνα με άνθινο στεφάνι, θεία λειτουργία και αρτοκλασία. Τώρα μάλιστα, που οι εκδρομές-επισκέψεις στο μοναστήρι πλήθυναν, πολλοί Πειραιώτες έμαθαν για την Παναγιά μας και συγκεντρώνονται όλο και περισσότεροι για να γιορτάσουν τη μνήμη της. Όμως πέρα απ' αυτή τη μέρα, όσοι Ευρυτάνες βρεθούν κοντά στον Άγιο Κωνσταντίνο σπεύδουν ν' ανέβουν τα σκαλιά του για να ασπαστούν την Άγια Εικόνα, να ανάψουν ένα κερί στη Χάρη της και να προσευχηθούν στην αγαπημένη τους "Κυρά".

Άπειροι ύμνοι, δεήσεις, τροπάρια αλλά και ποιήματα έχουν γραφεί για την Παναγία την Προυσιώτισσα. Παραθέτουμε ένα απόσπασμα ποιήματος και πάλι από το βιβλίο του π. Άγγελου Αθαν. Παπαθανασίου, "**Παναγία η Προυσιώτισσα, Μικρό οδοιπορικό στο πάνσεπτο μοναστήρι της και αναφορά στα θαύματα – χειροποίητα σεβάσματά της**" (Αθήνα 2002):

Προυσιώτισσα Σπηλιώτισσα,
της Ρούμελης η Σκέπη,
Σε νιώθουμε σα Μάνα μας,
που στοργικά μας βλέπει.

Σε απολήξεις δυο βουνών,
που φαίνονται πως σμίγουν,
εκεί που βράχια υψηλά
χάος, φαράγγι ανοίγουν.

Του Βελουχιού οροσειρά
γκρεμούς Ευρυτανίας,
σε μαύρους χρόνους διάλεξες
της Εικονομαχίας.

Της Καλλιακούδας τα' άγριο
μ' αυτό της Χελιδόνας,
τον "Ερχομό" φανέρωσες
της θείας Σου Εικόνας.

Σ' ευλογημένο σπήλαιο,
αιώνες τώρα μένεις,
με θαύματα αμέτρητα
φως και χαρά μας στέλνεις!

Διασκευή: Αιμ. Κ.

Ετήσια αποκριάτικη συνεστίαση Μικροχωριτών

Ένα όμορφο αντάμωμα με τους συγχωριανούς μας

Στη γνωστή κοσμική ταβέρνα *Εσπερίδα* του Βασίλη Μανωλάκου (γαμπρού του Κώστα Βίγλα) έγινε στις 8 Φεβρουαρίου, Κυριακή του Ασώτου, η ετήσια συνεστίαση της Αδελφότητας Μικροχωριτών. Παρ' όλο που λόγω πένθους πολλοί από τους τακτικούς παρευρισκόμενους δεν μπόρεσαν να έλθουν, ήταν ένα όμορφο αντάμωμα με πάνω από 140 άτομα. Απροσδόκητη αλλά και ευχάριστη ήταν η σύντομη παρουσία του νομάρχη μας κ. Κ. Κοντογιώργου, των υποψηφίων βουλευτών Ευρυτανίας κ.κ. Α. Πα-

ναγιωτόπουλου και Δ. Τσιαμάκη και των νομαρχιακών συμβούλων Α. Φακίτσα, Ρ. Γκριζή και Ε. Μπανιά, η οποία μετέφερε τον χαιρετισμό του συγχωριανού μας υποψήφιου βουλευτή Π. Παναγιωτόπουλου. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, όπως κάθε χρόνο, ο δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος με τη γυναίκα του Κική και ο υποψήφιος βουλευτής στην Α' Αθηνών και γνωστός ηθοποιός κ. Φοίβος Ταξιάρχης με τη γυναίκα του κ. Μύρκα Πολύζου.

Η πρόεδρος της Αδελφότητας Μικροχωριτών, Αιμιλία Κουτσούκη, καλωσορίζει τους παρευρισκόμενους

Βρέθηκε μαντήλι

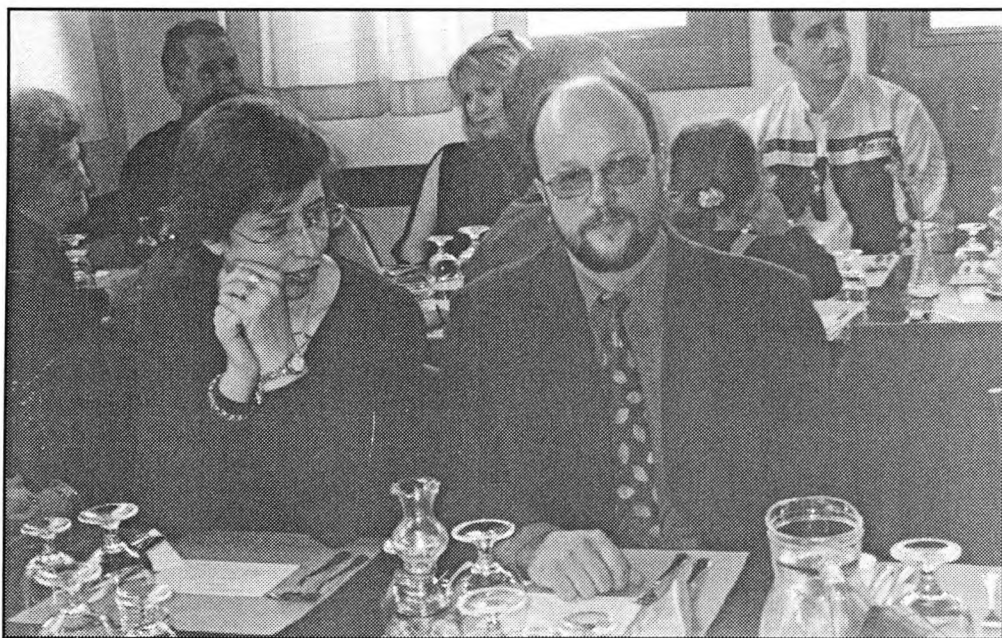
Στην ταβέρνα Εσπερίδα βρέθηκε ένα μακρόστενο γυναικείο μαντήλι απόχρωσης μπλε. Παρακαλούμε όποια κυρία το έχει χάσει να τηλεφωνήσει στο 210 9238197.

Ο συγχωριανός μας νομαρχιακός σύμβουλος, καθηγητής Μένιος Κουτσούκης με τους πολίτευτές Α. Παναγιωτόπουλο και Δ. Τσιαμάκη, τον νομάρχη Ευρυτανίας Κ. Κοντογιώργο και τη νομαρχιακή σύμβουλο Α. Φακίτσα

Ο Αλέκος Γρατσούνης ανοίγει το χορό

Ο δήμαρχος Ποταμιάς Γιάννης Ίβρος με τη σύζυγό του, Κική

Ο δήμαρχος Ποταμιάς Γιάννης Ίβρος και η πρόεδρος της Αδελφότητας Μικροχωριτών, Αιμιλία Κουτσούκη

Ευρηματικός, όπως πάντα, ο Τέλης Παναγιώτου απαγγέλει
στιχάκια και ανέκδοτα

Αγία Κυριακή

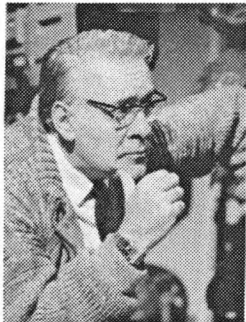
Η εκκλησιά μας ακόμη πιο λαμπρή!

Η εκκλησιά μας, που είναι το κεντρικό στολί-
δι του χωριού μας, συνεχίζει να εξωραϊζεται. Το
μεράκι του παπα-Νίκου δούλεψε και πάλι. Όλος
ο προαύλιος χώρος της Αγίας Κυριακής ντύνεται
με πλάκες, που δένουν αρμονικά με τον πέτρινο
τοίχο της εκκλησίας. Μαζί με την πρόσφατη
εξωτερική εικονογράφηση του χώρου υπεράνω
της εισόδου και τον όμορφο περίγυρό της εντυ-
πωσιάζει κάθε επισκέπτη. Για εμάς, τους Μι-
κροχωρίτες, αποτελεί το καμάρι μας και γι' αυ-
τό πρέπει όλοι να βοηθήσουμε όσο μπορούμε ώ-
στε η εκκλησιά μας να γίνεται όλο και πιο λα-
μπρή.

Μνήμη για τα 40 χρόνια από την κατολίσθηση

Θερμές ευχαριστίες στα *Ευρυτανικά Χρονικά* και τα *Δομιανίτικα Νέα*, που αφιέρωσαν πολλύ χώρο στα έντυπά τους για να τιμήσουν τα 40 χρόνια από την αποφράδα μέρα της κατολίσθησης του χωριού μας. Και οι δύο δημοσίευσαν άρθρο του αείμνηστου *Φρέντυ Γερμανού* που έφτασε στον τόπο της καταστροφής, σαν απεσταθμένος του περιοδικού "Εικόνες". Αξίζει να αναδημοσιεύσουμε όσα έγραψε για το δόλιο το Μικρό Χωριό στο τεύχος 379 της 25^{ης} Γενάρη 1963 των "Εικόνων":

Η μικρή Ελβετία έσβησε

“Αυτή τη φορά η καταστροφή χτύπησε μια καταπράσινη γωνιά της Ευρυτανίας, το Μικρό Χωριό. Ήρθε, όπως έρχεται συνήθως στις περιπτώσεις αυτές. Χωρίς να χτυπήσει την πόρτα. Μια υπόκωφη βουή, ένα βουνό που κύλησε, ένα χωριό που έσβησε από το χάρτη και μετά σιωπή. Η ίδια σιωπή που έρχεται μετά από κάθε βιβλική θεομηνία.

Κυριακή, 13 Ιανουαρίου, πρωί, στην μικρή Ελβετία—έτσι ονόμαζαν υπερήφανα οι κάτοικοι του Μικρού Χωριού την καταπράσινη πατρίδα τους. Έβρεχε δυνατά, οι περισσότεροι ήταν μέσα στην μεγάλη εκκλησία, αυτή η εκκλησία έσωσε τον πληθυσμό του χωριού. Η θεία πρόνοια κράτησε σφιχτά στην αγκαλιά της την εκκλησία και δεν άφησε την καταστροφή να μπει εκεί μέσα.

Το υπόλοιπο χωριό τους, βούλιαξε στην πικρή του μοίρα. Αυτό τίποτε δεν μπόρεσε να το σώσει. Ενώ η βροχή έδερνε τα έλατα και τους στέγες των σπιτιών, ακούσθηκε η τραγική βοή. Το έδαφος άρχισε να τρέμει. “Σεισμός”, φώναζαν μερικοί. Δεν ήταν όμως σεισμός. Ήταν κάτι εφιαλτικότερο, κάτι που δεν μπορούσε να το αγγίξει η λογική του ανθρώπου. Ένα χέρι, ένα πελώριο και θυμωμένο χέρι έσπρωξε το βουνό τους το χωριό. Εκατομμύρια τόνοι χώμα, λασπωμένο, κόκκινο χώμα, που νόμιζες ό-

τι έσταζε αίμα, άρχισαν να πέφτουν, να χορεύουν, να θάβουν, να καταπίνουν. Όσοι βρέθηκαν έξω από τα σπίτια τους, όσοι βρέθηκαν στην ορμή της χωμάτινης πλημμύρας, άρχισαν να τρέχουν δεξιά και αριστερά, χωρίς να ξέρουν που θα μπορούσαν να βρουν ασφάλεια, χωρίς να ελπίζουν να βρουν πουθενά μια στέρεη γωνιά γης. Μαζί τους πρόβατα, κατσίκες, γάτες, σκυλιά—άνθρωποι και ζώα ενωμένα για μια ακόμη φορά στη φυγή από τον κατακλυσμό. Το χώμα, τους ερχόταν από παντού. Κυλούσε, έτρωγε, κατάπινε. Ένας ορειβάτης, που βρέθηκε τυχαία κοντά στον τόπο της καταστροφής, διηγείται: “Είδα ανθρώπους να τρέχουν, κυνηγημένοι από το βουνό. Είδα τα χέρια τους να σπαρταρούν, ενώ το υπόλοιπο κορμί τους είχε ταφεί κάτω από το χώμα”.

Τη στιγμή που γράφονται οι γραμμές αυτές, τα περισσότερα από τα πτώματα δεν έχουν βρεθεί ακόμη. Μένουν κάτω από τους πελώριους όγκους του χώματος που τους έθαψαν. Ίσως μερικοί να μη βρεθούν ποτέ. Θα μείνουν εκεί, κυκλωμένοι από το σφιχτό τείχος του χωμάτινου βουνού. Οι νεκροί είναι δεκατρείς και τέσσερις οι τραυματίες. Αριθμοί σχεδόν ασήμαντοι, μπροστά στην εφιαλτική εικόνα της θεομηνίας. Τα 62 από τα 100 σπίτια του χωριού έχουν σβήσει, χωρίς να αφήσουν ούτε τα αποτυπώματά τους. Τα υπόλοιπα 38 φαίνονται έτοιμα να πέσουν στην πρώτη πνοή του ανέμου.

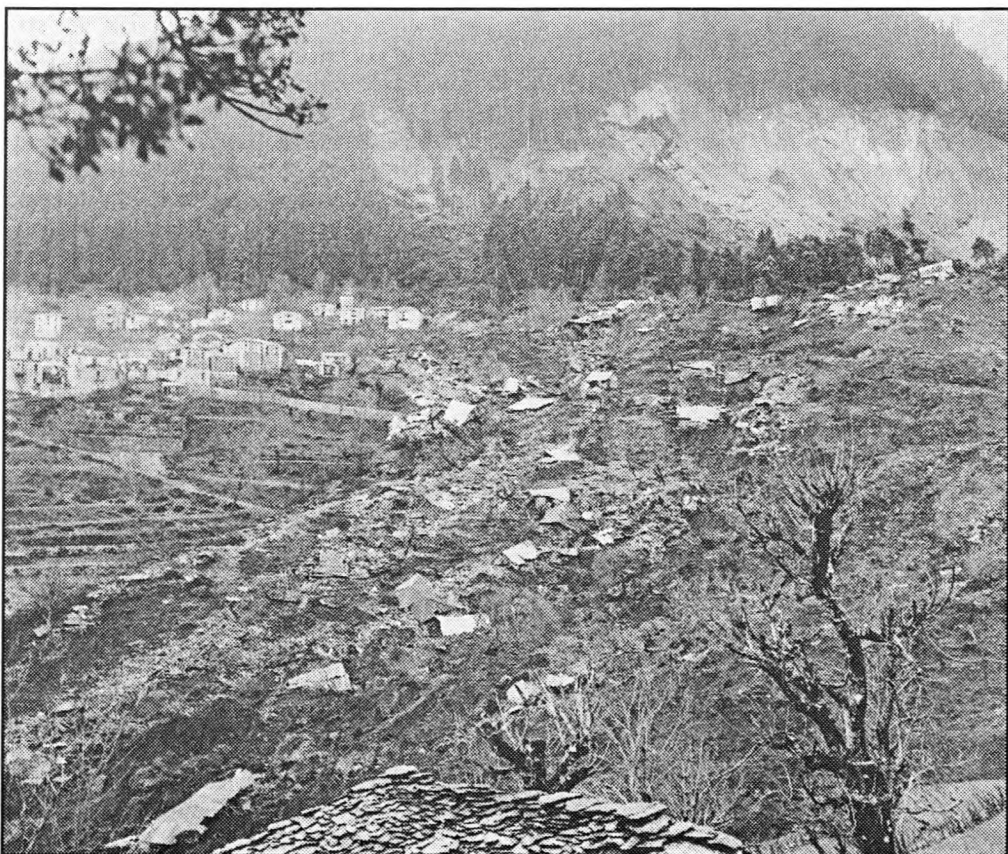
Μια γριούλα βρέθηκε νεκρή σε μια χαράδρα, με το κεφάλι έξω από ένα σωρό λάσπης και το

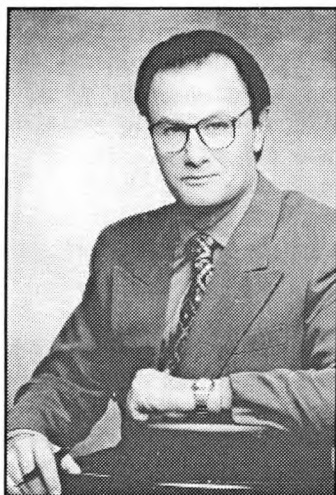
υπόλοιπο κορμί θαμμένο μέσα. Ένα βοσκό με τα πρόβατά του τον κατάπιε η γη. Άνοιξε το στόμα της, τον τράβηξε μέσα και μετά το ξανάκλεισε. Έναν τρίτο τον πλάκωσε το χώμα, τη στιγμή που έσπρωχνε την κορούλα του επάνω σε ένα έλατο.

Την άλλη μέρα το πρωί έγινε το προσκλητήριο των ζωντανών στο διπλανό χωριό. Γυμνοί, αζύριστοι, πανικόβλητοι, οι χθεσινοί υπερήφανοι κάτοικοι της μικρής Ελβετίας δεν μπορούσαν ακόμη να πιστέψουν, να καταλάβουν, να παραδεχτούν. Τα μάτια τους, ομιλητικότερα από το στόμα τους, ρωτούσαν διαρκώς: “Γιατί; Πώς συνέβη; Γιατί να τύχει σ’ εμάς αυτό; Ποιόν βλάψαμε;”. Δεν υπήρχε απάντηση. Δεν υπάρχει ποτέ απάντηση στα χτυπήματα της μοίρας.

Η επιστήμη θα δώσει—θα έδωσε ήδη—τα συμπεράσματά της. Η λογική, όχι η ψυχρή και

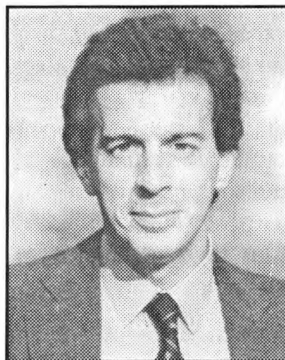
τετράγωνη, αλλά η ζεστή και ανθρώπινη, δεν μπορεί να εξηγήσει πώς η μικρή Ελβετία, με την ειδυλλιακή φύση και τον ξέγνοιαστο πληθυσμό, έπρεπε από τη μια στιγμή στην άλλη να βουλιάζει, να χαθεί, να γίνει η μικρή Ατλαντίδα της Ευρυτανίας. Ευτυχώς τα παιδιά σώθηκαν. Τα παιδιά, την ώρα της καταστροφής, ήταν με το δάσκαλό τους μέσα στην εκκλησία. Όταν το βουνό άρχισε να ορμά και τα πρώτα σπίτια να βουτούν μέσα στο χώμα, τα παιδιά πετάχτηκαν σαν τρελά έξω, φωνάζοντας τα ονόματα κάποιου πατέρα, κάποιας μητέρας. Αν εκείνη την ώρα δεν τα συγκρατούσε το δυνατό χέρι του δασκάλου, τα θύματα του Μικρού Χωριού θα ήταν πολύ περισσότερα. Σώθηκαν τα παιδιά. Σώθηκαν οι περισσότεροι κάτοικοι, αλλά δεν σώθηκαν τα σπίτια. Δεν υπάρχει πια Μικρό Χωριό. Και, φυσικά, τώρα δεν μπορεί να γίνει τίποτε—σχεδόν τίποτε”.

Πάνος Παναγιωτόπουλος**Ένας Μικροχωρίτης υπουργός!**

Με ιδιαίτερη συγκίνηση και περηφάνια το Μικρό Χωριό υποδέχτηκε την επανεκλογή αλλά και την υπουργοποίηση ενός δικού της τέκνου, του Πάνου Π. Παναγιωτόπουλου. Ο υπουργός Απο

σχολήσεως και Κοινωνικής Προστασίας γεννήθηκε στην Αθήνα το 1957 και είναι γιος του αείμνηστου συγχωριανού μας, δικηγόρου Πάνου Κ. Παναγιωτόπουλου. Ο κ. Πάνος Π. Παναγιωτόπουλος είναι περισσότερο γνωστός ως δημοσιογράφος καθώς της πολιτικής προηγήθηκε μια λαμπρή δημοσιογραφική καριέρα με διευθυντικές θέσεις στο ραδιόφωνο, στην τηλεόραση και στον τύπο, όμως είναι επίσης διαπρεπής δικηγόρος και πτυχιούχος του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου με μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι. Εκλέχτηκε για πρώτη φορά βουλευτής στις εθνικές εκλογές του 2000, στις οποίες ήλθε πρώτος σε σταυρούς προτίμησης στη Β' περιφέρεια της Αθήνας. Ο κ. Πάνος Παναγιωτόπουλος ξέρει να μάχεται και να νικάει. Οι Μικροχωρίτες εναποθέτουν πολλές ελπίδες στην επανεκλογή του και την υπουργική του θητεία για το καλό της πατρίδας μας. Δυστυχώς ο μειλίχιος, αξιοπρεπής και αγαπητός πατέρας του δεν ευτύχησε να χαρεί ούτε καν τον ερχομό του μοναχογιού του. Σίγουρα όμως το πνεύμα του θα χαιρέται για τη λαμπρή σταδιοδρομία του γιου του, η οποία βαδίζει στο δρόμο της κοινωνικής προσφοράς και δράσης, που χάραξε ο αείμνηστος πατέρας του.

Μιχάλης Λιάπης**Ο Μεγαλοχωρίτης υπουργός**

Ο κ. Μιχάλης Λιάπης κατάγεται από το Μεγάλο Χωριό και είναι γιος του Κώστα Λιάπη και της Αντιγόνης Καραμανλή Λιάπη. Ο αείμνηστος πατέρας του είχε καταγωγή και από το Μικρό Χωριό α-

φού ο παππούς του και η μητέρα του λέγονταν Κυρίτση και ήταν από τη γνωστή μεγάλη Μικροχωρίτικη οικογένεια των Κυριτσαίων. Ο κ. Μιχάλης Λιάπης είναι υπουργός Μεταφορών και Επικοινωνιών αλλά επίσης είναι και γνωστός δικηγόρος, πτυχιούχος της Νομικής Σχολής και του Πολιτικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι. Από το 1985 εκλέγεται συνέχεια βουλευτής στη Β' περιφέρεια της Αθήνας. Το 1992 ανέλαβε Υφυπουργός Εμπορίου, ενώ από το 1997 ήταν γραμματέας Πολιτικού Σχεδιασμού και Προγράμματος της Νέας Δημοκρατίας. Στο ενεργητικό του επίσης καταγράφεται η συγγραφή τριών βιβλίων: *Για μια ριζοσπαστική ανανέωση, Για μια δημιουργική ανατροπή και Για ένα νέο ήθος*. Μαζί με το Μεγάλο Χωριό αισθάνονται περήφανοι και οι Μικροχωρίτες γιατί ένας δικός τους άνθρωπος επάξια κατέχει ένα ύψιστο πολιτικό αξίωμα, στο οποίο είναι βέβαιο ότι θα δώσει τον καλύτερο εαυτό του για το καλό του τόπου μας.

Δημοσθένης Τσιαμάκης**Για δεύτερη φορά****βουλευτής Ευρυτανίας**

Ο κ. Δημοσθένης Τσιαμάκης καταλαμβάνει για δεύτερη φορά τη βουλευτική έδρα της Ευρυτανίας στο ελληνικό κοινοβούλιο. Κατάγεται από τη Σιβίστα Ευρυτανίας, είναι γόνος πολυμελούς οικογένειας και διετέλεσε

για πολλά χρόνια διοικητικό στέλεχος δημοσίων υπηρεσιών και νομάρχης Ευρυτανίας. Η μεγάλη του εμπειρία και η βαθιά γνώση του γύρω από τα ευρυτανικά θέματα και κυρίως η αγάπη του για τον Ευ-

ρυτάνα και την Ευρυτανία εγγυώνται ότι θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για το καλό της ιδιαίτερης πατρίδας μας. Στο προεκλογικό του μήνυμα (*Ευρυτανικά Νέα 3/3/04*) προς τους Ευρυτάνες ψηφοφόρους δήλωνε ότι θα διαθέσει το μισθό της βουλευτικής του αποζημίωσης υπέρ του Συλλόγου Πολυτέκνων Ευρυτανίας. Μια σπάνια χειρονομία που τον τιμά ιδιαίτερα.

Δύο ακόμα Μικροχωρίτες υποψήφιοι Βουλευτές

Όπως πληροφορούμαστε το Μικρό Χωριό είχε επίσης δύο υποψήφιους βουλευτές, που έδωσαν τον αγώνα τον καλό για μια έδρα στο ελληνικό κοινοβούλιο:

- Ο κ. Φοίβος Ταξιάρχης, γνωστός ηθοποιός, που τακτικά συμμετέχει στις εκδηλώσεις της Αδεφότητας. Είναι σύζυγος της κ. Μύρκας, κόρης του αείμνηστου στρατηγού Δημητρίου Ποθύζου. Ο κ. Ταξιάρχης ήταν υποψήφιος του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος στην Α΄ Αθηνών.
- Η κ. Πόπη Μπάκα-Βρυνιώτη, υποψήφια του Συνασπισμού της Ριζοσπαστικής Αριστεράς στη Β΄ Αθηνών. Η κ. Βρυνιώτη είναι κόρη του Χρήστου και της Θεοδώρας Βρυνιώτη-Μπάκη, το γένος Μαστρογεωργοπούλου.

Μια σοφή και διαχρονική ρήση

Σήμερα εμού, αύριον ετέρου και ουδέποτε τινός

Τη σοφή αυτή φράση χρησιμοποίησε ο Αρκάδας τ. υπουργός Εργασίας κ. Δημήτριος Ρέππας κατά την παράδοση του υπουργείου του στον νέο Μικροχωρίτη αλλά και Αρκάδα (από τη γενιά της μητέρας του) υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κ. Πάνο Π. Παναγιωτόπουλο.

Θέλουμε να θυμίσουμε εδώ, ότι η ιστορική και διαχρονική αυτή ρήση είναι σκαλισμένη στην κτητορική πλάκα του σπιτιού του Δ.Ι. Φλέγγα (1929), δηλ. στον τοίχο του σπιτιού του Τάσου Φλέγγα σήμερα. Η κατωτέρω φωτογραφία, που αποτέλεσε το εξώφυλλο του περιοδικού μας (τεύχος 25-26/1985), αποτυπώνει αυτή τη λεβεντιά της ψυχής αλλά και την επιτευμένη μαστοριά της εποχής.

Από την κίνηση της Αδελφότητας

- Η πνευματική γωνιά του χωριού μας χάρις στην πρόθυμη απασχόληση της Τζένας Γκάση κατάφερε να λειτουργήσει αρκετές φορές το χειμώνα που μας πέρασε. Με χαρά διαπιστώσαμε το μεγάλο ενδιαφέρον των επισκεπτών. Τα Χριστούγεννα, παρά τον άσχημο καιρό, ο κόσμος που περιηγήθηκε τις αίθουσες των εκθεμάτων ήταν πολύς και ακόμα περισσότεροι το Πάσχα με τον πραγματικά ανοιξιάτικο καιρό. Όμως η έκπληξη ήταν η μέρα της Πρωτομαγιάς: Οι επισκέπτες ήταν απρόσμενα πολλοί, το ενδιαφέρον μεγάλο καθώς και το χρηματικό όφελος, καθώς σε λίγες μόνο ώρες εισπράχθηκαν 40 ευρώ από τα βιβλία που διατέθηκαν. Θερμές ευχαριστίες στις νεαρές δεσποινίδες του χωριού μας Άρια Αρώνη και Δώρα Ντζούφρα, που προσφέρθηκαν εθελοντικά να διαθέσουν τον ελεύθερο χρόνο τους στην ξενάγηση των επισκεπτών της Πνευματικής Γωνιάς.
- Η Αδελφότητα, όπως κάθε χρόνο, δεν ξέχασε τους μετρημένους στα δάκτυλα του ενός χεριού μικρούς **μαθητές του δημοτικού σχολείου** του χωριού μας. Με δώρα τους ευχήθηκε χρόνια πολλά για τα Χριστούγεννα και καλές διακοπές για το καλοκαίρι.
- Στις 8 Φεβρουαρίου, την Κυριακή του Ασώτου, έγινε η καθιερωμένη **ετήσια συνεστίαση** της Αδελφότητας Μικροχωριτών. Ήταν ένα χαρούμενο μεσημέρι με πάνω από 140 Μικροχωρίτες και φίλους. Περισσότερα γράφονται σε άλλη στήλη του περιοδικού.
- Με επιστολή της Αδελφότητας ζητήθηκε η απομάκρυνση της κεραίας από τον **Αη Σώστη**, η οποία δεν έχει πλέον λόγο ύπαρξης μετά την έναρξη λειτουργίας του δορυφόρου του ΟΤΕ, σύμφωνα με το υπ. αρ. 3856/53018 έγγραφο του υπουργείου Πολιτισμού και τις υποσχέσεις του ΟΤΕ.
- **Ευχετήρια επιστολή** έστειλε η Αδελφότητα στον Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικόλαο για την 25^η επέτειο από την εκλογή του ως πρώτου πνευματικού ποιμενάρχη Ευρυτανίας. Επίσης έστειλε **συγχαρητήριες επιστολές** για την επανεκλογή τους και την ανάληψη αξιωμάτων στον υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Μικροχωριτή κ. Πάνο Παναγιωτόπουλο, στον υπουργό Μεταφορών και Επικοινωνιών κ. Μιχάλη Λιάπη και στον βουλευτή Ευρυτανίας κ. Δημοσθένη Τσιαμάκη.
- **Εκ παραδρομής**, όπως μας πληροφόρησαν, στις ευρυτανικές εφημερίδες γράφτηκε ότι ο Μικροχωριτής υπουργός κ. Πάνος Παναγιωτόπουλος κατάγεται από την Καστανιά του Δήμου Προυσσού. Η Αδελφότητα έστειλε ενημερωτικές επιστολές προς τις εφημερίδες, οι οποίες δημοσίευσαν την αναγκαία διόρθωση.
- Η Αδελφότητα με τη βοήθεια του δήμου αποκατέστησε τα **πέτρινα τοιχία** του σχολικού κήπου που είχαν σκεπαστεί από την ασφαλτόστρωση του δρόμου. Ευχαριστεί το Δήμο Ποταμιάς που συνεπής στην υπόσχεσή του πρόσφερε την αναγκαία πέτρα και τα υλικά που χρειαζόνταν για το σκοπό αυτό. Επίσης με φροντίδα της έγινε η αναγκαία συντήρηση στο **μνημείο θυμάτων της κατολίσθησης** στην Τσίρη.
- Η Αδελφότητα με τη συμβολή του τοπικού συμβουλίου πιστεύει ότι μέσα στο καλοκαίρι θα μπορέσει να βελτιώσει το μονοπάτι που οδηγεί στο **μνημείο** του αδικοχαμένου αντάρτη Κλέαρχου στην πλαγιά της Τσίρης (1942).
- Για τα θέματα που απασχολούν το χωριό μας, τα οποία συζητήθηκαν πέρυσι το καλοκαίρι στην ετήσια συνάντηση με τους τοπικούς άρχοντες, η Αδελφότητα είχε συνεχή επικοινωνία και πολύ καλή συνεργασία με τον δήμαρχο κ. Γιάννη Ίβρο και

τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου κ. Γιάννη Ντζούφρα. Όπως φαίνεται στο τεχνικό πρόγραμμα του τοπικού συμβουλίου για το 2004, σχεδόν όλα τα αιτήματα που αναπτύχθηκαν στην άτυπη καλοκαιρινή μας συγκέντρωση πήραν σάρκα και οστά.

- Σχετικά με το πολύ σημαντικό θέμα της **πλατείας του Νέου Χωριού**, η γραφειοκρατία έκανε το θαύμα της. Ο δήμος και το τοπικό συμβούλιο είχαν να αντιμετωπίσουν πάμπολλες τυπικές δυσκολίες από αρμόδιες υπηρεσίες (πολεοδομία κ.λπ.) όπως φαίνεται όμως, οι προσπάθειες ευοδώθηκαν και οι εργασίες αρχίζουν σύντομα.

• **Εκδρομή στην Πόλη**

Γύρω στους 20 Μικροχωρίτες δήλωσαν συμμετοχή για την εκδρομή-προσκύνημα στην Κωνσταντινούπολη. Δεκατέσσερις από Αθήνα και Μικρό Χωριό και πέντε από Θεσσαλονίκη. Σχεδόν όλοι προτιμούν εκδρομή με πούλμαν και οι περισσότεροι θεωρούν ως καταλληλότερη εποχή το φθινόπωρο και ως εκ τούτου η εκδρομή προγραμματίζεται για τον **Οκτώβριο 2004**. Το κόστος για μια επταήμερη εκδρομή θα κυμαίνεται γύρω στα 320 ευρώ και όσοι δήλωσαν συμμετοχή θα ειδοποιηθούν τηλεφωνικά για τα σχετικά. Για νέες δηλώσεις παρακαλούμε τηλεφωνείτε σε οποιοδήποτε μέλος του Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών.

ΕΥΧΕΣ

Ολόθερμες ευχές για παντοτινή ευτυχία στον Βασίλη και τη Σωτηρία Παπανίκου, που παντρεύτηκαν στο Πόρτο Ράφτη στις 6 Δεκεμβρίου. Ο Βασίλης είναι ο πρώτος από τους δυο γιους του Θωμά και της Ελένης Παπανίκου και εγγονός του αείμνηστου παπα-Βασίλη, ιερέα του χωριού μας από το τέλος του πολέμου ως και τη δεκαετία του '50.

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών στον Μιχάλη Σταφυλά

Θερμά συγχαρητήρια στον γνωστό Ευρυτάνα συγγραφέα-λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά, που πρόσφατα τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών με βραβείο για το συνολικό συγγραφικό και λογοτεχνικό του έργο. Ήταν μια καθ' όλα επάξια δικαίωση για την μεγάλη, πολύχρονη και αδιάλειπτη πνευματική του προσφορά και παρουσία στον κόσμο των Γραμμάτων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τα αδέλφια Κώστας και Νίκη Κουτσούκη, Φανίτσα Ποιύζου και Φρόσω Ζυγιάρη, καθώς και τα ανήψια ευχαριστούν ολόθερμα όλους όσους συμμετείχαν και συνόδευσαν τον αείμνηστο αδελφό και θείο τους **ΘΑΝΑΣΗ Ι. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ** στην τελευταία του κατοικία. Ιδιαίτερα ευχαριστούν τον νομάρχη Ευρυτανίας κ. Αθ. Κοντογιώργο, τον τ. πρόεδρο ΤΕΔΚ Ευρυτανίας ιατρό κ. Δημ. Καρατσιόκη, τον τ. πρόεδρο της Αδελφότητας Μικροχωριτών κ. Θαν. Κεράνη και τον παπα-Νίκο Αζακά για τα συγκινητικά και από καρδιάς αποχαιρετιστήρια λόγια τους.

Οι δραστηριότητες του τοπικού συμβουλίου του Μικρού Χωριού

- Πολλές **παροχές νερού** έσπασαν και πάλι φέτος στο χωριό μας από τις παγωνιές του χειμώνα και φυσικά ο πρόεδρος του Τ.Σ. κ. Γιάννης Ντζούφρας μαζί με τα μέλη του τοπικού συμβουλίου είχαν τη φροντίδα για την άμεση αποκατάστασή τους.

- Η άνοιξη είναι ο μήνας με τις περισσότερες δουλειές στο χωριό. Το Τ.Σ. είχε σαν μέλημά του τον **καθαρισμό των μονοπατιών**, των αγροτικών δρόμων αλλά και όλων των αυλακιών. Επίσης να κόψει τα χορτάρια από όλους τους κοινόχρηστους χώρους και να κλαδέψει μερικά δέντρα στους δρόμους που εμποδίζουν ή περιορίζουν την ορατότητα.

- Έχει αρχίσει ήδη την **αποκατάσταση των δρόμων** στο Παλιό Χωριό από τις ζημιές που προκλήθηκαν από τα υδραυλικά έργα.

- Ο δήμος με το Τ.Σ. φρόντισαν για τη **διεύρυνση του δρόμου** από το μνημείο της κατολίσθησης ως την είσοδο του Παλιού Χωριού. Έτσι όχι μόνο διορθώθηκε το επικίνδυνο στένεμα που παρουσίαζε εκεί ο δρόμος αλλά θα επιτρέψει και μια κάποια στάθμευση αυτοκινήτων σε περίοδο μεγάλης κίνησης.

- Λειπομέρειες για τα σημαντικά έργα που προγραμματίζονται να γίνουν στο χωριό μας δημοσιεύονται πιο κάτω στο **τεχνικό πρόγραμμα** του τοπικού συμβουλίου για το 2004.

Τεχνικό πρόγραμμα έτους 2004

Τοπικό συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος Μικρού Χωριού
Αρ. απόφασης 6/3/2004

...Το συμβούλιο αφού άκουσε την εισήγηση του προέδρου και μετά από διαλογική συζήτηση αποφασίζει:

1. Την άμεση ανάγκη επέκτασης του καταστήματος της πλατείας και του κοινοτικού γραφείου.
2. Την ολοκλήρωση των έργων προηγούμενων ετών που εκκρεμούν (υδραγωγείου και δρόμων).
3. Τη διαμόρφωση του δρόμου δίπλα στην πλατεία και έναντι οικιών Τάσιου-Τσατσάραγκου.
4. Αιτήσεις δημοτών που εκκρεμούν για την ολοκλήρωση των προβλημάτων.
5. Αξιοποίηση και ολοκλήρωση πλατείας Δοξιάδη.
6. Καλωπισμός εισόδου Μικρού Χωριού. Τοποθέτηση πλαισίου, πινακίδων και χάραξη γραμμών προτεραιότητας.
7. Προστατευτικά κιγκλιδώματα σε επικίνδυνα σημεία (εκκλησία-Φλώρου Κώστα).
8. Ανάπλαση χώρου έναντι οικίας Ι.Φούκα.
9. Αποπεράτωση πάρκινγκ Καστανόβρυσης-Ξενοδοχείου.
10. Συντήρηση οστεοφυλακίων Νέου-Παλαιού Χωριού.
11. Βάψιμο τσιμεντένιου τοίχου κάτω από Π.Τσινιά.

Παλιό Χωριό

1. Τσιμεντόστρωση δρόμου από διασταύρωση Κρίκου έως Κατραμάδου.
2. Τσιμεντόστρωση δρόμου από στροφή Μπάκη έως οικίας Χρυσούλας Χονδρού (αναφορά).
3. Να γίνει ο δρόμος στη θέση Γούμενος.
4. Διαπλάτυνση-κατασκευή τεχνικών και ασφαλτόστρωση του δρόμου Νέου-Παλαιού Χωριού.
5. Χρηματοδότηση για εκπόνηση εδαφοτεχνικής μελέτης στο Παλιό Χωριό.
6. Ενταξη σε πρόγραμμα ανάπτυξης και διαμόρφωσης της λίμνης.
7. Καθαρισμός και διαμόρφωση του μονοπατιού Άγιοι Απόστολοι-Γαύρος.

Στήριγμα στα γηρατειά με "Βοήθεια στο σπίτι"

Ένα μεγάλο στήριγμα στα γηρατειά και στην ανημποριά είναι το πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" που άρχισε την λειτουργία του και στον Δήμο Ποταμιάς. Πόσοι ανήμποροι δεν θα νιώσουν παρηγοριά και ανακούφιση! Δεν θα 'ναι πια έρμοι και αβοήθητοι αλλά θα έχουν κάποιον να νοιάζεται για γι' αυτούς και να τους συμπαραστέκεται. Η στοργή προς τον πάσχοντα συνάνθρωπο είναι Θεία επιταγή και η ανθρωπιά είναι δείγμα πολιτισμού. Θερμά συγχαρητήρια στον δήμαρχο κ. Γιάννη Ίβρο που πέτυχε την εφαρμογή της και στα χωριά μας. Ο Δήμος Ποταμιάς ξεκίνησε το κοινωνικό αυτό πρόγραμμα με τη συνεργασία της ΔΕΠΑΚ. Η "Βοήθεια στο σπίτι" παρέχεται δωρεάν σε ηλικιωμένους που μένουν μόνοι τους, έχουν χαμηλό εισόδημα και προβλήματα υγείας τέτοια που δεν τους επιτρέπουν να αυτοεξυπηρετηθούν. Ακόμη η βοήθεια παρέχεται σε άτομα με διάφορες αναπηρίες που είναι δύσκολη η μετακίνησή τους, όπως τυφλοί, ανάπηροι, κ.λπ. Το πρόγραμμα στοχεύει στο να μπορούν ηλικιωμένα ή ανήμπορα άτομα να μπορούν να μένουν στο

δικό τους χώρο και να μην αναγκάζονται να καταφεύγουν σε ιδρύματα. Για τη λειτουργία του προγράμματος έχουν προσληφθεί τα αναγκαία για τη λειτουργία του άτομα που είναι: κοινωνική λειτουργός, νοσηλεύτρια και οικογενειακή βοηθός. Η ομάδα αυτή καταρτίζει ένα εβδομαδιαίο πρόγραμμα έτσι ώστε η βοήθεια να παρέχεται συστηματικά. Το έργο της ομάδας περιλαμβάνει καταγραφή και αξιολόγηση των αναγκών όσων χρειάζονται βοήθεια, συμβουλευτική και ψυχολογική στήριξη τους, προληπτική νοσηλευτική φροντίδα, φροντίδα ατομικής τους υγιεινής, καθαριότητα του χώρου που μένουν, συνοδεία τους σε νοσηλευτικά ιδρύματα για εξετάσεις, κ.λπ., συνταγογραφία των φαρμάκων τους, βοήθεια σε ψώνια, πληρωμές λογαριασμών κ.λπ.

Η υπηρεσία Βοήθεια στο σπίτι στεγάζεται στο δημαρχείο του Δήμου Ποταμιάς. Για πληροφορίες: Ελισάβετ Μπισμπίκη, κοινωνική λειτουργός, τηλ. 22370 41234 ή Fax: 22370 41561

Συγκινητικές είναι οι πρώτες γραπτές ευχαριστίες συμπατριωτών μας:

Εν Πρωτοχωρίο τη 9-3-2004
Ευχαριστώ πολύ εγγράφως την
ένεργειαν και προσοχίαν που μας
επέδειξε εβοηθώντας εγώ την αναπηρι-
κήν μου ζωή τα κοριτσάκια και
μας προστάει είνον την ζωήν μας
Ευχαριστώ θερμά τα δικά έν
ένεργιάν αυτήν που εγγράφως
δε μάς είνον άπροστεινωτου.
Π.Ε., 88 ετών

ΗΜΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕ
ΜΕ ΤΑ ΧΑΡΙΤΟΣΙΑ ΕΙΝΟΝ
ΕΣΤΕΙΝ Ο ΔΗΜΟΣ
ΜΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΠΑΡΙΑ
"ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΝ ΚΑΙ ΟΣΙΝ
ΤΟΥΝ ΙΣΤΙΟΝ ΜΕ ΕΣΤΕΙΝ
ΤΟΥΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
ΟΥΣ ΑΠΟ ΚΑΡΔΙΑ
Κ.Μ., 74 ετών

Εκχιονιστικά εν δράσει!

Ο δήμαρχος Ποταμιάς στη διάρκεια εργασιών εκχιονισμού στο Παλιό Μικρό Χωριό

Το εκχιονιστικό του δήμου ανοίγει δρόμο

Η πιο μεγάλη αλλά και αδιάκοπη δουλειά του δήμου και των τοπικών συμβουλίων των χωριών μας, κατά τους χειμερινούς μήνες, είναι ο καθαρισμός των δρόμων μετά από χιόνια και βροχές. Η δουλειά αυτή γίνεται δυσκολότερη όταν πρέπει να απασχολούνται εργάτες κάτω από άσχημες καιρικές συνθήκες ή να χρειάζεται να δανείζεται ο δήμος τα απαραίτητα μηχανήματα. Ο Δήμος Ποταμιάς κατάφερε να βρει μια πιο αποτελεσματική και άμεση λύση.

Προμηθεύτηκε δυο πολύ αναγκαία και χρήσιμα εξαρτήματα, μια “αλατιέρα” και ένα “μαχαίρι” όπως λέγονται, τα οποία προσαρμόζονται σε αυτοκίνητα του δήμου και με κατάλληλες συνδέσεις μπορούν και κατευθύνονται από τον οδηγό του οχήματος. Η “αλατιέρα” χρησιμοποιείται για να ρίχνει αλάτι στους παγωμένους δρόμους ενώ το “μαχαίρι” ανοίγει τους δρόμους από το χιόνι ή από χώματα και πέτρες μετά από βροχές.

Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών(ΚΕΠ): Όλες οι υπηρεσίες στο δήμο μας!

Μια άλλη πολύ σημαντική υπηρεσία που άρχισε να λειτουργεί στο δήμο μας είναι το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, που θα βοηθήσει πάρα πολύ όλους τους δημότες γιατί σε καθημερινή βάση θα μπορεί να απαντά σε δεκάδες αιτήματα και να διευκολύνει την επίλυση άλλων τόσων. Το κέντρο έχει ήδη αρχίσει να λειτουργεί, διαθέτει δυο υπαλλήλους και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Παροχή διοικητικών πληροφοριών (π.χ. σχετικές με υπηρεσίες υγείας, παροχές που προσφέρει το ΙΚΑ κ.λπ.).
- Προώθηση υποθέσεων πολιτών (π.χ. έντυπα αιτήσεων, υπεύθυνες δηλώσεις, διακίνηση εγγράφων με fax/email, έκδοση διαβατηρίων, επικύρωση αντιγράφων, διάθεση παραβόλων κ.λπ.). Για πληροφορίες στο τηλέφωνο 22370 41560 ή στο δημοτικό κατάστημα του δήμου μας.

Αποφάσεις δημοτικού συμβουλίου για θέσπιση κανονισμών

Το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Ποταμιάς στην προσπάθειά του να υπάρχει τάξη και σαφήνεια σε θέματα καθημερινής ζωής των δημοτών θέσπισε κανόνες για τα παρακάτω θέματα:

1. Κανονισμό ύδρευσης
2. Κανονισμό αποχέτευσης
3. Κανονισμό άρδευσης
4. Κανονισμό τρόπου χρήσεως κοινοχρήστων χώρων
5. Κανονισμό καθαριότητας
6. Κανονισμό νεκροταφείων
7. Καθορισμό τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ)
8. Καθορισμό τέλους φωτισμού
9. Δικαίωμα βοσκής

Οι παραπάνω αποφάσεις περιλαμβάνουν με λεπτομέρεια τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δημοτών.

Δωρεάν νομική βοήθεια

Οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες (κάτω από 5.400 ευρώ το χρόνο) μπορούν να έχουν δωρεάν νομική βοήθεια, που περιλαμβάνει δικαστικά έξοδα και αμοιβή δικηγόρων ή άλλων προσώπων. Για να γίνει αυτό ο πολίτης θα πρέπει να απευθύνεται στο δικαστή της περιφέρειας όπου γίνεται η δίκη και να δίνει τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα αποδεικνύουν την οικονομική του κατάσταση τουλάχιστον 15 μέρες πριν από τη δίκη ή τη δικαστική ενέργεια για την οποία ζητείται η παροχή νομικής υποστήριξης. (εφημ. *Δ. Φραγκίστα*, αρ.φύλλου 64/2003)

Νέα πρόσβαση στη σήραγγα Τυμφρηστού;

Πρόκειται για τον αρχικό σχεδιασμό της ανατολικής πρόσβασης στη σήραγγα, που θα αποτελούσε κομμάτι του σχεδιασμού του εθνικού άξονα Αθήνα-Λαμία- Καρπενήσι-Αγρίνιο. Προέβλεπε δρόμο που θα παρέκαμπτε τη σημερινή διαδρομή και θα ακολουθούσε τη δεξιά όχθη του Σπερχειού. Για το έργο αυτό διετεθήσαν 9.098.694 ευρώ (3.100.380.000 δρχ.) για μελέτη, η οποία προσέκρουσε σε αντιδράσεις, κυρίως από της παρακαμπτόμενες περιοχές. Φαίνεται ότι ο σχεδιασμός της ισχύει ακόμη γιατί δόθηκαν πρόσφατα άλλα 2.000.000 ευρώ (640.0000.000 δρχ.) για την ολοκλήρωση της μελέτης. Μακάρι να αρχίσουν και οι εργασίες γιατί η τωρινή πρόσβαση στη σήραγγα δεν είναι ό,τι το καλύτερο (εφημ. *Ευρυτανικά Νέα*, 8/10/03)

Ευρυτανικά Χρονικά: Μεγάλο αφιέρωμα στο χωριό μας

Εντεκα ολόκληρες σελίδες απολαύσαμε στο τεύχος 1-3/2004 του περιοδικού *Ευρυτανικά Χρονικά*, που αναφέρονταν άμεσα ή έμμεσα στο Μικρό Χωριό: *Περίφηνη, αδούλωτη ρωμωσύνη* του αείμνηστου συγχωριανού μας

Σταύρου Ζορμπαλά (σελ. 30-33), *Ποιήματα για τα ματωμένα χρόνια του Μικρού Χωριού* (σελ. 24-26), απόσπασμα από το βιβλίο του συμπατριώτη μας Κώστα Τριανταφύλλη, *Με νύχια και με δόντια* (σελ. 47-48) και *Βιβλιοπαρουσίαση* του Μένιου Κουτσούκη για το βιβλίο έκδοσης της Πανευρυτανικής Ένωσης, *Το Χρονικό της Ανέγερσης του Πρώτου Ευρυτανικού Γυμνασίου* (σελ.20-23).

Διακρίσεις στους μαθητικούς αγώνες χορού

Της 12 και 13 Ιανουαρίου 2004 έγιναν στο κλειστό γυμναστήριο Λιβαδειάς οι Περιφερειακοί Μαθητικοί Αγώνες Χορού. Έλαβαν μέρος 8 ομάδες γυμνασίων και 12 ομάδες λυκείων και από το Καρπενήσι συμμετείχε το γυμνάσιο με 45 μαθητές και το λύκειο με 38. Τα αποτελέσματα του διαγωνισμού ήταν εξαιρετικά για το νομό Ευρυτανίας: **Πρώτο βραβείο** πήρε το γυμνάσιο, ενώ τη **δεύτερη θέση** κατέλαβε το λύκειο Καρπενησίου. Το γυμνάσιο Καρπενησίου συγκαταλέγεται στις 12 καλύτερες ομάδες της Ελλάδας που θα λάβουν μέρος της τελικούς αγώνες, οι οποίοι συνήθως γίνονται στην Αθήνα ή τη Θεσσαλονίκη. (εφημ. *Ευρυτανικά Νέα*, 21/1/2004)

Πότε χρειαζόμαστε οικοδομική άδεια

- Δεν απαιτείται οικοδομική άδεια όταν θέλουμε να αλλάξουμε τα κεραμίδια ή τον τσίγκο στη σκεπή κτιρίου.
 - Χρειάζεται άδεια για την αλλαγή ξυλείας της σκεπής.
 - Δεν απαιτείται άδεια σε παρεμβάσεις που δεν χρειαζόμαστε σκαλωσιές.
 - Χρειάζεται άδεια για κάθε πρόσθετο κτίσμα ακόμη και εφαιπτόμενο σε υπάρχον κτίσμα (π.χ. αποθήκη, κ.λπ.)
 - Χρειάζεται άδεια για κάθε αλλαγή χρήσης.
- (εφημ. *Κορυσάδες*, αρ. φ. 202)

Η Ευρυτανία στο Ίντερνετ

Η σύγχρονη τεχνολογία δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστη την περιοχή της Ευρυτανίας. Δήμοι, χωριά, σύλλογοι, ο ένας μετά τον άλλο, φτιάχνουν τη δική τους ιστοσελίδα στο Ίντερνετ. Περιηγηθήκαμε μερικές απ' αυτές όπως, της Νομαρχίας Ευρυτανίας, των Δήμων Καρπενησίου, Δομνίστας, Κτημενίων, Φουρνά, καθώς και των συλλόγων Χελιδονιωτών και Ανιάδας.

Όλες καλόγουστες, περιεκτικές, ενημερωτικές, πλούσιες. Θεράτ συγχαρητήρια στους εμπνευστές και οργανωτές τους. Για όσους θα 'θελαν να τις απολαύσουν παραθέτουμε τις ηλεκτρονικές τους διευθύνσεις:

www.evrytania.gr,

www.karpenissi.gr,

www.domnista.gr,

www.dimos-Ktimenion.gr,

<http://users.in.gr/fournas>,

www.xelidona.com,

<http://users.acn.gr/koniko/aniada2003>

Όπως είναι φυσικό η ιστοσελίδα της Νομαρχιακής Επιτροπής Τουριστικής Προβολής της Ευρυτανίας παρουσιάζει ευρύτερο ενδιαφέρον γιατί περιέχει πληροφορίες για όλους τους δήμους και τα χωριά της Ευρυτανίας. Απαντάει στα ενδιαφέροντα του κάθε επισκέπτη και τον κατατοπίζει πολύ εύκολα για το πώς και το που θα τα αναζητήσει. Χρήσιμος οδηγός ο χάρτης της Ευρυτανίας. Περιέχει όλους τους δρόμους της περιοχής καθώς και κουκίδες πάνω από κάθε χωριό. Διαλέγοντας

ένα χωριό αμέσως εμφανίζεται ένα μικρό ιστορικό του. (www.evrytania.gr).

Η ποδοσφαιρική μας ομάδα

Συνεχώς είναι οι αγώνες της ποδοσφαιρικής ομάδας του Μικρού Χωριού. Κάθε βδομάδα διαβάζουμε στην αθλητική στήλη των ευρυτανικών εφημερίδων για τους αγώνες της. Θαυμάζουμε την αγωνιστικότητα της ποδοσφαιρικής ομάδας του Μικρού Χωριού και νιώθουμε υπερήφανοι όχι μόνο όταν νικούν αλλά κι όταν χάνουν, γιατί κρατούν ψηλά τη σημαία της άμιλλας και της αγωνιστικότητας.

Θρίαμβος

στους κολυμβητικούς αγώνες!

Με μια εξαιρετική εμφάνιση στους κολυμβητικούς αγώνες "Παμβωπίδεια 2004" που διεξήχθησαν στα Ιωάννινα στις 14-15 Φεβρουαρίου 2004, ο Κολυμβητικός Όμιλος Καρπενησίου αναδείχτηκε το καλύτερο σωματείο της διοργάνωσης!

Οι αθλητές και οι αθλήτριές μας κατέκτησαν 46 μετάλλια συνολικά (19 χρυσά, 14 αργυρά και 13 χάλκινα) και κέρδισαν τις καλύτερες εντυπώσεις, (εφημ. Ευρυτανικός Παλμός, 18/2/2004).

Αρχαιοκαπηλία και στην Ευρυτανία

Δεν εκπλήσσει η αρχαιοκαπηλία και στην Ευρυτανία γιατί ο τόπος της, όπως οι περισσότερες γωνιές της Ελλάδας, έχει πολλούς σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους. Αυτό που ξαφνιάζει αλλά και πονάει είναι ότι ο δράστης είναι Ευρυτάνας!

... Σχηματίστηκε δικογραφία, η οποία υποβλήθηκε στον κ. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Ευρυτανίας σε βάρος ατόμου 45 ετών, κατοίκου Πρασιάς Ευρυτανίας γιατί στην κατοχή του βρέθηκε αντικείμενο, το οποίο όπως επιβεβαιώθηκε από την ΙΔ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, είναι πήλινη πυραμιδοειδής αγνύθα (βαρίδι

που χρησιμοποιούσαν στην υφαντουργία) των ύστερων Ελληνιστικών χρόνων(εφημ. *Ευρυτανικά Νέα*, 10/12/03)

Κλάπηκε ιστορικό γιαταγάνι

Μεγάλης ιστορικής σημασίας και συναισθηματικής αξίας γιαταγάνι (σπαθί της Επανάστασης του 1821) κλάπηκε από το παλιό δημοτικό σχολείο στο Κλαυσί. Πρόκειται για ένα παλιό

γιαταγάνι που ήταν τοποθετημένο και κλειδωμένο σε ντουλάπι του δημοτικού σχολείου. Το σχολείο έχει σταματήσει να λειτουργεί εδώ και πολλά χρόνια. Το γιαταγάνι χρονολογείται προ του 1820, είχε κατασκευασθεί στη Βαγδάτη και ανήκε στη γνωστή οικογένεια των Γιολδασέων καπεταναίων που φέρονται να κατάγονται από τη Δομνίστα Ευρυτανίας.(εφημ. *Ευρυτανικά Νέα*, 11/2/04)

1^η Αυγούστου 2004

Η Ολυμπιακή φλόγα στο Καρπενήσι!

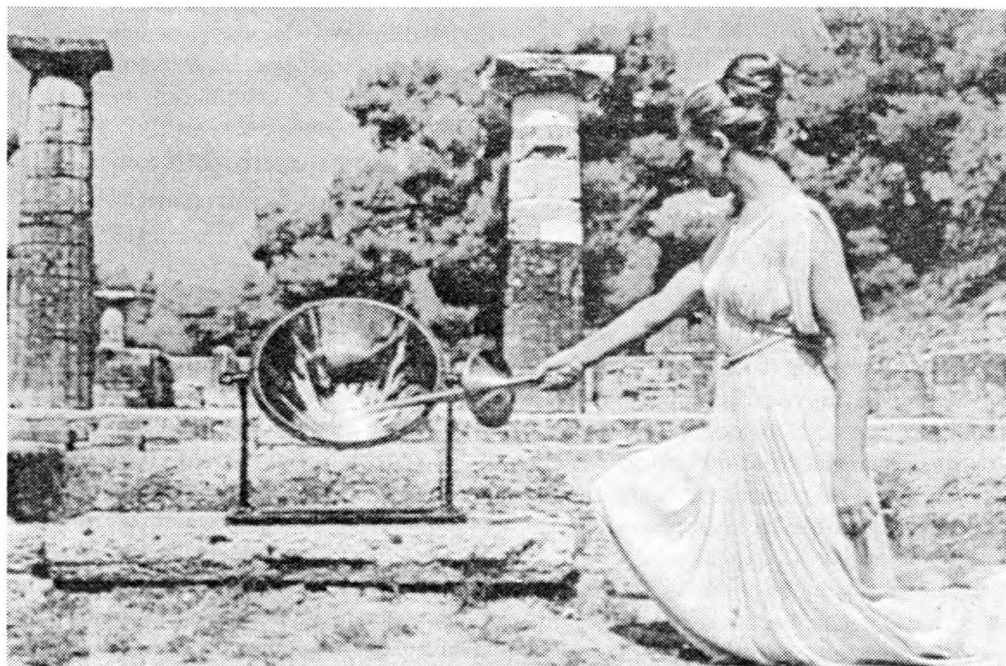

Η Ολυμπιακή φλόγα στο ταξίδι της σε όλες τις νομαρχίες της Ελλάδας θα περάσει και από το **Καρπενήσι την 1^η Αυγούστου 2004**. Οι λαμπαδηδρόμοι θα ξεκινήσουν από το Αθλητικό Κέντρο Καρπενήσιου και μετά από μια διαδρομή περίπου 3 χιλιομέ-

τρων θα καταλήξουν στην κεντρική πλατεία. Θα λάβουν μέρος περίπου 10 λαμπαδηδρόμοι που ο καθένας θα τρέξει με τη φλόγα στα χέρια του για περίπου 300 μέτρα.

Η Ολυμπιακή φλόγα έχει τις ρίζες της στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας κατά τη διάρκεια των οποίων έκαψε συνεχώς στο βωμό της θεάς Ήρας.

Η λαμπαδηδρομία ξεκίνησε ως θεσμός στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου το

1936 και έκτοτε η αφή της δάδας γίνεται στην Αρχαία Ολυμπία με τη βοήθεια του ήλιου και στη συνέχεια μεταφέρεται από λαμπαδηδρόμους στη διοργανώτρια πόλη για να ανάψει το βωμό του Ολυμπιακού Σταδίου κατά την τελετή έναρξης των αγώνων. Ας θυμηθούμε μερικές ξεχωριστές λαμπαδηδρομίες:

Το 1936 η φλόγα με πρώτο λαμπαδηδρόμον τον αθλητή Κωνσταντίνο Κονδύλη ταξίδεψε, για πρώτη φορά, στο Βερολίνο.

Το 1960 στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ρώμης, η φλόγα ακολούθησε μια διαδρομή “φόρο τιμής” στον ελληνικό και ρωμαϊκό πολιτισμό, κάνοντας το πέρασμα Πειραιάς-Ρώμη με το πλοίο “Αμέρικο Βεσπούτσι” και αφού πέρασε από γνωστά και άγνωστα μνημεία των δυο χωρών έφτασε στο Ολυμπιακό Στάδιο της Ρώμης.

Το 1968, στο Μεξικό, η λαμπαδηδρομία α-

κολούθησε τη διαδρομή του Χριστόφορου Κολόμβου.

Το 1976 η φλόγα ταξίδεψε μέσω δορυφόρου από την Αθήνα στην Οτάβα.

Το 1992 στη Βαρκελώνη ο παραολυμπιονίκης τοξοβόλος Antonio Rebollo άναψε το βωμό με φλεγόμενο βέλος.

Το 2000 η φλόγα ταξίδεψε κάτω από το νερό για να διανύσει τη μεγαλύτερη ως τότε απόσταση ως το Ολυμπιακό Στάδιο του Σίδνεϊ.

Το 2004 η ολυμπιακή λαμπαδηδρομία *Αθήνα 2004* θα είναι η πρώτη παγκόσμια λαμπαδηδρομία. Για πρώτη φορά, η ολυμπιακή φλόγα θα ταξιδέψει και στις 5 ηπείρους, θα διασχίσει όλη την Ελλάδα και θα καταλήξει στο Ολυμπιακό Στάδιο της Αθήνας για να σημάνει την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων στις 13 Αυγούστου 2004. (εφημ. *Ευρυτανικά Νέα*, 28/1/04)

Για πρώτη φορά Αποκριάτικη παρέλαση στο Καρπενήσι

Μετ' εμποδίων γιορτάστηκε η τελευταία Κυριακή της αποκριάς στο Καρπενήσι αφού τη μέρα αυτή έβρεχε καταρρακτωδώς, παρ' όλα αυτά ο Δήμος Καρπενησίου για πρώτη φορά οργάνωσε παρέλαση αρμάτων με πρώτο τον “Βασιλιά Καρνάβαλο”. Ακολουθούσε το άρμα με το σύγχρονο θέμα “Φέιμ Στόρι” και τρίτο ήταν ένα κλασσικό αποκριάτικο άρμα με τον “Μεθύστακα με το ακορντεόν”. Οι οδηγοί των αρμάτων πετούσαν σοκολάτες και καραμέλες στους θεατές, την παρέλα-

ση περιστοίχιζαν δεκάδες μασκαρεμένοι που με τους ήχους βραζιλιάνικης μουσικής, χόρευαν και πείραζαν τους παρευρισκόμενους, ενώ το 1^ο δημοτικό σχολείο έδωσε μια ιδιαίτερη νότα κεφιού και χαράς με τα παιδιά του μεταμφιεσμένα ομοιόμορφα και με φαντασία. Η πλατεία του Καρπενησίου γέμισε από κόσμο που δεν έδινε καμία σημασία στη βροχή που έπεφτε αλλά με πολύ κέφι και άφθονο χαρτοπόλεμο διασκέδασε μέχρι να κουραστεί. (Ευρυτανικά Νέα 21/2/04).

Οι απόφοιτοι ανταμώνουν μετά από 39 χρόνια!

Πέρυσι τον Αύγουστο έγινε το αντάμωμα των αποφοίτων της χρονιάς 1963-64 από το γυμνάσιο Καρπενησίου. Περίπου 25 συμμαθητές ξαναντάμωσαν και θυμήθηκαν τα παλιά με τη συντροφιά και καθηγητών τους μέσα σε ατμόσφαιρα χαρούμενη αλλά και συγκινητική. Στη φωτογραφία που δημο-

σιεύουμε με όλους τους αποφοίτους του 1964 διακρίνονται ανάμεσά τους πολλοί από το Δήμο Ποταμιάς αλλά και δυο Μικροχωρίτες: Η Κασσιανή Καραπάνου-Τσατσαράγκου και ο αδελφός της Πάνος Καραπάνος (εφημ. *Τα Νέα του Κλειστού*, αρ. φύλλου 15)

Οι απόφοιτοι του γυμνασίου Καρπενησίου ...τότε ...και τώρα

Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων

Το νέο διοικητικό συμβούλιο της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων με πρόεδρο τον κ. Γιώργο Καββαδία συναντήθηκε διαδοχικά με όλους τους συλλόγους Ευρυτανίας και Αιτωλοακαρνανίας με σκοπό την ενημέρωση τους πάνω στο πρόγραμμα της Ομοσπονδίας, το οποίο θα πρέπει να πούμε είναι αξιόλογο και φιλόδοξο. Ανάμεσα στις αποφάσεις της Ο-

μοσπονδίας περιλαμβάνονται μια τράπεζα αίματος που θα είναι διαθέσιμη στον οποιοδήποτε Ευρυτάνα βρεθεί στην ανάγκη να χρειασθεί αίμα και η δημιουργία στην περιοχή της Αττικής μιας ευρυτανικής εστίας. Σχετικά με το δεύτερο, το "Σπίτι του Ευρυτάνα" παραθέταμε την επιστολή της Ομοσπονδίας προς όλους τους ευρυτανικούς συλλόγους:

Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων

Κάνιγγος 7

10677 Αθήνα

Τηλ. 210 3834451 και 22310 93780

Προς τους ευρυτανικούς συλλόγους μέλη της ΟΕΣ

Αθήνα 17-3-04

Θέμα: Επιστολή προς όλα τα μέλη της ΟΕΣ για την απόκτηση ιδιότητας στέγης

Το Δ.Σ. της ΟΕΣ βάζει ως πρωταρχικό σκοπό και στόχο την καταστατική διάταξη για να αποκτήσει η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ το "Σπίτι του Ευρυτάνα" στην Αθήνα και να στεγάσει εκεί όλα τα ευρυτανικά σωματεία μέλη της και να γίνει το στέκι της ευρυτανικής οικογένειας και όχι μόνο.

Εκεί θα διατηρηθεί η παράδοση και ο πολιτισμός της Ευρυτανίας, δημιουργώντας βιβλιοθήκη με βιβλία Ευρυτάνων συγγραφέων, θα υπάρχει όλος ο ευρυτανικός τύπος στη διάθεση των Ευρυτάνων, θα γίνει λαογραφικό μουσείο με αντικείμενα απ' την Ευρυτανία, θα γίνονται συναντήσεις, συγκεντρώσεις, συνελεύσεις της ΟΕΣ και των συλλόγων και γενικότερα θα είναι μόνιμο στέκι συγκέντρωσης των Ευρυτάνων για επικοινωνία και σύμφιξη σχέσεων.

Ζητάμε τις προτάσεις σας και την οικονομική συμπαράσταση στην προσπάθεια αυτή ανάλογα με τις δυνατότητες σας, καταθέτοντας στον ειδικό λογαριασμό της ΟΕΣ: 0927746334.6 της Εθνικής Τράπεζας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος Γεώργιος Καββαδίας

Ο Γεν. Γραμματέας Ταξίαρχης Ζαλοκώστας

Ανέκδοτα του τόπου μας

Το "100"

Αλαφιασμένος κάποιος γιατί δεν έβρισκε το αυτοκίνητό του στον τόπο που νόμιζε ότι τάφησε τρέχει να τηλεφωνήσει στο 100. Μέσα στην παραζάλη του αντί για το 100 παίρνει τον πατέρα του.

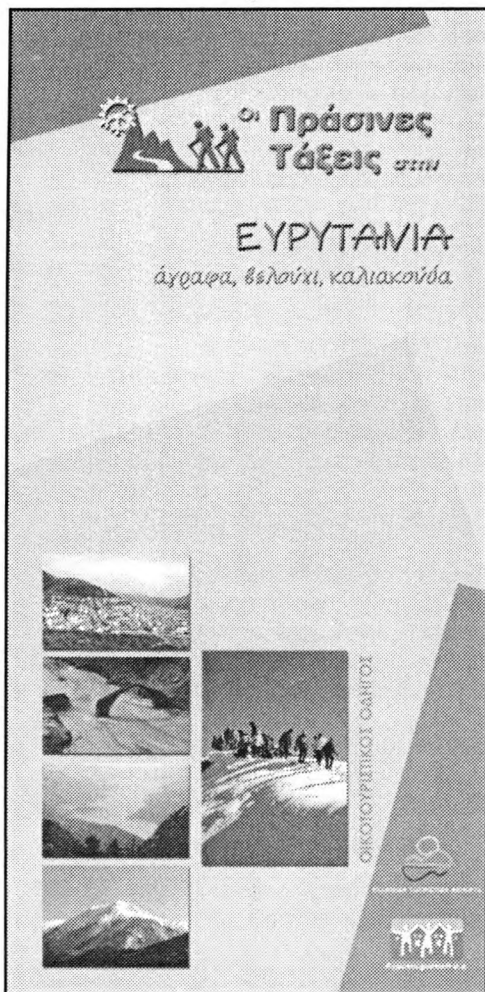
Εκατό εκεί; Ρωτάει. Όχι εγώ μόνος μου είμαι. Του απαντάει εκείνος.

Σε μια στάση του λεωφορείου από Αθήνα για Καρπενήσι μια γιαγιά αντί να ξαναμπει στο δικό τους λεωφορείο μπαίνει σ' ένα άλλο, που τη

βγάζει στα Γρεβενά. Μόλις βγήκε και κατάλαβε ότι ήταν σε άγνωστο μέρος σάσπισε τόσο πολύ, που δεν μπορούσε να πει ούτε ποια ήταν ούτε που πήγαινε. Μόνο έλεγε φωνάξτε την κόρη μου τη Δέσπω. Έτσι τηλεφώνησαν στο 100, το οποίο κατάφερε να βγάλει κάποια άκρη και τηλεφώνησαν στο καφενείο του χωριού, όπου ήταν το τηλέφωνο. Εκεί ήταν μια άλλη γιαγιά, η οποία άκουσε την ιστορία και τρέχοντας πάει σπίτι τους και λέει: *Ακούς τι έπαθε η Μαρούλα σήμερα; Χάθηκε κι' αντί να τραβήξ κατά δω πήγει μαζί με τς' 100!*

Ένας νέος θεσμός

Οι “Πράσινες τάξεις” στην Ευρυτανία

Δεκάδες μαθητές από πλήθος σχολείων απ' όλη την Ελλάδα επισκέφθηκαν το χειμώνα που μας πέρασε την Ευρυτανία αλλά και το χωριό μας. Οι εκδρομές, οι οποίες έγιναν στο πλαίσιο του νέου θεσμού που ονομάζεται “Πράσινες τάξεις”, είχαν ενθύμιο αλλά και βοήθημα για τη γνωριμία με την περιοχή, έναν μικρό οδηγό από τον οποίο παραθέτουμε το εισαγωγικό σημείωμα.

Οι “Πράσινες τάξεις” είναι μια εναλλακτική πρόταση για τις σχολικές εκδρομές.

Με τον νέο αυτόν εκπαιδευτικό και τουριστικό

θεσμό τα υπουργεία Παιδείας και Ανάπτυξης προσφέρουν στους μαθητές και τις μαθήτριες των ελληνικών σχολείων τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά την ελληνική ύπαιθρο. Δεκάδες χιλιάδες μαθητών και μαθητριών θα έρχονται κάθε χρόνο, ως μαθητική κοινότητα, σε μια αλλού είδους επαφή με τη γη των γονιών και των παπούδων τους, συνειδητοποιώντας πόσα πράγματα μπορεί να τους προσφέρει και ευαισθητοποιούμενοι για όσα και αυτοί μπορούν και οφείλουν να της ανταποδώσουν.

Οι “Πράσινες τάξεις” δίνουν μια νέα διάσταση στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και διευρύνουν τις παιδαγωγικές δυνατότητες των εκπαιδευτικών εκδρομών. Αποσκοπούν στην εξοικείωση των μαθητών και των μαθητριών με τον φυσικό πλούτο της ελληνικής υπαίθρου, τους παραδοσιακούς αγροτικούς οικισμούς, τις γεωργικές και κτηνοτροφικές ασχολίες, τις παραδοσιακές γεύσεις, τα τοπικά ήθη και τη λαϊκή δημοτική παράδοση. Και αν όλα πάνε καλά, θα προσφέρουν στα παιδιά εικόνες και εμπειρίες ενός εναλλακτικού τρόπου ζωής, πιο κοινωνικού, πιο αυθεντικού, πιο φυσικού, πιο φιλικού προς το περιβάλλον, προς τον πολιτισμό, προς τον άνθρωπο.

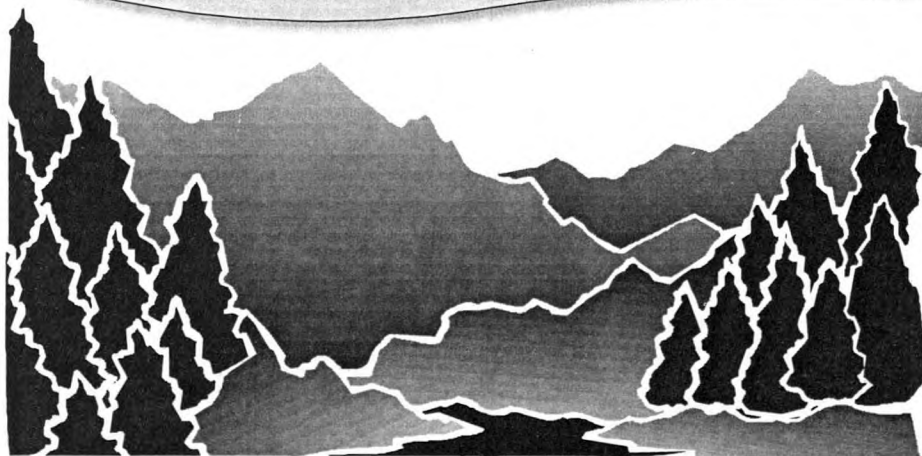
Παράλληλα, οι “Πράσινες τάξεις” είναι ένα μέσον για την ανάπτυξη της υπαίθρου και ιδιαίτερα για την αναζωογόνηση των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, συμβάλλουν αποφασιστικά στην ενίσχυση του τοπικού τουρισμού και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε καθημερινή βάση και όχι μόνο τα Σαββατοκύριακα και συντελούν με τον τρόπο αυτό στην ενίσχυση της επαγγελματικής απασχόλησης και στην ευμερία του τοπικού πληθυσμού.

Οι “Πράσινες τάξεις” θα συμβάλλουν γενικότερα στην προβολή της υπαίθρου, καθώς οι μαθητές και οι μαθήτριες θα επιστρέφουν στις οικογένειες και στους φίλους τους με τις ζωντανές εντυπώσεις των τόπων που επισκέφθηκαν. Ενθύμιο για τα παιδιά και βοήθημα στη μετάδοση των εντυπώσεών τους είναι και ετούτος ο μικρός τουριστικός οδηγός.

2ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΧΕΛΙΔΟΝΑΣ

Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΩΝ
ΧΩΡΙΩΝ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΕΛΙΔΟΝΑ
ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΟΥΝ

ΣΤΟ 2ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΕΙ
ΣΤΙΣ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2004
ΗΜΕΡΑ ΣΑΒΒΑΤΟ ΚΑΙ ΩΡΑ 11:00

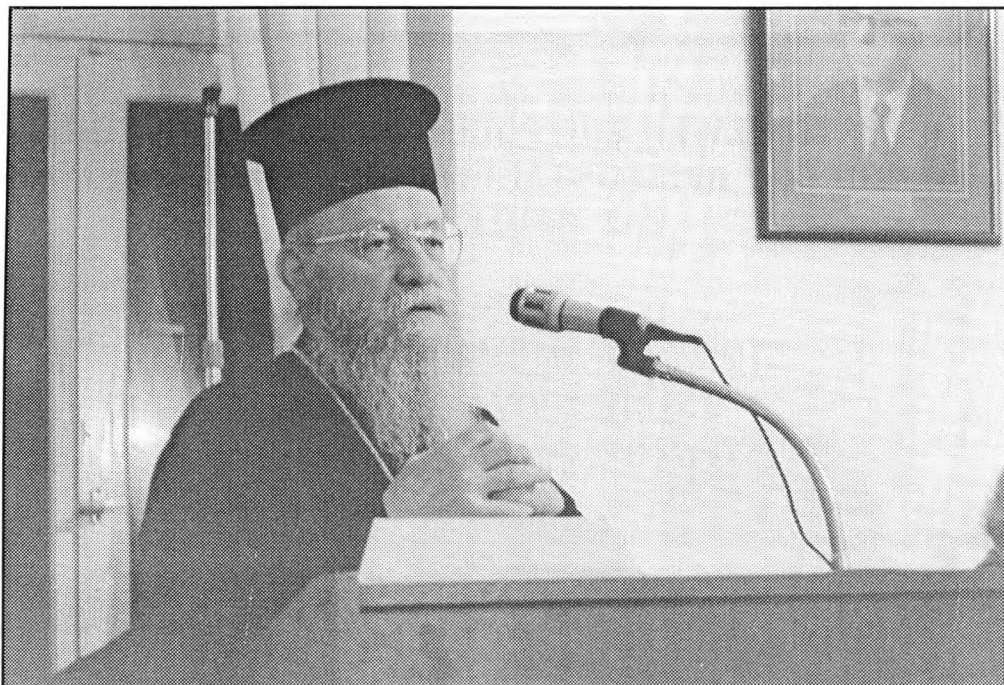

**ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ ΠΑΛΙΟΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ
ΑΓΙΑΣ ΒΛΑΧΕΡΝΑΣ**

Κατόπιν της περυσινής μεγάλης επιτυχίας θέλουμε να πιστεύουμε πως και το φετινό αντάμωμα θα έχει επιτυχή ανταπόκριση με ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή από τους συχωριανούς μας.

Η ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ Κώστας
ΚΕΡΑΝΗΣ Αθανάσιος
ΜΑΡΑΓΟΥΣΙΑΣ Κώστας

Εικοσιπέντε χρόνια ποιμαντορίας

*Ολόθερμες ευχές στον **δεσπότη μας κ.κ. Νικόλαο** για την 25^η επέτειο από την εκλογή του και την ενθρόνισή του το 1979, ως πρώτου μητροπολίτη στη νεοσυσταθείσα Ι. Μητρόπολη Καρπεντησίου. Είθε να αξιωθούμε της θεοφιλούς, πνευματικής και αξιολογότατης ποιμαντορίας του για έτη πολλά!*

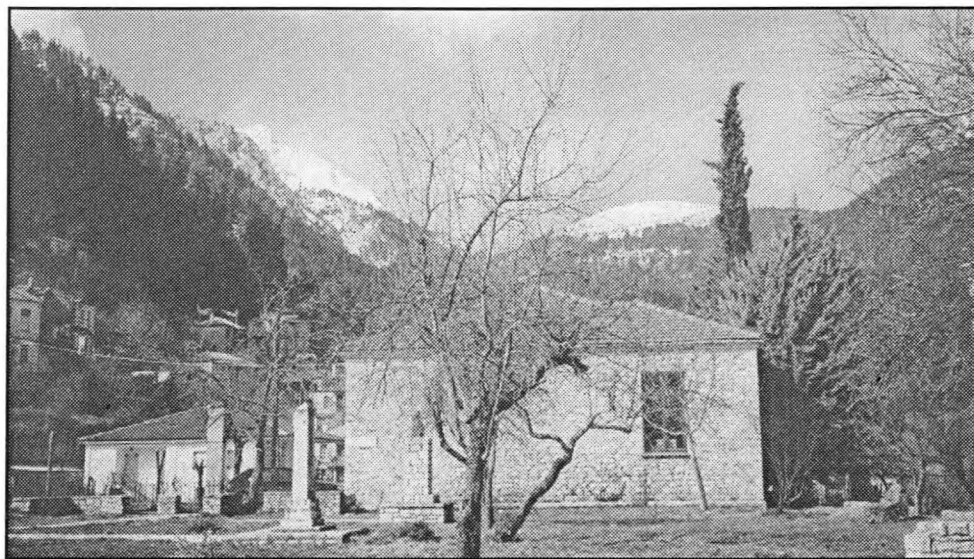
Εθελοντισμός για κοινωνική προσφορά

Είναι κοινό μυστικό ότι συχνά μας χαρακτηρίζει η αδιαφορία γι' αυτά που συμβαίνουν γύρω μας, η αναβλητικότητα, η ασυνέπεια. "Δεν βαριέσαι και αύριο μέρα είναι" λέμε συχνά. Το ίδιο και όταν με δική μας επιλογή συμμετέχουμε σε συλλογικά όργανα για να συμβάλουμε σε κοινωφελή έργα, που το κύριο γνώρισμά τους είναι η αφίλοκέρδεια, συνήθως λέμε: "Μα είναι δουλειά εθελοντική" με άλλα λόγια αν μου μείνει χρόνος θα βοηθήσω. Όμως, ασχολούμαι με τα κοινά δεν σημαίνει κάνω αγγαρεία. Η ενασχόληση με τα κοινά είναι υψηλό κοινωνικό λειτουργήμα. Απαιτεί αγάπη γι' αυτό που κάνουμε, προσπάθεια, συνέπεια και συνέχεια. Η σημερινή δομή της κοινωνίας, όπως έχει διαμορφωθεί, χρειάζεται τη συμμετοχή των πολιτών στα καθημερινά δρώμενα. Δεν μπορούν μόνο τα εκλεγμένα όργανα του τοπικού συμβουλίου, του δήμου, της πολιτείας. Χρειάζονται και τη δική μας συμβολή, είτε μέσα από οργανωμένους κοινωνικούς φορείς ή ακόμα και με ατομική πρωτοβουλία. Ο εθελοντισμός είναι ένα θεάρεστο έργο. Βασικό του γνώρισμα η ανιδιοτέλεια. Η χαρά για το έργο της κοινωνικής προσφοράς είναι η μόνη ανταμοιβή.

Ρουμελιώτικα τραγούδια

Σιγοπερνά τη χαραυγή μωριόμορφη ραχούλα
μες την καρδιά της Ρούμελης του Βελουχιού τα μέρη.
Δεξιά μου τόπια σκιερά και διαλεχτά διαμάντια
Ζερβιά μ' αμέτρητα χωριά αχόρταγα στο μάτι.
Ισιάδια γαϊτανόστρωτα, τριγύρω μου ολούθε
απλώνονται πολύχρωμα, σμαράγδια φορτωμένα.
Απ' τα ριζά κι απ' τα γκρεμιά κι απ' των σπηλιών τα μάτια
μύριες φυτρώνουν ομορφιές, αμόλυντες δροσάτες.
Σιγοπατώ και γύρω ολούθε μου κοιτάζω,
Νεράιδα βρήκα στη Δροσιά, Νεράιδα και πιο πάνω
στον Πλατανιού την όμορφη σκιάδα να κοιμάται.
Λαγοπατώ στα μαλακά να μην τήνε ζυπνήσω
και τους σκορπίσω άθελα στον κόρφο τους το φόβο.
Λοξόδρομώ τη διάβα μου και πάω κατά το ρέμα
για να διαβώ στο ζηλευτό βουνό να σκαρφαλώσω,
να ιδώ αχόρταγα απ' εκεί τους Ρούμελης τα μέρη.
Στοχάζει ο νους μου να σκεφθεί και το μυαλό να τρέχει,
και πιάστηκαν τα πόδια μου, παγώσαν τα φτερά μου
και στοίχειωσα ολάκερος στο βουνοπλάγι 'πάνω.
Ποτάμια σμίγαν με φιλιά, μ' αφρούς στεφανωμένα
κυλώντας παίζοντας μαζί με λυγρές Δρυάδες.
Παραξενεύεται τα' αυτί στο γαύγισμα του σκόλου
και στα ουρλιάσματα 'γριμιών σε χτενιαστά ρουμάνια,
και θε να φύγω απ' εδώ στα πόδια να το βάλω.
Θέλω μα τους δεν μπορώ χειροδεμένος είμαι
και μαγεμένος στην καρδιά της Ρούμελης τα μέρη.

Από την ποιητική συλλογή του Ρουμελιώτη
Βασίλη Λαμνάτου "Ανθισμένα Κρίνα" (1961)

Ηλιόλουστο το Μικρό Χωριό όταν η Αθήνα είχε πνιγεί στα χιόνια

Μπερεκέτια: Καρποί των κόπων μιας ολόκληρης χρονιάς

Στο αξιόλογο βιβλίο της “Αναζητώντας το παρελθόν του τόπου μας” η δρ. Μαρία Παναγιωτοπούλου δανείζεται ωραιότατες περιγραφές από γνωστούς Ευρυτάνες λογοτέχνες για να περιγράψει τον τρόπο ζωής στα χωριά μας. Παραθέτουμε εδώ την περιγραφή για δυο φθινοπωρινές ασχολίες, τον **τρύγο** και τα **ξεφλουδίσματα**, που κάνει ο Γιάννης Βράχας στο βιβλίο του “Από τα Δολιανά και την Κοντίβα”, όπου περιγράφει και τη μεγάλη ικανοποίηση όλων σαν έβλεπαν τα **μπερεκέτια** απ’ τον κόπο μιας ολόκληρης χρονιάς.

Ο τρύγος

Θυμούμαστε τον τρύγο. Μικροί και μεγάλοι με τα καλάθια, τα κασόνια, τα σακκούλια, με γέλια, τραγούδια, χαρές, σέρνοντας τα γαϊδουράκια μας, πηγαίναμε για τον τρύγο. Πιο μεγαλύτερη χαρά από τον τρύγο δεν υπήρχε στο χωριό μας. Τα πιο γλυκά και καλά σταφύλια γίνονταν στις λογγές κοντά στο ποτάμι. Οι κάδες και τα βαρέλια τότε, γεμίζανε. Πολλά, μερικές χρονιές δεν τα χωρούσαν κι ’έτσι αφήναμε ατρύγητα κλήματα που

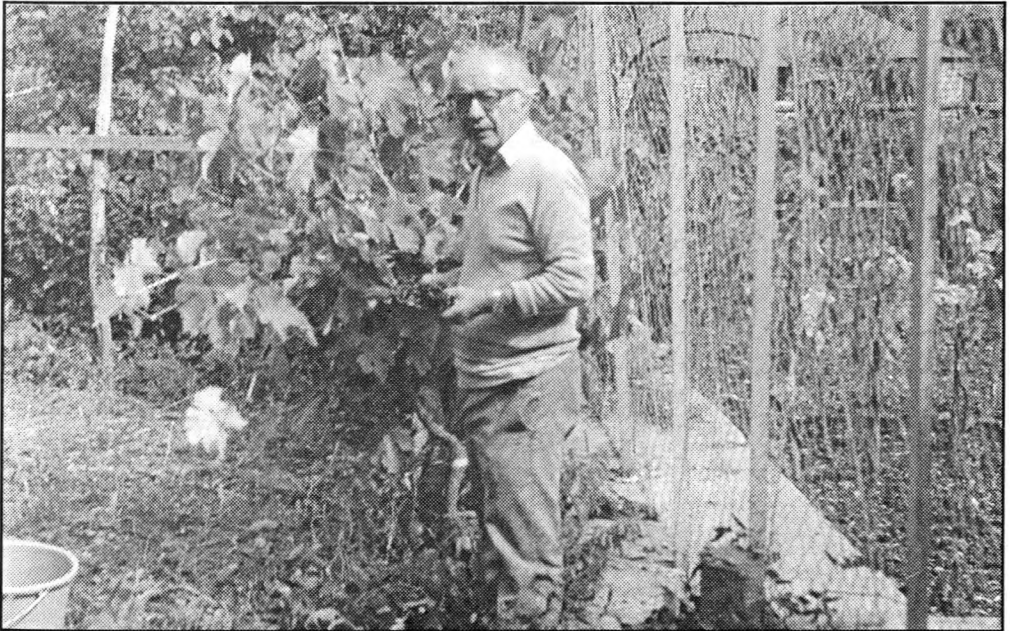
ήταν ανεβασμένα σε δέντρα. Αυτά ήταν για τα πουλιά, τα ποντίκια και για όλη την οικογένεια όταν έκανε επισκέψεις για δουλειές στο χωράφι. Το κρασί σε μερικές οικογένειες πείσσευε και το πωλούσαν σε γειτονικά χωριά και ήταν περιζήτητο. Τόσο ο τρύγος όσο και το τράβηγμα του κρασιού από την κάδη στα βαρέλια συνοδευόταν και με το σφάξιμο κάποιας παλιόγιδας και ελλείψει παλιόγιδας, κόκορα ή παχιάς κότας. Το

Ο τρύγος συνεχίζεται και στις μέρες μας: Εδώ ο Ηλίας Σάρρας...

...Ο Γιάννης Λιάπης

...και ο Δημήτρης Κρίκος

πότε θα τραβούσε ο κάθε νοικοκύρης το κρασί του δεν το κρατούσε μυστικό. Κι έτσι, αυτή τη μέρα πολλοί περνούσαν από το κατώγι που προσφερόταν μεζές καλά αλα-

τοπιπερωμένους και κρασί με το τσουκάλι. Και το βράδυ στο μαγαζί η συζήτηση για το κρασί, για την ποιότητα, την ποσότητα, τη γεύση.

Τα ξεφλουδίσματα

Μια αξιόλογη και απλή διασκέδαση στο χωριό μας ήταν και τα ξεφλουδίσματα του καλαμποκιού. Σαν μάζευε τα καλαμπόκια του ο κάθε νοικοκύρης ειδοποιούσε όλο το χωριό να 'ρθει το βράδυ να τα ξεφλουδίσουν. Η νοικοκυρά ετοιμάζε κάστανα-καρύδια-σταφύλια-ρακί και κρασί και το σπίτι γέμιζε απλήρωτους εργάτες. Τα ξεφλουδίσματα τα χαιρόμασταν όλοι. Εδώ οι παραμυθάδες μας

λέγαν ατέλειωτα παραμύθια, εδώ τραγούδια και γέλια, εδώ αστεία, εδώ εύρισκε ευκαιρία να λοξοκοιτάξει το αγόρι το κορίτσι που λαχταρούσε να το ιδει, εδώ, όταν τελείωνε το ξεφλουδίσμα και το σερβίρισμα της νοικοκυράς, σπηνόταν ο χορός ως τα μεσάνυχτα κι ακόμα. Ο τρύγος, τα καζαναριά και τα ξεφλουδίσματα ήταν οι χαρούμενες φθινοπωρινές εκδηλώσεις που δίναν ζωή στο χωριό.

Ξεφλουδίσματα στο σπίτι της Αλεξάνδρας Πολύζου το φθινόπωρο του 1975: Η Αλεξάνδρα Πολύζου, το ζεύγος Νίκου Νταφύλλη και η Μαρία Λιάπη

Μπερεκέτια

Σαν αντικρύσουμε τα κλήματα φορτωμένα, τα καλαμπόκια μεστωμένα, την καρδιάρα γεμάτη γάλα, τον τσάρκο γεμάτο κατσίκια, γινόμαστε άλλοι άνθρωποι. Τα πόδια μας βγά-

ζουν φτερά, τα χέρια μας ατσάλωνονται. Σε κάθε σπίτι πανηγύρι. Θα γεμίσει καλαμπόκι το αμπάρι, το βαρέλι κρασί, ο τάλαρος βούτυρο, το δερμάτι τυρί!

Σοφία Κουτσούκη, Νίκος Λιάπης, Αικατερίνη Κρίκου, Σπύρος Κρίκος

Μαρία Λιάπη, Αθηνά Φούκα, Φρόσω Νταφύλλη

Γυναίκες, οι δουλεύτρες της γης

Κόρη των αείμνηστων Νίκου και Μαρίας Παναγιώτου, η Μικροχωρίτισσα Χριστίνα Παναγιώτου-Δακτυλίδη είναι καθηγήτρια στο Λύκειο Ελληνίδων Ραφήνας Αττικής και επιμελήτρια της ύλης της περιοδικής έκδοσης του Λυκείου που έχει τίτλο **“Τ’ ανάβλεμμα”**. Με χαρά ξεφυλλίσαμε τα δυο πρώτα τεύχη του περιοδικού και διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για ένα προσεγμένο έντυπο, καλόγουστο και ευπαρουσίαστο που σκύβει με αγάπη, μεράκι και σεβασμό στην ελληνική παράδοση. Το πρώτο τεύχος ήταν αφιερωμένο στον προσφυγικό ελληνισμό της Μικράς Ασίας και το δεύτερο σε λαογραφικές προσεγγίσεις του τόπου μας. Επιλέξαμε ένα κομμάτι που αναφέρεται στις γυναίκες, τις δουλεύτρες της γης, που μας φέρνει πίσω στις γιαγιάδες μας και τη ζωή τους στο χωριό μας.

τ’ ανάβλεμμα

...στις γυναίκες που έζησαν στα ορεινά χωριά και στον κάμπο,

στις γυναίκες του μόχθου, τις πάντα ακούραστες,

στις γυναίκες της στέρησης, τις τόσο πλούσιες,

στις “καταπιεσμένες” γυναίκες, τις τόσο ελεύθερες.

Στις γυναίκες που δούλεψαν τη γη, που έζησαν δυο πολέμους, που στήριξαν τους στρατιώτες μας στον πόλεμο του ‘40, που μεγάλωσαν και ανάθρεψαν τη γενιά του ‘50, του ‘60, του ‘70.

Στις γυναίκες που κληροδότησαν αξίες σ’ αυτές τις γενιές. Κι αυτές αποτέλεσαν τη σημερινή αστική κοινωνία των μεγαλουπόλεων και μπόλιασαν με τη σειρά τους τις αστικές συνήθειες με παραδοσιακά ελληνικά στοιχεία.

Στις γυναίκες που αφουγκράστηκαν τα μηνύματα των καιρών και άνοιξαν ορίζοντες στα παιδιά τους για μόρφωση, ελευθερία, ανθρωπιά, αγωνιστικότητα, αγάπη για τη φύση και τη ζωή.

Στο πατρικό σπίτι

Η κόρη. Δεν ήταν “παιδί”, ήταν κορίτσι. Δεν είχε αξία. Τα σερνικά παιδιά είχαν αξία. Δεν χρειαζόταν να μάθει γράμματα, παρά νοικοκυριό. Έπρεπε να κάνει όλες τις δουλειές του σπιτιού και να μεγαλώνει και τα μικρότερα αδέρφια. Έπειτα έπρεπε να μαθαίνει και δουλειές αγροτικές, να τσαπίζει, να ποτίζει, να μαζεύει καρπούς. Να είναι σεμνή και ντροπαλή με βλέμμα χαμηλό και “μέτωπο καθαρό”. Κι ούτε λόγος να ξεφύγει απ’ τους αυστηρούς κανόνες που ορίζουν τον κόσμο των κοριτσιών.

Στο γάμο

Η κόρη υπακούει τυφλά στη θέληση των γονιών της που θα διαλέξουν τον άντρα της. Μικρή ακόμη θα την προξενέσουν, θα τάξουν την προίκα, θα γίνουν τα προικοσύμφωνα κι ύστερα ο γάμος με τα πατροπαράδοτα έθιμα. Και πάει “νύφη” στο σπίτι του άντρα, σε οικογένεια συνήθως μεγάλη, πατριαρχική που κουμάντο κάνει ο πεθερός κι η πεθερά. Οι γιοι και οι νύφες σέβονται και δεν λένε κουβέντα.

Γυναίκες της Πίνδου - Φωτογραφία Σπύρος Μελετζής

Στη δουλειά

Είναι οι γυναίκες οι δουλεύτρες της γης. Από το πρωί καθημερινά στα χωράφια. Με τις μαντήλες στο κεφάλι και ζωσμένες τις ποδιές οργάνουν, σπέρνουν, θερίζουν. Μ' αξίνες και δρεπάνια στα χέρια σκάβουν τη γη, μαζεύουν καρπούς, φτιάχνουν δεμάτια, φορτώνουν τ' άλογα, φορτώνουν και την πλάτη.

Και επιστρέφουν στο σπίτι το δειλί, κορμιά κουρασμένα μα στητά κι ολόρθα, τα πρόσωπα λιοκαμμένα μα με τα μάτια λαμπερά να κοιτάνε μακριά στην άκρη του βουνού και του κάμπου, να χορταίνουν την ομορφιά τους και να αισθάνονται την απεραντοσύνη τους.

Στο σπίτι άξιες, ακούραστες νοικοκυρές. Φροντίζουν τα ζώα, αρμέγουν, κουβαλάνε νερό, ζυμώνουν ψωμί, ψήνουν στη γάστρα, πλένουν στα ποτάμια και στ' αυλάκια τα ρούχα και τα στρωσίδια.

Οι οικογένειες μεγάλες, τα παιδιά πολλά, η λάτρα πολλή. Κι όμως υπάρχει χρόνος και για εργόχειρο. Κεντούν και πλέκουν, γνέθουν μαλλί και υφαίνουν στον αργαλειό φορεσιές και προίκες. Έργα ζηλευτά και αξιοθαύμαστα!

Στα γηρατειά

Τα χρόνια περνούν! Στο τέλος της ζωής αυτές οι γυναίκες νιώθουν ικανοποίηση. Δούλεψαν στη φύση, τη γλάντησαν! Ό,τι δημιούργησαν το απόλαυσαν. Έκαναν οικογένεια, τη χάρηκαν. “Έζησαν” την καθημερινότητα, όπως την έζησαν.

Γι' αυτές τις γυναίκες ο ποιητής Κ. Κρυστάλλης γράφει:

Γυρνούν από τα έργα τους οι λυγρές, γυρνούνε,

με τα ζαλίκια απ' τη λογιά, με τα σκουτιά απ' το πλύμα,

με τις πλατιές τους τις ποδιές σφογγίζοντας τον ιδρώ,

και σ' όποιο δέντρο και αν σταθούν,

σ' όποιο κεντρί ακουμπήσουν,

εις το μουρμούρι του κλαριού, εις τη θωριά του βράχου,

γλυκό, γλυκό και πρόσχαρο χαιρετισμό ζα-νοίγουν:

“Για και χαρά στον κόσμο μας, στον όμορφό μας κόσμο!”

Ο γάμος του Μανώλη

Οι μύθοι, οι ιστορίες και τα παραμύθια που διηγούνταν οι γεροντότεροι ήταν πριν από μισό περίπου αιώνα ο τρόπος που, οι κάτοικοι της υπαίθρου κυρίως, διατήρησαν και διέδωσαν τις παραδόσεις του κάθε τόπου. Όταν άρχισε η μετανάστευση και η ερήμωση των χωριών και ακόμη περισσότερο τώρα που οι περισσότεροι ζούμε στις πόλεις, μακριά ο ένας από τον άλλο, χάνονται οι άνθρωποι που θα μπορούσαν να διηγηθούν τις ιστορίες, και όσοι ακόμη θα ήθελαν να τις διηγηθούν δεν βρίσκουν ακροατήριο καθώς “δεν υπάρχει χρόνος”. Και όμως όταν θα βρεθούμε στο χωριό με τι λαχτάρα αναζητούμε διηγήσεις για τα περασμένα. Δυστυχώς όλο και λιγότεροι βρίσκονται για να τις διηγηθούν. Επειδή όμως αγαπάμε τις παλιές ιστορίες και τις διηγήσεις, θα δημοσιεύσουμε μερικές από αυτές που είτε ακούσαμε είτε βρήκαμε καταγεγραμμένες σε βιβλία. Ελπίζουμε ότι θα έχουμε και τη δική σας συνεργασία και θα επικοινωνήσετε μαζί μας αν γνωρίζετε κάποια ιστορία για τα παλιά.

Θ’ αρχίσουμε με “Το γάμο του Μανώλη” που βρίσκεται στο βιβλίο “Ο κεκρυμμένος θησαυρός των λαϊκών παραδόσεων” του φιλόλογου Κωνσταντίνου Σταυρόπουλου.

Ο Μανώλης ήταν ένας γεωργός απ’ τ’ Άγραφα.

Μια νύχτα γλέπ’ στον ύπνο του ένα παράξενο όνειρο. Είδε πως του παρουσιάστηκε τάχα ένας άνθρωπος στ’ άσπρα ντυμένος, με άσπρα μαλλιά και γένεια, πολύ ψηλός και του λέει: Τι κάθεται Μανώλη;

- Τι θέλ’ς να κάμω;

- Να, τι να κάμης. Θα σφάξης το βόδι σου, θα πάρης το τομάρι του και θα πας στην Πόλη και θα γίνης πλούσιος!

Την αυγή που ξύπνησε ο Μανώλης, θυμήθηκε το όνειρο και του φάνηκε πολύ περιέργο, αλλά δεν έδωκε και πολλή σημασία. Την άλλη βραδυά ξαναγλέπ’ το ίδιο όνειρο. Άρχισε να συλλογιέται’ του μπήκαν τώρα ... οι ψύλλοι στ’ αυτιά! Πίσω μ’, διάολε! είπε. Και την τρίτη τη βραδυά, πάλι ο ίδιος άνθρωπος του λέει, σα να τον μάλωνε τώρα.

Εδώ είσαι ακόμα, Μανώλη; Μη χασομεράς! Να κάμης ότι σου είπα και αμέσως χάθηκε!

Ο Μανώλης τώρα έβγαλε την απόφαση. Ας πάη στον κόρακα, είπε’ ότι θέλει ας γίνη. Έτσι κι’ έτσι φτωχός είμαι. Τόσφαξε λοιπόν το βόδι του και έπειτα από λίγες μέρες, αφού έσαξε το τομάρι, όπως χρειάζεται, για να είναι κατάλληλο για πουλήμα, ξεκίνησε πεζός.

Μετά από δεκαπέντε μέρες έφτασε στην Πόλη. Άρχισε τώρα να ντιλαλάη το εμπόρεμά του.

“Εδώ ο τομαράς, εδώ ο τομαράς!”.

Του φωνάζει ένας. Ε, πατριώτη, πόσο το τομάρι;

Αν είχε τότε το τομάρι μια λίρα, ο Μανώλης ζητούσε δυο χιλιάδες λίρες!

Ο αγοραστής κούνησε το κεφάλι του και τράβηξε το δρόμο του. Ξαναφώναζε πάλι ο Μανώλης. Εδώ ο τομαράς’ κι’ άλλος το τομάρι!

Κάμποσοι αγοραστής παρουσιάστηκαν, αλλά μόλις άκουγαν αυτή την τιμή, γελούσαν εις βάρος του και δεν τούδιναν καμμιά απάντηση.

Ο Μανώλης άρχισε ν’ απελπίζεται! Τέλος μια μέρα του φωνάζει ένας μπέης.

Ε, τομαρά, πόσο πουλάς το βοϊδοτόμαρο; Δυο χιλιάδες λίρες, μπέη μου.

Τον πλησιάζει ο μπέης: δυο χιλιάδες λίρες; Είσαι καλά από μυαλό ή μήπως σου στρεψε η βίδα; Ούτε μια δεν έχει και συ ζητάς δυο χιλιάδες! Όχι’ είμαι καλά μπέη μου, αλλά θα σου πω την αλήθεια. Και του διηγήθηκε το όνειρο. Εγέλασε με την καρδιά του ο μπέης και τον ρωτάει.

Πως σε λένε, πατριώτη και από που είσαι;

- Μανώλη κι’ είμαι απ’ τ’ Άγραφα.

- Με τα όνειρα πας, Μανώλη, να γίνης πλούσιος; Μα αν είναι έτσι, τότε να σου διηγηθώ κι’ εγώ ένα τέτοιο όνειρο σαν το δικό σου.

- Πότε το είδες μπέη μου;
- Την παραμονή του προφήτου Ηλία.
- Και εγώ, την ίδια βραδυά το είδα.
- Λοιπόν, εδώ και κάμποσα χρόνια, σαν φίλος του Αλή πασά, διωρίστηκα απ' αυτόν γενικό ντερβέναγας στ' Άγραφα και ξέρω καλά όλα τα κατατόπια της πατρίδος σου.

Γλέπω λοιπόν στον ύπνο μου, πως στάθηκε απάνω από το κεφάλι μου, ένα πλάσμα σαν φάντασμα και μου λέει:

“Σήκω και πήγαινε στ' Άγραφα· στο μεγάλο δάσος -τον Ελατιά- και στη θέσι “Λυκοχορός” θα ιδής τρία έλατα, πολύ ψηλά που σχηματίζουν σαν τρίγωνο. Εκεί κοντά υπάρχει μια κοτρόνα πολύ μεγάλη, που δύσκολα πέντε άντρες θα μπορέσουν να την κυλίσουν. Κάτω από την κοτρόνα, είναι θησαυρός μέγας! Τι λες, Μανώλη, με το όνειρο θα γίνω πλούσιος;

Άστραψαν για μια στιγμή τα μάτια του Μανώλη από τη χαρά του. Κατάλαβε τώρα καλά-καλά, ότι και τα δύο όνειρα, το ίδιο το νόημα έχουν. Προσποιήθηκε όμως το βλάκα!

- Έχεις μεγάλο δίκηο, μπέη μου, είπε, τα όνειρα ξεγελάν τον άνθρωπο. Αργά το κατάλαβα. Την έπαθα ο έρμος! Πάει το βοϊδάκι μου! Πάρε το τομάρι και όσο θέλεις, δόσε μου και να φύγω για το σπιτάκι μου.

- Να, δυο λίρες, -φτωχός είσαι, να ψωνίσης ότι χρειάζεσαι, γιατί σε περιμένει μεγάλη στράτα!

Σε ευχαριστώ πολύ, μπέη μου. Ο Μωχαμέτ πάντα καλό να σου δίνη. Ο Θεός σας αγαπάει σας τους Τούρκους, γιατί είστε μπερικετλήδες.

Τσούξανε και από κάνα-δυό караφάκια σίπυρο και αποχαιρετιστήκανε. Έπειτα από αρκετές μέρες, έφτασε στ' Άγραφα ο Μανώλης.

Αφού ξεκουράστηκε καλά, μια θεοσκοτεινή νύχτα, παίρνει ένα λοστό, ένα τσαπί και το ταγάρι του με το ψωμί και τραβάει για τον Ελατιά και το Λυκοχορό! Βρίσκει τα τρία έλατα και την τρανή κοτρόνα.

Και κάνοντας αρχή, ξεχώνει με το τσαπί λίγο την κοτρόνα ολόγυρα. Παίρνει ύστερα το λοστό και πολεμάει να την κυλίσει. Παιδεύτηκε σχεδόν μισή ώρα και ο ιδρωτας επήγαινε βρύση. Αρχίζει να κουνιέται τώρα η κοτρόνα και να τριζοβολά! Κουράγιο, Μανώλη! λίγο ακόμα και την καταφέραμε! Για μια στιγμή,

παίρνει μια ανάσα βαθειά, βάζει όλη τη δύναμή του και την πετάει από κει. Χωρίς να χάσει ούτε στιγμή, σκάβει με το τσαπί του και βρίσκει ένα κιούπι (πιθάρι) πολύ μεγάλο, σαν κείνο που βάζουν το λάδι μέσα, όταν το φέρνουν από λητροβιό. Άμα το ξεκούπωσε, έμεινε με το στόμα ανοιχτό! Θάμπωσαν τα μάτια του!

Το κιούπι ήταν γεμάτο όλο ντούπιες -χρυσά πεντόλιρα!

Φαντάζεσθε τώρα τη χαρά του Μανώλη!

Χαλάλι του, είπε, ο δρόμος πόκαμα στην Πόλη!

Με κάμποσες στράτες που έκαμε και εγέμιζε το σακκούλι του με το χρυσάφι, το άδειασε το πιθάρι!

Έχτισε δυο καινούρια σπίτια, αγόρασε χτήματα και πολλά πρόβατα και επλήρωσε ένα μηχανικό πολλά χρήματα και έφκιασε ένα διοφύρι στον Αγραφιώτη, που χύνεται στον Αχελώο. Περνούν και σήμερα οι διαβάτες από το διοφύρι αυτό και τον χωράνε. Έμεινε το όνομά του αθάνατο. Και σήμερα ακόμη εξακολουθούν να λένε: Πέρασα στου Μανώλη το διοφύρι!

Ο Μανώλης σαν νέος που ήταν, έπρεπε να αποκατασταθή. Εδιάλεξε λοιπόν ένα από τα πιο νοικοκυρεμένα και όμορφα κορίτσια, που του έταζαν και στο γάμο του εκάλεσε δεκαπέντε χωριά και με την εντολή, ότι όλα τα έξοδα θα είναι δικά του. Παράγγειλε και ήρθαν όλα τα όργανα της περιφέρειας, νταούλια και ζουρνάδες.

Οι νοικοκυράδες έφεραν μονάχα πίττες και γλυκίσματα, και οι τσελιγκάδες από τα δικά τους φρούτα -το περίφημο τυρί των Αγράφων, μυζήθρα χλωρή και θαυμάσιες γιαούρτες.

Τα τραπέζια στρώθηκαν στα λιβάδια του βουνού και σε ύψος 2.000 μ. Τα κλέφτικα τραγούδια και οι χοροί, πότε με το στόμα και πότε με τα λαλούμενα, δεν έπαψαν μέρα και νύχτα μέσα σε δεκαπέντε μέρες! Έγινε τέτοιο γλέντι, που βούϊξε όλος ο τόπος και μαθεύτηκε ο γάμος αυτός όχι μόνον σ' όλη τη Ρούμελη, αλλά σχεδόν σ' όλη την Ελλάδα. Και ξέρεις, παιδί μου, τι λένε για τον γάμο αυτόν; ότι ο Μανώλης έσφαξε τόσες γίδες, ώστε μόνον οι σιούτες (αι μη κερασφόροι) ήσαν χίλιες!!

- 150 χρόνια πριν -

Εποχές που πέρασαν

Η διδακτορική διατριβή της Φωτεινής Λεμπέση-Χατζηδημητρίου με τίτλο **“Η διαφημιστική καταχώρηση στον αθηναϊκό Τύπο κατά την οθωμανική και μεσοβασιλική περίοδο”** παραθέτει, στο τέλος, διάφορες αγγελίες δημοσιευμένες σε εφημερίδες της εποχής που μας φέρνουν πίσω στα 1850 και μας δίνουν μια γεύση από την καθημερινότητα και τη γλώσσα της εποχής. Όλα φαίνονται τόσο μακρινά, όμως πολλά μπορεί και να ‘ναι ακόμα ίδια. Άλλα πάλι μας φέρνουν στο νου περασμένους τρόπους ζωής και ξεχασμένα είδη καθημερινής χρήσης. Σίγουρα η μόδα δεν έμοιαζε με την δική μας. Όλα πκούν τόσο διασκεδαστικά στ’ αυτιά μας σήμερα, όπως ίσως και τα τωρινά 150 χρόνια αργότερα.

Πωλίσεις:

- Εις το κατάστημα του **Κ. Ν. Γεωργιάδου**, κείμενον εις την γωνίαν της οδού Αθηνάς, όπου σταθμεύουσιν αι άμαξαι, πωλείται **ΑΛΕΥΡΟΣ** του ατμοκινήτου αλευρομύλου του **Κ. Δουρούτη** πρώτης ποιότητος λεπτά 60, δευτέρας λ. 55 (“*Αυγή*” 21/12/1857).

- **ΧΑΛΒΑΣ** ζαχάρως πρώτης ποιότητος πωλείται εις μετρίαν τιμήν κατά την οδόν **Αδριανού** εις τα παλαιά καζαντζήδικα και απέναντι του κηροπωλείου, αριθ. μαγαζιού 415.

Σημειωτέον προσέτι ότι η οκά του καλβαποιού είναι δρχ. 4,10 διότι είναι άνθρωπος θεοφοβούμενος (“*Αυγή*” 18/2/1869).

- **Νέα κατασκευή ελαιού** δια να διατηρηί, να δυναμώνη και να αυξάνη τα μαλιά και να σπρώκη να μεγαλύνουν τα πεσμένα. Με έξ ή οκτώ σταγόνας από το έλαιον τούτο τρίβοντας το κεφάλι, εις τρόπον οπού να πάνη το δέρμα καλά, δυναμώνει, διατηρεί και αυξάνει τα μαλιά, και σπρόκτει τα πεσμένα και ευγαίνουν και τούτο ο τακτικώς ακολουθών θέλει

Η πλατεία Συντάγματος το 1865 - Αρχείο Ε.Λ.Ι.Α.

το είδη πραγματικώς εις δέκα πέντε ημέρας ("Ταχ. Φήμη" 4/11/1848).

• Εις του κυρίου Κοκ το σελοποειόν, πλησίον του επ των οικονομικών Υπουργείου, πωλούνται λύκνοι του περιφήμου Δεκαν, τύπου καλώς εγνωσμένου εις την Γαλλίαν και επίλοιπον της Ευρώπης δια τον μηχανισμόν, ο οποίος ωθεί την χύσιν του ελαίου εις τα άνω, δίδων φως κατ' άκρον γλυκύ και λαμπρόν, συσταίνονται εις τους εραστάς, εις τιμήν μετρίαν ("Αθήνα" 29/1/1839)

Διασκεδάσι:

• Κατά την συνοικίαν της Πλάκας συνεστήθη ανατολικόν θέατρον. Εξοδευών τις δέκα μόνον λεπτά, πέντε δια την είσοδον και πέντε δια τον ναργιλέ, δύνανται να διασκεδάσι τρεις ολόκληρους ώρας, εξακολουθών να γελά ακαταπαύστως καθ' όλον αυτό το διάστημα. Εις την τελευταίαν παράστασιν εορτάσθησαν οι γάμοι του Καραγκόζη ... ("Ταχ. Φήμη" 9/2/1852).

Διάφορα

• Επειδή το άροτρον μου είναι εξαιρετικώς κατάλληλον να καλλιεργή εκείνη η γη, ήπις λέγεται βάλτος, με τούτο και τα έξοδα ενός στρέμματος μόλις αναβαίνουν τας οκτώ δραχμάς, εν ώ αυτή η εργασία, όταν εκτελείται από εργάτας, ως επί το πλείστον αναβαίνει 30 έως 40 δραχμάς, ειδοποιώ το Κοινόν ότι επροσδιώρισα ένα άροτρον τοιοούτον με δύο ίππους και ένα υπηρέτην εις την διευθυνσίν του και ήδη καλλιέργησα μερικά κτήματα προς ευχαρίστησιν των ιδιοκτητών. Όστις λοιπόν επιθυμεί να καλλιεργήσι βάλτους κατά τον ρηθέντα τρόπον, να διευθυνθή εις τον επιτετραμμένον μου κ. Γεώργιον Ποέρην, κάτοικον Αθηνών παρά τη ενορία "Άγιος Θεόδωρος". Εν Αθήναις την 4 Φεβρουαρίου 1842, Λ. Ρουφ. ("Αθήνα" 28/2/1842).

• Εις την οδόν Κολωκοτρώνη, πλησίον του Ξενοδοχείου της Φιλελευθερίας, υπάρχει το κατάστημα του κυρίου Λουίη, Γάλλου, ο οποίος ακονίζει οτιδήποτε εργαλεία και αν ήναι, κοπτερά, νιστέρια, ξουράφια και λοιπά όλων των επιστημών εργαλεία, και η τιμή μικροτέρα των άλλων ακονιστών ("Φως" 17/12/1860).

Απόψεις

• ΤΡΑΓΟΣ μαλτζίκος ευρέθη, ο απολέσας αυτόν ας σπεύσι να παρουσιασθή εις το Γραφείον μας, διότι τον τρέφομεν τρεις ήδη ημέρας. ("Φως" 16/3/1860).

• ΜΑΝΙΚΙ (χειρίς) σουρτούκου εκ τσόχας

Αθηναίοι στα μέσα του 19ου αιώνα -
Αρχείο Ε.Λ.Ι.Α.

στακτής απωλέσθη χθες περί την 3 ώραν μ.μ. ο ευρών αυτό ας μας το φέρη και θέλει ανταμειφθή ("Αυγή" 26/1/1861).

• ΑΙΓΑ (γίδα) κόκκανος και ετοιμόγεννος βόσκουσα κατά την οδόν Πατησίων προ είκοσι περίπου ημερών απωλέσθη, ο ευρών αυτή ή γνωρίζει ότι άλλος τις πύρε και έχει αυτήν παρακαλείται να ειδοποιήσει εις το γραφείον της Αυγής και θέλει λάβει αμοιβήν δρχ. 20 ("Αυγή" 21/7/1859).

... Και η σχετική σάπια:

ΑΙ ΑΓΟΡΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

Διέτε, διέτε! Ένα πλήθος Κυριών με γυμνούς ώμους του Ερμού και του Διάλου επλημμύρησαν τους δρόμους!

Με μακρύ μπουρνούζι μία και με πούδρ' αλευρωμένη, στου Κυρίου Μαλινδρέτου το κατάστημα εμβαίνει, το χρυσό κρατεί πουγγί της εις το χέρι κ' ερωτά,

Έχετε μεταξωτά;

Συνεχίζεται

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

Του Δημητρίου Σπ. Δερματά

(Συνέχεια του προηγούμενου)

Με τη Δέσποινα που η σχέση μας έγινε φι-
λία, είμασταν πολύ αγαπημένοι. Προσπαθού-
σε πάλι να φτιάξει τη ζωή της, είχε κάνει άλλο
δεσμό και θα ξαπταναντρευόταν. Τώρα κάναμε
παρέα σαν φίλοι και σα να μην συνέβει τίποτε
μεταξύ μας.

Με τους φίλους Χρήστο και Σπύρο και 3-4
ακόμα γνωστούς του καμιά φορά το ρίχναμε
και στο χαρτάκι το πόκερ συναντιόμασταν τις
περισσότερες φορές στο ραφείο του Σπύρου.
Εγώ από αυτές τις συναντήσεις ήμουνα κερδι-
σμένος μέχρι τότε. Αποφασίσαμε λοιπόν πα-
ραμονή Χριστουγέννων να συναντηθούμε πέ-
ντε άτομα στο ραφείο και να παιξουμε. Το ρα-
φείο ήτανε στην οδό Ρογκότη. Από κάτω από
το ραφείο ήτανε ταβέρνα που έφτιαχνε τα φη-
μισμένα πεντανόστιμα σουτζουκάκια. Παραγα-
γείλαμε ο καθένας τη μερίδα του και μπύρες.
Αφού φάγαμε καλά στρωθήκαμε στο χαρτί
και δε σηκώσαμε κεφάλι όλη τη νύχτα και όλο
το πρωί των Χριστουγέννων. Φάγαμε το με-
σημέρι από τα ίδια και συνέχεια στο χαρτί.
Αφού διακόψαμε μόνο για φαγητό το βράδυ
ξαναρχίσαμε πάλι.

Μπαφιασμένοι από το ξενύχτι και το τσιγά-
ρο. Εγώ έχασα όλα τα λεφτά μου στις 4 το
πρωί. Περί τις 800 δρχ. Και έφυγα από κει σε
κατάσταση αλλοφροσύνης για το σπίτι. Όταν
έφθασα εκεί διαπίστωσα ότι μου έλειπε το
κλειδί της εξώπορτας του μεγάρου. Για να χτυ-
πήσω να κατέβει η κυρά Αγγέλα να ανοίξει δε
σήκωνε. Είπαμε είχα καλό όνομα και δεν ή-
θελα με τίποτα να το διαφείσω. Τί να κάνω
λοιπόν; Αποφάσισα να περάσω το υπόλοιπο
της νύχτας βολτάροντας. Γιατί για να καθήσω
πουθενά δεν μπορούσα από το τσουχτερό
κρύο του Δεκέμβρη.

Αφού περπάτησα κάμποσο κουράστηκα.
Τότε σκέφτηκα αφού δεν είχα λεφτά για το
ξενοδοχείο, να οδεύσω προς τα γνωστά σπίτια
του Βαρδαρίου, ελπίζοντας να βρω φιλοξενία
στης κοπέλες που γνώριζα. Πήγα εκεί και αφού
χτύπησα 3-4 πόρτες αυτές ήτανε όλες με νυ-

χιές αγκαζαρισμένες. Συνέχισα να χτυπάω
και σε άλλα σπίτια κι σ' ένα από αυτά μου
άνοιξαν και μου σύστησε η γριά που μου άνοι-
ξε μία κοπέλα που ήταν ελεύθερη. Παρ' όλη
την ταλαιπωρία μου ήμουνα καλοντυμένος με
ρεπούμπλικα κ.λπ. Μπήκαμε με τη γυναίκα
στο δωμάτιο. Η πρώτη μου κουβέντα με αυτή
ήτανε ότι δεν θέλω τίποτα να κάνω μαζί της
παρά μόνο να κοιμηθώ. Της εξήγησα ότι δεν
έχω λεφτά και θα της αφήσω ενέχυρο το κα-
πέλο μου και το ρολόι μου, είχα ένα πανάκρι-
βο Ζενίθ τσέπης. Αυτή δέχθηκε και ξάπλωσα
να κοιμηθώ. Αυτή ήρθε δίπλα μου και με ρώ-
τησε από που είμαι για να πιάσει κουβέντα,
της είπα από την παλιά Ελλάδα, αυτό το μέρος
που λέγεται Καρπενήσι και να με αφήσει να
κοιμηθώ.

Μόλις αυτή άκουσε Καρπενήσι πετάχθηκε
σαν να είχε ελατήριο και άρχισε να μου λέει
ότι έκανε στο Καρπενήσι και ότι ήτανε υπηρέ-
τρια σ' ένα δικαστικό και πως τη γέλασε κά-
ποιος και έφθασε εδώ που έφθασε. Εγώ παρ'
όλο που η νύστα μου ήταν αφόρητη άρχιζε να
μου κεντρίζει το ενδιαφέρον όπως όταν ήμουν
μαθητής στο Καρπενήσι. Όντως ήτανε μία κο-
πέλα υπηρέτρια σ' έναν πρωτοδίκη που άναβε
τα αίματα σ' όλη τη μαθητώσσα νεολαία και
όλους τους νεαρούς με την ομορφιά της και
σεξ απήλ της. Και να λοιπόν που τάφερε η τύ-
χη να την βρω κάτω από αυτές τις συνθήκες, σ'
αυτά τα σπίτια.

Με τη συγκίνηση που δημιούργησε η αφή-
γησή της της εκδήλωσα και τις μικροεπαφές
που είχα όταν τάλεγε και εγώ δεν ήμουν από
ξύλο και ήμουνα και είκοσι χρονών. Έγινε ότι
έγινε και αντί να συνέλθω από την ταλαιπωρία
και το ξενύχτι κλατάρισα κυριολεκτικά.

Η πατριωτιστά μου δεν κράτησε τα ενέχυρα
ούτε το ρολόι, ούτε το καπέλο. Έφυγα από κει
το πρωί πήγα στο σπίτι. Στο διάδρομο βρήκα
την κ. Παπαδοπούλου και βλέποντάς με έτσι
με ρώτησε που ήμουνα και τι έπαθα και έλει-
πα δύο μέρες. Της είπα ότι πήγα εκδρομή
στην Έδεσσα και κει αδιαθέτησα.

Ευτυχώς ήτανε και η δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων αργία και κοιμήθηκα όλη την ημέρα και τη νύχτα και συνήλθα κάπως. Από αυτό το περιστατικό έκοψα το χαρτί από τότε και ύστερα δεν ξανάπαιξα με χρήματα.

Ο καιρός πλησίαζε για το στρατιωτικό. Ψηφίστηκε νόμος όπου βρίσκεται ο καθένας μπορούσε να παρουσιασθεί και να υπηρετήσει εκεί. Παρουσιάσθηκα λοιπόν στο Τρίτο Σώμα Στρατού και με κατατάξανε στο νεοϊδρυθέν 31ο Σύνταγμα Πεζικού. Αυτό έγινε γι' αυτούς που ήτανε στη Θεσσαλονίκη από άλλα μέρη της Ελλάδας. Περίμενα να γίνει η κλήτευση να παρουσιασθώ.

Στο πρατήριο έγιναν ορισμένες μεταβολές. Ο κ. Καραμεινής έφυγε από την εταιρία για να κάνει δουλειά με τον αδελφό του Σπήλιο, πήραν την αντιπροσωπεία της I.G. Φραγκούρης για όλη την Ελλάδα. Φυσικά πήραν και αυτά που είχαν στην αποθήκη, τα έπιπλα του Φλόκα. Και έμεινα με τη δική μου φτωχική επίπλωση, αλλά με περισσότερο χώρο. Τα δωμάτια τα κράτησε η εταιρία για να αποθηκεύει τα εμπορεύματα. Τη διεύθυνση του πρατηρίου την ανέλαβε ο Τσίρος. Εξ' ίσου καλός αν όχι καλύτερος ακόμα από τον κ. Ανδρέα. Ήρεμος, καταδεκτικός, καλόκαρδος και νέος στην ηλικία.

Ακόμα προβλέποντας την φυγή μου για το στρατό πήραν και άλλο υπάλληλο, κάποιον Δημητράκη, δεν θυμάμαι το επώνυμό του, ένα τύπο φιλάσθενο και ως εκ τούτου γκρινιαρή και παραπονιαρή. Τον κατατόπιζα για τη δουλειά που θα έκανε όλο αυτό το διάστημα και για τα εμπορεύματα. Η ηλικία του ήταν κάπως περασμένη, θα πλησίαζε τα 40 και η κλονισμένη υγεία του δεν ήταν και τόσο κατάλληλη για τη δουλειά που θα έκανε.

Αυτός ήτανε οικογενειάρχης με γυναίκα και δυο αγόρια 10 και 12 χρονών και κάθονταν σε μία πάροδο κοντά στην Καμάρα. Μαζί μου τάχε καλά και με κάλεσε 2-3 φορές στο σπίτι του. Μπήκαμε στο 1936 και τον Απρίλη εκλήθη η κλάση μου στο χώρο που ήταν και το 50 Σύνταγμα, δηλαδή στο 3ο Σώμα Στρατού. Αφού ντυθήκαμε μας τοποθέτησαν στους διαφόρους λόχους. Εμένα με κατέταξαν στο λόχο βαθμοφόρων υπαξιωματικών που θα βγαίνανε δεκανείς και λοχίες. Περάσαμε στους θα-

λάμους που προοριζόνταν για μας αφού πήραμε τον ιματισμό μας και τις κουβέρτες. Τακτοποιήσαμε τα κρεβάτια τα οποία αποτελούνται από 2 στρίποδα και μερικές σανίδες. Μετά ντυθήκαμε στα στρατιωτικά μας και παραταχθήκαμε μπροστά στα κρεβάτια. Εκεί πήραμε την πρώτη αγριάδα από τον υποδεκανέα Καλαμπόκη ονομαζόμενο που άρχισε να μας επιτίθεται παρατηρώντας και βρίζοντας άλλον γιατί ήτανε ξεκούμπωτος, άλλον γιατί δεν είχε βαλμένο καλά το καπέλο και ούτω καθ' εξής.

Όταν τελείωσε η πρώτη επαφή με τη ζωή που θα κάναμε από εδώ και πέρα, ακούστηκε ένα σάλπισμα και ένα ουρλιαχτό από τον Καλαμπόκη "Τσαϊστή τη γρήγορα να βγείτε όξω" και άρχισε να σπρώχνει και να φωνάζει συνέχεια. Πανικοβληθήκαμε βγήκαμε στο προαύλιο μαζεμένοι όλοι σαν πρόβατα στη στρούγκα. Τότε ήρθαν λοχίες και αξιωματικοί και μας τακτοποίησαν σε ομάδες και τρεις ομάδες κάνανε μία διμοιρία και οι τέσσερις διμοιρίες το λόχο. Αφού έγιναν όλα αυτά και καταγραφήκανε οι στρατιώτες, παρατάχθηκε ο λόχος και περιμέναμε το λοχαγό. Κάποια ώρα παρουσιάσθηκε μπροστά μας ένας αγριάνθρωπος ντυμένος στη στολή του λοχαγού με τρία αστέρια στην επωμίδα. Ψηλός, σφιγμένος, σωματώδης με μάτια άγριου θηρίου.

Το καλωσόρισμα ήτανε μία αγριοφωνάρα λέγοντάς μας "εκείνα που ξέρατε από τον πολιτικό σας βίο θα τ' αφήσετε εδώ. Εδώ έχει δουλειά και πειθαρχία για να γίνετε άνθρωποι και θα γίνετε θέλετε δε θέλετε". Και λέγοντας αυτά έκανε μεταβολή και έφυγε αγέρωχος.

Ο λοχαγός μας και δυνάστης μας από δω και πέρα ώσπου να γίνουμε άνθρωποι κατά τη γνώμη του, ήτανε ο κατά κόσμον Σερεμέτης Γιώργος, για τον οποίο κυκλοφορούσε η φήμη ότι είχε σκοτώσει τρεις ανθρώπους. Ένα πολίτη, μία πουτάνα και ένα στρατιώτη. Ότι οι στρατιωτικές του ικανότητες ήτανε να είναι τώρα και στην ηλικία του υποστράτηγος, αλλά με τα στρατοδικεία που πέρασε και τους υποβιβασμούς που υπέστη και τις φυλακίσεις που έκανε τον φέρανε πάλι στο βαθμό του λοχαγού και τον τοποθέτησαν στο λόχο υπαξιωματικών να μας κάνει ανθρώπους και σκληρούς σαν τον εαυτό του.

Από αυτά και το 1/10 να ήταν σωστά. Το παρουσιαστικό του, το φέρεσμά του και οι εκδηλώσεις του απέναντί μας μας έκαναν να τα πιστεύουμε όλα και άλλα ακόμα. Από τη δεύτερη μέρα άρχισαν τα νούμερα και τα καψόνια. Αφού μας έγινε λίγη θεωρία στο θάλαμο πώς να ντυνόμαστε αστραπιαία και ας ήτανε και κείνες οι γκέτες που έπρεπε να τις τυλίγουμε στα πόδια που ήθελαν αρκετό χρόνο και επιδεξιότητα να δεθούν. Έπρεπε με το σάλπισμα του εγερτηρίου αμέσως να ντυθούμε και να παραταχθούμε για το προσκλητήριο και το ρόφημα.

Εμένα με βάλανε αρχηγό της ομάδας να παριστάνω το δεκανέα που έπρεπε πρώτος να πάρω θέση δίπλα στους άλλους δύο συναδέλφους και συνδυασμένους ομαδάρχες και να κάνουμε τη κεφαλή της διμοιρίας.

Όπου να το καταφέρουμε αυτό είδαμε και πάθαμε και η βρισιά από τον Καλαμπόκη ήταν αφάνταστη. Εμείς είμασταν στην πρώτη γραμμή του πυρός μπροστά-μπροστά και αρπάχναμε όλα τα καταδιόσματα όλων από το λοχαγό Σερεμέτη μέχρι τον υποδεκανέα Καλαμπόκη. Όλοι αξιωματικοί και υπαξιωματικοί ουρλιάζανε και μας τάραζαν στα γυμνάσια και το καψώνι. Προσοχή ανάπαυση βάδην, τροχάδην, λύσιμο των ζυγών και επανασύνταξη. Συνέχεια από το πρωινό προσκλητήριο έως τη διανομή του συσσιτίου. Λίγη ανάπαυση και ξανά γυμνάσια. Το απόγευμα συσσίτιο και μετά θεωρία. Αυτό το βιολί συνεχίστηκε 40 ημέρες. Τότε μας επιτράπη και η έξοδος στην πόλη να δούμε και τους δικούς μας.

Από τους αξιωματικούς ανθρωπόφερνε λιγάκι ο διμοιρίτης μας υπολοχαγός Μαυροειδής. Ένας ήπιος άνθρωπος, αλλά και να είναι και αυτός ασορτί με το λοχαγό και τους άλλους όταν τον βλέπανε έκανε και αυτός τον αυστηρό. Εμείς δαισιθανόμασταν την καλοσύνη του και φροντίζαμε να είμαστε εντάξει και να μην τον εκθέτουμε στο λοχαγό και στους άλλους ανώτερους αξιωματικούς ταγματάρχη συνταγματάρχη κ.λπ.

Γι αυτό φροντίζαμε πάντοτε να εκτελούμε τις διαταγές με προθυμία και όσο μπορούσαμε πιο τέλεια. Αλλά υπήρχαν και φορές που κάναμε και λάθη. Ένα από αυτά που έγινε από μένα ήταν το εξής: Ήμουνα υπηρεσία νυκτερινός θαλαμοφύλακας 12-3. Στις 5 μας ξύ-

πησαν. Συνταχθήκαμε και ξεκινήσαμε για να πάμε στο πεδίο βολής που ήτανε ακάλυπτος χώρος μεταξύ συνοικισμών Αγίας Φωτεινής και Τριανδρίας. Φυσικά η σύνταξη και το ξεκίνημα έγιναν με φωνές και βρισιές. Όταν φθάσαμε στο χώρο που θα γίνονταν η βολή στήθηκαν οι στόχοι που ήταν μεγάλα χάρινα τελάρα, που είχαν στο κέντρο τους στρογγυλά μαύρα σημεία για να φαίνονται οι επιτυχίες. Κατά κακή μου τύχη με όρισαν να μετρώω κάθε φορά που θα έριχνε ο πολίτης που πυροβολούσε τις επιτυχίες που είχε στο στόχο. Αυτό γινόταν ως εξής: Μπροστά από τα τελάρα υπήρχε χαράκιμα στο οποίο μπαίναμε και καλυπτόμασταν όσοι οριστήκαμε για το μέτρημα. Μπαίναμε μέσα και προφυλαγόμασταν όταν πυροβολούσαν. Άρχισε λοιπόν η βολή. Οι περισσότεροι σκοπευτές τα ρίχνανε στο γάμο του καραγκιόζη. Τα πολλά χτύπαγαν στο ανάχωμα του χαντακιού και κάθε φορά μας χώνανε με τα χώματα.

Η κατάσταση ήτανε απελπιστική. Έπρεπε να περάσει όλος ο λόχος. Κάθε φορά βγαίναμε για το μέτρημα μετά ξαναμπαίναμε στο χαντάκι και χωνόμασταν με τα χώματα.

Εγώ ήμουνα κακονυκτισμένος από την νυκτερινή υπηρεσία του θαλαμοφύλακα δεν είχα κοιμηθεί καθόλου. Από την απελπισία μου μούρχονταν όταν ρίχνανε να σηκώσω το κεφάλι μου να με βρει καμιά σφαίρα και να σκοτωθώ. Τέλος πάντων, κάποτε τελείωσε αυτό το μαρτύριο και φωνάζανε για να συνταχθούμε. Εγώ έκανα το μοιραίο λάθος. Πήγα και στάθηκα στο αντίθετο μέρος από εκεί που έπρεπε να συνταχθεί η διμοιρία μου. Κοντά μου ήρθαν και οι στρατιώτες της ομάδας μου και έγινε μεγάλη σύγχυση.

Αυτό έκανε έξαλλο το λοχαγό Σερεμέτη που δεν ήθελε και πολύ να φουντώσει και ουρλιάξε "Ουφ γράφοντε επιλοχία 5 μέρες φυλακή, 15 μέρες κράτηση, 20 μέρες περιορισμό και 40 μέρες στα σκατάαα..." Δηλαδή εξάντλησε όλη τη δικαιοδοσία που είχε να τιμωρεί ως Λοχαγός επάνω μας. Η απελπισία μου ήταν αφάνταστη που θα έκανα δυο μήνες να βγω έξω και θα καθάριζα την Καλλιόπη 40 μέρες.

Αυτή ήτανε η ζωή μας η καθημερινή. Όπου κλείσαμε τρεις μήνες γυμνάσια. Οπότε αποφασίστηκε να κάνουμε ασκήσεις μάχης

και βολή υπεράνω φίλιων (φιλικών) τμημάτων. Για να γίνει αυτό, εκδράμαμε όλο το σύνταγμα έξω από την πόλη και προς το μέρος της Αγίας Παρασκευής που ήταν χέρσος τύπος και με τους λόφους που είχε προσφέρονταν για την άσκηση. Επισημάνθηκαν οι λόφοι που θα καταλάμβανε το κάθε τμήμα και έπρεπε να βαδίσουμε το πεδινό μέρος στο οποίο δεν μας βρίσκαν τα βλήματα που χτυπάγανε στο λόφο. Ο προορισμός ο δικός μας ήταν να φθάσουμε τρέχοντας στους πρόποδες του λόφου και τελείωνε η άσκηση, η αποστολή μας.

Βοηθός του διμοιρίτη μας για την άσκηση ορίστηκε ο επιλοχίας του λόχου, ο οποίος ήτανε πανύψηλος, καμπούρης και μόνιμος στόχος για βρισιές του λοχαγού μας. Αυτή η μέρα γι' αυτόν εξελίχθηκε πολύ δραματική και να πώς: Αφού διατάχθηκε η έφοδος άρχισαν να βάζουν τα πολυβόλα στο λόφο. Εμείς ξεκινήσαμε τροχάδην προς το ύψωμα. Οι σφαίρες σφύριζαν απάνω από τα κεφάλια μας. Όταν φθάσαμε στο μέσον της διαδρομής, ο επιλοχίας όντας και ψηλός, φαίνεται ότι κάποια σφαίρα του φάνηκε ότι ήταν πολύ κοντά στο κεφάλι του και πέφτει μπρούμυτα, φαρδύς πλατύς.

Εμείς νομίσουμε ότι τον χτύπησε πραγματικά σφαίρα και τον μιμηθήκαμε και πέσαμε όλοι κάτω. Έγινε μεγάλη σύγχυση σε όλο το λόχο. Τρέξαμε τραυματιοφορείς. Όταν διαπιστώθηκε ότι δεν έγινε τίποτα και ότι όλα αυτά έγιναν από τη δειλία του επιλοχία ποιος είδε το Θεό και δεν τον φοβήθηκε. Ο Σερεμέτης άρχισε να ουρλιάζει: "Χέστηκες επιλοχίααα". Αυτή τη φορά είχε δίκαιο, ήτανε πραγματικά δικαιολογημένος γιατί ντροπιάστηκε από τους άλλους αξιωματικούς του συντάγματος. Γι αυτό όταν γυρίσαμε στη βάση μας και κατεβήκαμε από τα αυτοκίνητα και έγινε η σύνταξη του λόχου και ήρθαν τετ-α-τετ με τον επιλοχία. Βλέποντάς τον μπροστά του όχι μόνο δεν κάμαρε ο θυμός του, αλλά έβγαλε το πιστόλι και άρχισε να κυνηγάει τον επιλοχία ο οποίος έφυγε τροχάδην πανικοβλημένος και όπως μάθαμε μετά αυτός τρύπωσε στο γουρνοκούμασο για να γλυτώσει.

Εμείς μαρμάξαμε από το φόβο μας, αλλά είχαμε και τη διάθεση να γελάσουμε με αυτά που βλέπαμε.

Το άχτι του ο λόχος εναντίον του Σερεμέτη

το έβγαλε όταν ήρθαν για επιθεώρηση ο υπουργός στρατιωτικών Παπαδήμας, αν θυμάμαι λεγόταν, συνοδευόμενος από τους μέραρχο Τσολάκογλου τον διοικητή του συντάγματος Στεργιόπουλο και πολλούς αξιωματικούς. Αφού έγινε η επιθεώρηση έξω στο προαύλιο για τα γυμνάσια κ.λπ. μπήκαμε στο θάλαμο και άρχισε ο υπουργός να μας ρωτάει να δει και πώς ήμασταν και στη θεωρία. Ρώτησε λοιπόν ένα στρατιώτη τί έγινε στο Σόροβιτς και του απαντάει αυτός ότι στο Σόροβιτς έγινε... η επανάσταση το 1821. Ρωτάει άλλον τί ήτανε ο Αθανάσιος Διάκος και αυτός μπαίνοντας στο νόημα του άλλου του λέει ότι ο Αθανάσιος Διάκος ήτανε δικηγόρος.

Ρώτησε και άλλους και οι απαντήσεις ήτανε ανάλογες. Αυτό έκανε το Σερεμέτη ν' αφρίσει από το κακό του. Όταν έφυγαν οι αξιωματικοί που σε πονάει και που σε σφάζει. Δεν τιμωρήσε μόνο αυτούς που απαντήσανε στον υπουργό αλλά και όλον το λόχο με καψόνια και περιορισμούς.

Όταν συμπληρώσαμε τρεις μήνες μεταφέρθηκε το σύνταγμα μας για να συνεχίσει τα γυμνάσιά του στο Κιλκίς. Στρατονισθήκαμε σε κάποια κτίρια που παλαιότερα ήτανε καπναποθήκες και τώρα χρησιμοποιούσε ο στρατός. Η εγκατάστασή μας ήτανε πιο στριμωγμένη. Είχαμε λιγότερο χώρο. Τα γυμνάσια συνεχίζονταν με τον ίδιο εξοντωτικό ρυθμό. Ασκήσεις μάχης στα γύρω υψώματα, μακρινές πορείες και εκτός την καθημερινή γυμναστική και πολλά άλλα. Οι ώρες ανάπαυσης ήτανε ελάχιστες. Τότε συγκεντρωνόμασταν παρέες και κουβεντιάζαμε και οι περισσότερες κουβέντες λόγω ηλικίας ήταν για τον έρωτα και τις γκόμενες. Ήτανε ένας που μιλούσε πολύ παριστάνοντας τον Καζανόβα. Αλλά και τον αγαπητικό της Μπάρας. Δηλαδή είχε γυναίκα στα μπουρδέλα. Τί μουρθε και μένα που είχα μία φωτογραφία που μου είχε δώσει η πατριώτισσά μου Αλεξάνδρα όταν πήγα ξενικτισμένος από το χαρτί και κοιμήθηκα μαζί της, βγάξω λοιπόν τη φωτογραφία και τη δείχνω ότι είχα και εγώ γυναίκα εκεί. Μόλις την είδε πετάχθηκε σα να τον τσίμπησε σφήκα και μου γίνηκε για τα καλά. Πώς βρέθηκε η φωτογραφία απάνω μου και τι ιδιαίτερες σχέσεις έχω με τη γυναίκα.

Συνεχίζεται

Το νέο του βιβλίο

Ο Κώστας Τριανταφύλλης γράφει “Έρωτος και Ρέντη γωνία”

Μ' ένα δεύτερο βιβλίο, το “Έρωτος και Ρέντη γωνία”, επιστρέφει ο Κώστας Τριανταφύλλης ο οποίος στο πρώτο του αυτοβιογραφικό βιβλίο “Με νύχια και με δόντια” έδωσε μια συνταρακτική περιγραφή της εποχής του και της μεταπολεμικής Ελλάδας. Το βιβλίο αυτό έγινε δεκτό με ευνοϊκότερες κριτικές για την απλή γλώσσα και την δύναμη των περιγραφών του. Τα ίδια χαρίσματα διακρίνουν και το δεύτερο βιβλίο του για το οποίο ο κριτικός Κώστας Γεωργουσόπουλος γράφει: “Ο Τριανταφύλλης ξέρει να αφηγείται, να κρατάει τα ουσιώδη και να αναπαριστά τη ζωή με τα άμεσα

χρώματα, τα αναγνωρίσιμα, τα οικεία. Κι εδώ, όπως και στο πρώτο βιβλίο του, πρωτανεύει μια ηθική στάση, ένας άξονας αξιών και ανθρωπιάς. Μέσα στην καταγίγδα, στο λαβύρινθο της πραγματικότητας, μερικοί ήρωες του Τριανταφύλλη υπερασπίζονται με αξιοπρέπεια τις παλιές άφθαρτες αξίες της ελληνικής στάσης ζωής.”

Ο Κώστας ανέτρεξε και πάλι στις εμπειρίες της ζωής του για να παρουσιάσει μια αληθινή ιστορία που όμως μοιάζει με μυθιστόρημα. Το γλαφυρό του γράψιμο, οι ειρωνικές συμπτώσεις της ζωής, η αναπάντεχη πλοκή όσων μας διηγείται βρίσκουν εύκολα ως στόχο τους την καρδιά μας. Με την άδειά του θα το δημοσιεύουμε σε συνέχειες.

- Σας παρακαλώ, προς τα πού είναι το εμπόδιο των κρεάτων; ρωτάω έναν αχθοφόρο.

- Καλώς τον τον καριόλη, μου απαντάει.

Έμεινα άφωνος.

- Με γνωρίζετε; τον ρωτάω.

- Χα, χα, χα! κοίτα, ρε, παρεξηγήθηκε ο μάλακας, ρε ουστ, καμπαρντινάκια. Κάνε στην άκρη.

Ήταν τέσσερις περίπου, νύχτα, μόλις είχε σταματήσει η βροχή και άρχισε να φυσάει ένας δαιμονισμένος αέρας που ξεσφεντόνιζε προς κάθε κατεύθυνση άδεια τελάρα από φρούτα και λαχανικά. Ο κίνδυνος να χτυπήσουν κάποιον περαστικό ήταν άμεσος.

Με σοκάρισε βέβαια εκείνος ο αχθοφόρος, αλλά, πάνω από όλα, ο αγώνας για το μεροκάματο.

- Να πας να βρεις εκ μέρους μου το Δημήτρη το μεγαλύτεμπορο κρεάτων στην αγορά του Ρέντη. Άμα ακούσει για μένα, θα σε δεχτεί. Αυτός είναι κράτος, τράπεζα, σου λέω! Ό,τι θέλει κάνει! Τον τρέμει υπουργός! Είμαι σίγουρος ότι θα δουλέψεις καλά μαζί του.

Αυτά μου είπε ένας πελάτης μου, όταν του ζήτησα να με συστήσει στους γνωστούς του.

Αλλάζω πορεία και κατευθύνομαι σ' ένα υπόστεγο που υπάρχουν φώτα και ακούγονται φωνές. Εκεί ήταν οι χονδρέμποροι λαχανικών.

- Με συγχωρείτε, κύριε, προς τα πού είναι τα κρέατα; τον ρωτάω.

- Τι είναι, ρε; μου απαντάει. Περίμενε - και με γρήγορη κίνηση βγάζει ένα κατοστάρικο από την τσέπη του και μου το προσφέρει.

- Σε παρακαλώ, του λέω, σου ζήτησα να μου πεις πού είναι η κρεαταγορά.

- Ρε, άσε αυτό, θα σ' το πω. Πάρε τα χρήματα, αγόρι μου, παρ' τα, δε σου κάνω πλάκα.

- Τι του λες του ανθρώπου, ρε γαμημένη φιγουρατζή; Τι τον πέρασες τον άνθρωπο;

- Σκάσε εσύ, ρε, μη σου γαμήσω την αδερφή. Εγώ συγκινήθηκα, ρε, με αυτό που μου είπε ο άνθρωπος, γι' αυτό του τα δίνω, είπε, και αμέσως βάζει το κατοστάρικο στην τσέπη του και μου δίνει χιλιάρικο.

- Παρ' το, ρε, χαλάλι σου, είναι δικό σου.

Είχαν μαζευτεί γύρω μας καμιά δεκαριά άτομα και παρακολουθούσαν την έντονη λογομαχία των δυο γνωστών τους, που ήταν γεμάτη με μεγάλη ποικιλία κοσμητικών επιθέτων.

Δοκίμασα αρκετές φορές να φύγω, να στρίψω, γιατί ήταν φανερό πως είχα πέσει σε άρρωστο άνθρωπο.

- Όχι, δε θα φύγεις, πού πας; Τα πήρες τα χρήματα;

- Τι χρήματα να πάρω, κύριε; Γιατί να τα πάρω;

- Το χιλιάρικο, ρε, που σου δίνω, απαντάει νευριασμένος και με όση δύναμη είχε.

- Αι στο διάολο πρωί πρωί, του λέω και πάω να φύγω.

- Όχι, ρε αγόρι μου, με παρεξήγησες, δε θέλω να σε προσβάλω. Θέλω, ρε παιδάκι μου, να σ' ευχαριστήσω, πώς να σ' το πω!

- Μα γιατί να μ' ευχαριστήσετε, κύριε, του λέω, τι σας έκανα; Εγώ σας ρώτησα πού είναι η κρεαταγορά.

- Αυτό είναι, αγόρι μου, αυτό.

- Ποιο αυτό, κύριε;

- Αυτό, το "κύριε", που μου 'πες. Ξέρεις πού μ' ανέβασε εμένα τώρα; Στα μεσουράνια! Εγώ πετάω τώρα, ρε! Σε παρακαλώ, πάρε το χιλιάρικο, σε κερνάω, ρε παιδί μου. Μη με κοιτάς έτσι, δεν είμαι τρελός.

- Μα γιατί να το πάρω, κύριε;

- Αααχ, θα με σκάσεις σήμερα. Γι' αυτό, ρε, σ' το δίνω, γι' αυτό που με είπες. Με είπες "κύριο". Είναι η πρώτη φορά που με λένε "κύριο" εδώ μέσα, ρε παιδάκι μου, δεν μπορείς να το καταλάβεις; Απ' αυτούς τους πούστηδες εδώ δεν άκουσα ποτέ καλό λόγο. Καριόλη, μ' ανεβάζουνε, καριόλη με κατεβάζουνε, αλλά τους τα ψέλνω κι εγώ, το γεμίζω το στόμα μου, άμα με πιάσει.

Κατάλαβα ότι ο άνθρωπος είχε κατακυριευτεί από αισθήματα κατωτερότητας και θεώρησε πολύ κολακευτικό γι' αυτόν που τον είπα "κύριο".

- Εγώ δε λέω μόνο εσένα "κύριο", κυρίου σας βλέπω όλους και "κυρίους" σας λέω.

- Ααα! μη μου το αλλάζεις.

- Δεν αλλάζω τίποτα, κυρίου και νοικοκυραίους σας βλέπω όλους, και μη βρίζετε έτσι, δεν είναι σωστό.

- Τ' ακούς, ρε καριόλη, τι λέει ο άνθρωπος;

- Σκάστε, ρε χαμούρες, εμένα είπε "κύριο" στην αρχή και τώρα τα γυρίζει για να σας κάνει κι εσάς την καρδιά.

- Όχι, όχι, για σταματήστε, ρε παιδιά, τους λέω. Δε σηκώνεστε όλοι νύχτα και δουλεύετε εδώ μες στο κρύο; Δεν έχετε σπίτι, μανάδες, πατεράδες, αδέρφια, γυναίκες, παιδιά;

- Εεε, ναι, πώς!

- Εγώ ξέρω πως όποιοι δουλεύουν στην αγορά είναι νοικοκυραίοι, κονομάνε χρήμα.

- Έτσι είναι, αυτός εκεί δεν ξέρει τι έχει! Έχει διώροφο στον Κορυδαλλό, εξοχικό στη Νέα Μάκρη, φορτηγό, ένα Ι.Χ. ίσαμε εκεί πέρα, να πούμε. Και κάνει και τη ζωή του!

- Εσύ θα 'χες περισσότερα, ρε αλογομούρη, αλλά τα ταΐζεις τ' άλογα. Ποιος σου φταίει; Όπως τα βγάζεις, πας και τα ακουμπάς στο Δέλτα.

Τσιμουδιά ο άλλος.

- Δε μιλάς, εεε; Τι να πεις!

- Δε μιλάω; Άμ' ανοίξω το στόμα μου, δε σας ξεπλένει της Λαρίσης το ποτάμι!

- Εντάξει, εντάξει παιδιά, εσείς πείτε τα, σας παρακαλώ όμως, δείξτε μου πού είναι η κρεαταγορά.

- Ναι, να σου δείξουμε, χασάπης είσαι, ρε

φίλε;

- Όχι, ρε παιδιά, ασφαλιστής είμαι από την Εθνική Ασφαλιστική και πάω συστημένος σε κάποιον έμπορο κρεάτων...

- Εεε, κύριε, το χιλιάρικο, πάρε το χιλιάρικο, μη με ξεφτιλίζεις, έχουμε κι εμείς μιαν υπόληψη.

- Φίλε μου, σ' ευχαριστώ, του λέω, δε θα το πάρω το χιλιάρικο, επίτρεψέ μου όμως να πάρω ένα πορτοκάλι. Μην επιμένεις, και να είσαι βέβαιος πως φεύγω με την εντύπωση ότι είσαι ένας πραγματικός κύριος και θα περάσω κάποια φορά να τα ξαναπούμε.

Τι ήταν να του πω πως θέλω πορτοκάλι, μου κατεβάζει δυο τελάρα πορτοκάλια κι ένα μανταρίνια.

- Παρ' τα για το σπίτι, είναι πρώτο πράμα! Ομφαλοφόρα Κρήτης!

- Τι να τα κάνω εγώ αυτά, ένα πορτοκάλι θα πάρω.

- Μη μας τη σπας τώρα, αυτά θα τα πάρεις.

- Δεν έχω αμάξι εδώ!

- Πού το 'χεις; Έξω από την αγορά;

- Θα σου τα φέρω εγώ εκεί με το καρότσι.

- Θα πάρεις κι ένα από αυτά, αφού έχεις αμάξι, μου λέει ο γείτονας που κατηγορήθηκε ότι τα "τρώνει" στον υπόδρομο, και τοποθέτησε ένα, με καμιά εικοσαριά αγκινάρες, δίπλα στα τελάρα με τα πορτοκάλια.

Δεν μπορούσα να κάνω διαφορετικά, βγήκα έξω από την αγορά και πήρα το αυτοκίνητό μου. Όταν γύρισα στο σημείο που ήταν τα πορτοκάλια και οι αγκινάρες, αρκετά πράγματα ήταν συγκεντρωμένα: φρούτα και λαχανικά εποχής.

- Τι είναι αυτά, ρωτάω τον "κύριο".

- Ααα! παρ' τα, παρ' τα, είναι για σένα. Σου τα δίνουν οι γείτονες, ζηλέψανε οι καριόληδες!

Η πρώτη μου επαφή με τη νύχτα, με τον κόσμο της λαχαναγοράς, με γέμισε με ποικίλες εντυπώσεις. Ευχαρίστησα τους "κυρίους" για τα πράγματα που μου έδωσαν, τους έδωσα από μια κάρτα μου, και έφυγα προς το σημείο που μου έδειξαν πως είναι η κρεαταγορά.

Ήταν ακόμα σκοτάδι, και με τους προβολείς του αυτοκινήτου μου αναμμένους, προσπα-

θούσα να βρω το κατάστημα του μεγάλεμπορου. Ήταν αδύνατον όμως κάτι τέτοιο, γιατί πολλές εκατοντάδες από τεράστια ψυγεία-αυτοκίνητα έκρυσαν τη θέα. Γι' αυτό έπρεπε να παρκάρω σε άλλο σημείο και να πάω με τα πόδια στον έμπορο.

Γύρισα πίσω προς την οδό Ι., όπου δεν υπήρχαν ψυγεία, και ερευνούσα πάλι με τους προβολείς αναμμένους, να βρω χώρο για παρκάρισμα. Τα φώτα έπεσαν επάνω σε μερικά σκόρπια τελάρα, σ' ένα σκοτεινό σημείο. "Εδώ θα το αφήσω", είπα. Σταμάτησα, να παραμερίσω τα τελάρα, που ήταν προφανές ότι τα είχε ρίξει εκεί ο δυνατός αέρας ο οποίος συνέχιζε να φυσάει. Πετώντας τα τελάρα δεξιά κι αριστερά, μου φάνηκε πως είδα κοντά στο ντουβάρι δυο ανθρώπινα πόδια. Στην αρχή φοβήθηκα και κοντοστάθηκα, "θα 'ναι κανένα πτώμα", είπα, "τα τελάρα κάποιον θα σκότωσαν, πρέπει να ειδοποιήσω την αστυνομία". Θεώρησα πιο λογικό όμως να βεβαιωθεί τι είναι, και μετά να κάνω οποιαδήποτε ενέργεια.

Πλησίασα κοντά, ακούμπησα τα πόδια, μου φάνηκαν κρύα, παγωμένα. Το σημείο ήταν σκοτεινό, δεν έβλεπα αν ήταν άντρας ή γυναίκα. Προσπαθούσα με το φως του αναπτήρα μου να διακρίνω περί τίνος επρόκειτο. Όταν ακούμπησα τον αναπτήρα σχεδόν στο πρόσωπο του υποτιθέμενου νεκρού, σήκωσε το χέρι του και κάλυψε τα μάτια, διότι προφανώς είχε ενοχληθεί από τη λάμψη του αναπτήρα. Δεν μπορώ να πω ότι φοβήθηκα, αλλά σκέφτηκα πως έπρεπε να κινηθώ γρήγορα, μην τυχόν χρειάζεται βοήθεια.

Τρέχω, γυρίζω το αυτοκίνητο έτσι ώστε τα φώτα να φέγγουν προς το σκοτεινό σημείο όπου ήταν πεσμένος ο άνθρωπος. Τότε, είδα πως πρόκειται για μια ηλικιωμένη γυναίκα με γκριζόασπρα μαλλιά και σώμα πολύ αδύνατο, θα 'τανε δε θα 'τανε σαράντα κιλά. Την πήρα στα χέρια μου και την ανέβασα πάνω στο υπόστεγο, στη ράμπα δηλαδή, της οδού Ι. Στο δρόμο μουρμούριζε, δεν καταλάβαινα τι έλεγε, από τις κινήσεις της συμπεράνα ότι ήθελε να την αφήσω κάτω. Δεν το έκανα. Προχώρησα

προς το μέρος της ράμπας που είχε φώτα και κόσμο.

Την άφησα κάτω, και προχώρησα στο βάθος ενός μαγαζιού.

- Σε παρακαλώ, του λέω, τηλεφώνησε στο Πρώτων Βοηθειών, τη βρήκα εκεί, στο σκοτεινό σημείο, πιθανόν να είναι χτυπημένη. Δεν ξέρω αν μπορεί να περπατήσει.

Ο άνθρωπος έδειξε αμέσως ενδιαφέρον, βγήκε έξω. Μόλις την αντίκρισε, είπε:

- Αα! καλώς την καλλονή. Εντάξει, λέει σ' εμένα, δεν έχει τίποτα, μην ανησυχείς.

- Τι καλλονή, του λέω, Καλλονή τη λένε; - και πήγα να γελάσω, γιατί μπροστά μου είχα ένα οικτρό θέαμα.

- Δεν ξέρω, μου απαντάει, δεν τη γνωρίζω πολύ, έτσι έχω ακούσει που τη φωνάζουν. Εμφανίζεται εδώ πέρα κατά διαστήματα, και μετά χάνεται.

- Κάποιος πρέπει να τη φέρνει, του λέω, γιατί δεν νομίζω ότι μπορεί να περπατήσει.

- Όχι, περπατάει, μου απαντάει ο άνθρωπος, αλλά θέλει το φάρμακό της, και, μπαίνοντας μέσα, της φέρνει μισή κούπα του τσαγιού κονιάκ.

- Αυτό θέλει, μου λέει.

Τη βάζει και κάθεται σε μια καρέκλα και της ακουμπάει στο στόμα την κούπα με το κονιάκ. Αμέσως το άνοιξε και ήπιε δυο τρεις γουλιάς. Μετά ζήτησε την κούπα, να την κρατάει μόνη της. Της την έδωσε. Τρέμοντας, προσπαθούσε να βρει το στόμα της. Τα κατάφερε. Σιγά σιγά τα κλεισμένα μάτια της άνοιξαν. Φάνηκε ότι κάθεται σίγουρη πάνω στην καρέκλα. Έκανε κίνηση να τραβήξει το φουστάνι της προς τα κάτω, να καλύψει τα σκελετωμένα μπούτια της, που φαινόταν και προκαλούσαν δέος.

Ο έμπορος μου προσέφερε κι εμένα κονιάκ σ' ένα πλαστικό ποτηράκι. Μου έδωσε κι ένα άδειο τελάρο να καθίσω.

- Αξιολύπητο πλάσμα, μου είπε, και μου έδειξε τη σκελετωμένη γυναίκα.

- Εσύ πώς βρέθηκες εδώ; με ρωτάει, δε φαίνεσαι του δικού μας σιναφιού.

Είπα στον άνθρωπο τι δουλειά έκανα και

ότι πρώτη φορά επισκεπτόμουν τη λαχαναγορά. Ήταν στρωτός και συζητήσιμος άνθρωπος. Έπρεπε να ερευνησω μήπως ήταν και υποψήφιος πελάτης μου. Δεν ήταν όμως εύκολο, γιατί συνέχεια διέκοπταν την κουβέντα μας άνθρωποι που ενδιαφέρονταν ν' αγοράσουν τα είδη που πουλούσε. Έπρεπε να περιμένω. Η δουλειά μου ήθελε υπομονή. Κάθισα πάνω στο τελάρο που μου είχε προσφέρει ο άνθρωπος απέναντι από την "καλλονή", που είχε σχεδόν συνέλθει, και πηγαινόφερνε με άνεση και σταθερότητα την κούπα με το κονιάκ στο στόμα της.

Αισθανόμουν περίεργα, δεν ήμουν σίγουρος εάν συνέβαλα να σωθεί το άτομο που είχα απέναντί μου, ή απλώς τη βοήθησα να βρει πιο γρήγορα κάποιο ποτό που το είχε τόσο ανάγκη. Την κοιτούσα συνέχεια και προσεχτικά. Προσπαθούσα να καταλάβω τι σχέση μπορούσε να έχει το παρατσούκλι "καλλονή" με το περιθωριακό άτομο που είχα απέναντί μου. Ήταν μια γυναίκα απροσδιόριστης ηλικίας, με ένα οριζόντιο επίμηκες σημάδι στο λαιμό, και μια μεγάλη κρεατοελιά πάνω στο δεξιό φρύδι. Τα μάτια της, μάλλον γαλανά, προσπαθούσαν, όποτε τα άνοιγε, να σταθεροποιηθούν για να αναγνωρίσουν τα αντικείμενα που την περιέβαλλαν.

Καθισμένος απέναντί της όπως ήμουν, προσπαθούσα να διαβάσω κάτι από την ταυτότητά της, μέσα από τα μάτια που ήταν θαμμένα στις κούπες του κρανίου της. Μάταιος κόπος όμως, τα μάτια της "καλλονής" έπαιζαν προς ακανόνιστες κατευθύνσεις, το ένα ανεξάρτητα από το άλλο. Συχνά δε, γύριζαν προς τα πάνω και φαινόταν πιο πολύ το άσπρο τμήμα. Τότε μου έδινε την εντύπωση πως απέναντί μου είχα έναν ετοιμοθάνατο άνθρωπο. Τίποτα δεν μπόρεσα να μαντέψω. Έπρεπε να φύγω.

Ήταν ακόμα νύχτα. Δύο ώρες πέρασαν κι ακόμα δεν έφτασα στο μεγαλύτερο κρεάτων. Όσο για την "καλλονή", το μόνο σίγουρο ήταν πως τα κύματα της ζωής της, τη χτύπησαν άγρια και την ξέρασαν σαν τσακισμένη βάρκα στη στεριά. Μια βάρκα που όσοι μαστορες κι

αν ασχοληθούν μαζί της, όσο κι αν την προσέξουν, όσο κι αν την καλαφατίσουν, δεν πρόκειται να ξανααρμενίσει.

Χαιρέτισα τον έμπορο λαχανικών. Έβγαλα από την τσέπη μου ένα χαρτονόμισμα και το έβαλα στο χέρι της “καλλονής”. Εκείνη σήκωσε το χέρι της ψηλά, ως τα μάτια της. Με όσο φως της είχε απομείνει είδε πως επρόκειτο για χρήματα. Θύμωσε, και με μια γρήγορη κίνηση πέταξε το νόμισμα στο έδαφος. Στη συνέχεια, έβγαλε μια κραυγή και μου έδειξε την κούπα με το κονιάκ.

- Ααα! δεν παίρνει λεφτά, μου λέει ο έμπορος, κονιάκ σου ζητάει, και αμέσως της έβαλε όσο κονιάκ είχε απομείνει στην κούπα.

Άφησα την “καλλονή” να απολαμβάνει το ποτό της και έτρεξα να προλάβω την κρεαταγορά, πριν κλείσει. Σε λίγα λεπτά ήμουν εκεί. Πολύ γρήγορα εντόπισα το κατάστημα του κυρ Δημήτρη. Η χαρακτηριστική μυρωδιά των κρεάτων, η ατέλειωτη σειρά από αυτοκίνητα-ψυγεία που ήταν κολλημένα στις ράμπες, οι φορτοεκφορτωτές με τις άσπρες, αλλά καταματωμένες, μπλούζες τους και τα βρόμικα νερά που συναντούσες σε κάθε σημείο του χώρου, μου έδιναν μια νέα, πολύ διαφορετική εικόνα από εκείνη που είχα συναντήσει τις προηγούμενες ώρες στο τμήμα της αγοράς με τα φρούτα.

Βρίσκομαι μέσα στο σχετικά μικρό και στενόμακρο κατάστημα του μεγαλέμπορου κρεάτων. Από όσα γνώριζα γι’ αυτόν, συμπέρανα πως θα ‘ναι εκείνος που έτρεχε από δω κι από κει προσέχοντας τα πάντα. Παρά τη σχετικά μεγάλη ηλικία του, ήταν πολύ ευκίνητος και τα μάτια του παίζανε σαν ασπίτη. Δύο άνθρωποι, στο βάθος, μετρούσαν συνέχεια λεφτά και μια κοπέλα έγραφε τα απαραίτητα χαρτιά.

Προσπάθησα πολλές φορές να τον πλησιάσω και να του μιλήσω, αλλά την τελευταία στιγμή παρεμβαλλόταν κάποιο εμπόδιο. Δε μου φαινόταν άνθρωπος του χεριού μου, δεν αισθανόμουν πολύ σίγουρος για την επιτυχία μου. Ζύγωσα προς τα εκεί όπου ήταν η κοπέλα που έκανε το γραμματικό και περιμένα να

τον ξεμοναχιάσω. Πολύ κοντά μου ήταν και το τραπέζι όπου οι άλλοι μετρούσαν τα χρήματα. Η μπόχα δεν μ’ άφηγε ν’ ανασάνω. Με χαρτονομίσματα μικρής ονομαστικής αξίας, που, απ’ ό,τι συμπέρανα, προέρχονταν από σουβλατζίδικο, είχε γεμίσει ένα ολόκληρο κιβώτιο, περίπου σαν μπαούλο.

Οι χασάπηδες περίμεναν ουρά ν’ αγοράσουν κρέατα για τα δικά τους μαγαζιά, και δυο φορτοεκφορτωτές κουβαλούσαν ασταμάτητα κρέατα μοσχαρίσια μέσα από ένα τεράστιο αυτοκίνητο-ψυγείο, και τα κρέμαγαν στα σιγκέλια. Δυο τηλέφωνα κουδούνιζαν συνεχώς. Ζητούσαν τον κυρ Δημήτρη. Ένας εργάτης, με τη μάνικα στο χέρι, προσπαθούσε να καθαρίσει τη λάσπη που συνεχώς κουβαλούσε ο κόσμος μέσα στο μαγαζί. Κάποια στιγμή, ο κυρ Δημήτρης τηλεφωνούσε, κι εγώ περιμένα με αγωνία δίπλα του, μόλις αφήσει το ακουστικό να του πιάσω την κουβέντα, να του συστηθώ.

Αυτήν ακριβώς τη στιγμή ακούγεται ένας αλαλαγμός. Ακούγονται βρισιές, φωνές. Γυρίζω και τι να δω!, την “καλλονή”, που πριν από μισή ώρα περίπου είχα αφήσει στον έμπορο φρούτων να απολαμβάνει το κονιάκ της, να είναι πεσμένη στη μέση του μαγαζιού. Ένας φορτοεκφορτωτής την έβριζε συνεχώς, καριόλα, πουτάνα, ενώ ο εργάτης καθαριότητας, που εν τω μεταξύ, άθελά του, είχε ρίξει κάμποσο νερό πάνω της, την πήρε στα χέρια του και προσπαθούσε να τη στήσει όρθια. Εγώ νόμιζα πως η “καλλονή” γλίστρησε και έπεσε μόνη της στο δάπεδο, αλλά αμέσως κατάλαβα πως δεν έχουν έτσι τα πράγματα. Ο φορτοεκφορτωτής συνέχιζε να βρίζει:

- Τι θες εδώ, που να σε πάρει ο διάολος νύχτα νύχτα;

- Τι έγινε; ρωτάω ένα χασάπη, και ο άνθρωπος μου είπε:

- Τι να γίνει, μωρέ, να, την ώρα που έμπαινε η γριά μέσα, πέρναγε ο χοντρός μ’ ένα μπούτι πάνω από 120 κιλά, δεν την είδε, την ακούμπησε κι αυτή έπεσε. Δεν τη βλέπεις πως είναι σκέτο λείψανο; Πολύ ήθελε;

Συνεχίζεται

Θαρραλέα επιστολή

Η συγχωριανή μας Ναυσικά Φλέγγα-Παπαδάκη η οποία με παρρησία υπερασπίζεται τους αγώνες της Εθνικής Αντίστασης κατά των κατακτητών, απέστειλε την παρακάτω επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για να τύχει της θετικής του ανταπόκρισης με την απάντηση που ακολουθεί:

**Προς τον
Αξιότιμο Πρόεδρο της Δημοκρατίας
Κ. Στεφανόπουλο**

Πεύκη, 5 Νοεμβρίου 2003

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Θεωρώ υποχρέωσή μου να σας κοινοποιήσω την απάντησή μου στο περιοδικό "Πόλεμος και Ιστορία", τεύχος 67 Οκτωβρίου 2003, στη συνέντευξη του Χ. Μάγιερ που εκτός των άλλων αναφέρει ότι βραβεύσατε, και πολύ καλά κάνατε και τους βραβεύσατε, δυο ελληνιστές καθηγητές, τον Χ. Ρίχτερ και τον Ρ. Στούμπερ για την προσφορά τους στην ελληνική ιστορία και τον πολιτισμό. Οι δύο αξιότιμοι κ.κ. καθηγητές επιμελούνται τώρα και τα "ιστορικά γραπτά" του Μάγιερ, ο οποίος είναι γιος ναζι αξιωματικού της Γερμανικής κατοχής 1941-44.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, δεν ξέρω αν διαβάσατε το πρώτο του βιβλίο "Αναζήτηση". Σ' αυτό το βιβλίο όλη η προσπάθεια είναι να αποκαταστήσει τη μνήμη του ναζι πατέρα του με το δικαιολογητικό ότι ο πατέρας του και μεν ήταν μέλος του φασιστικού κόμματος της Γερμανίας, και μεν υπηρετούσε στο Γερμανικό στρατό κατοχής στην Ελλάδα, αλλά υπηρετούσε στην επιμελητεία.

Μα υπήρχαν, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας, πιο φοβεροί από τους αξιωματικούς αυτούς, που πρώτοι μπαίνανε στα σπίτια της υπαίθρου, άδειάζαν ό,τι είχαν και δεν είχαν μέσα – τις προίκες των κοριτσιών που χρόνια στον αργαλειό κάθονταν οι μανάδες τους να ετοιμάσουν – και στο τέλος έβάζαν και μια φωτιά και άφηναν ολόκληρη οικογένεια στο δρόμο;

Αναφέρει ο Μάγιερ πως ο πατέρας του συνέβαλε και στην αναστήλωση της γέφυρας του Γοργοπόταμου. Σας ερωτώ κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας. Την ιστορική αυτή γέφυρα την αναστήλωσαν για το καλό της πατρίδας μας ή για να μεταφέρουν τα στρατεύματά τους, τα πολεμοφοδιά τους

και όλη την παραγωγή της Νότιας Ελλάδας για την τροφοδοσία ολόκληρου του Γερμανικού στρατού;

Αντί λοιπόν να ντρέπεται για τον πατέρα του, να είχε τουλάχιστον το φιλότιμο να αγωνιστεί στην πατρίδα του και να δώσει ολόκληρο τον εαυτό του ώστε να δοθούν οι Γερμανικές αποζημιώσεις στους δεινοπαθούντες Έλληνες. Έτσι θα μπορούσε κάπως να περιώσει τη δική του αξιοπρέπεια. Ας πει τέλος πάντων ο Μάγιερ. Τι δουλειά είχαν να ρθούνε τα Γερμανικά στρατεύματα στην Ελλάδα; Μήπως θα μας πει κιάλας ότι τους καλέσαμε;

Πολύ φοβάμαι πως, όπως εξαπάτησε τον Ευάγγελο Παπαδάκη (και το ομολογεί στο βιβλίο του και στις συνεντεύξεις), και όπως έγραψε δεκάδες ψέματα για την οικογένειά μου, μου έστειλε ακόμη εκφοβιστική επιστολή και έβαλε και δικηγόρο να με τρομοκρατήσει από το τηλέφωνο, το Δεκέμβριο του 1992, έτσι θα προσπαθήσει να εξαπατήσει κι εσάς. Τι θέλει και ξαναγουρίζει; Θέλει, επικαλούμενος τη βράβευση αυτών των αξιόλογων καθηγητών, να βραβευτεί κι αυτός από την εξοχότητά σας ή να διαφημίσει τα βιβλία του; Τότε τον πληροφορώ ότι η Ελλάδα έχει την τύχη να έχει έναν πανέξυπνο Πρόεδρο, αποδεκτό από όλο τον ελληνικό λαό που εύκολα δεν εξαπατάται.

**Σας ευχαριστώ,
Ναυσικά Ε. Παπαδάκη**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2003

Κυρία Παπαδάκη,

Ο Κύριος Πρόεδρος της Δημοκρατίας έλαβε γνώση της από 5-11-2003 επιστολής σας. Δεν έχει καμμία πρόθεση να βραβεύσει τον εν λόγω κύριο.

**Ο Αναπληρωτής Διευθυντής
του Ιδιαίτερου Γραφείου
Παναγιώτης Τσοθακόπουλος**

Μια ιστορία της Κατοχής

Γράφει η Φωτεινή Σκανδαλή

Έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε, αλλά εγώ θυμάμαι αυτή την ιστορία σαν να 'τανε χθες.

Στο σπίτι μας συνηθίζαμε να τρώμε κάθε Κυριακή ψάρι.

Κατέβαινε ο πατέρας μου από την προηγούμενη στον Πειραιά και αγόραζε τα πιο φρέσκα. Ήθελε ο καημένος να μας ευχαριστήσει. Τα έφερνε τα ψάρια τυλιγμένα σε εφημερίδες και μοσχοβολούσε ο τόπος θάλασσα.

Μένα δεν μου άρεσαν τα ψάρια, αλλά δεν μπορούσα να μιλήσω. Ήμουν η πιο μικρή στην οικογένεια και ο πατέρας ήταν αυστηρός και ανυποχώρητος. Φρόντιζε για το καλό μας όπως έλεγε, και αφού εκείνος νόμιζε πως τα ψάρια ήταν το καλύτερο για μας, ψάρια λοιπόν κάθε Κυριακή.

Μία Κυριακή όμως επαναστάτησα. Από το πρωί είχα δει την φιλενάδα μου την Δήμητρα και μου είπε κοροϊδευτικά καθώς κατάλαβε τι μυρωδιές έρχονταν από την κουζίνα μας:

-Πάλι ψάρια σήμερα; Λέπια θα βγάλετε...

-Γιατί; Εσείς τι τρώτε; ρώτησα εγώ όλο αγωνία, για το μυστηριώδες έδεσμα που θα γευόταν η φιλενάδα μου.

-Η μαμά μου φτιάχνει κοκκινιστό με πατάτες, απάντησε εκείνη όλο καμάρι.

Αυτό ήτανε. Για μένα, από κείνη τη στιγμή το κοκκινιστό με τις πατάτες έγιναν το ιδανικό μου. Φάνταζαν στα μάτια μου σαν μαγευτικά όντα που με καλούσαν να τα γευτώ. Ζήλεψα και την Δήμητρα που πάντα ήταν καλύτερη σε όλα από μένα και ήθελα μία φορά να τη φτάσω.

Εκεί λοιπόν που η μητέρα σεβριζέει το ψάρι, βραστό με άφθονη σπιτική μαγιονέζα, έσπρωξα το πιάτο μου μακριά και δήλωσα με αποφασιστικότητα.

-Εγώ δεν ξανατρώνω ψάρι.

Η Δευτέρα Παρουσία να είχε γίνει, δεν θα μένανε όλοι εμβρόντητοι. Στρέψανε τα βλέμματά τους επάνω μου κι εγώ ένοιωθα να καταποντίζομαι. Αλλά το βλέμμα εκείνο που ένοιωθα να με καίει ήταν εκείνο του πατέρα μου. Τώρα έλεγα, θα σηκωθεί να μου αστράψει κανένα χαστούκι. Αλλά εκείνος με κοίταξε μόνο και μου είπε:

- Και τι θάθελε η δεσποινίς να φάει;

Που να τολμήσει η δεσποινίς να πει κοκκινιστό με πατάτες. Εχασε ως δια μαγείας την αξί-

α του αυτό το θεσπέσιο φαγητό. Κάρφωσα αμίλητη το βλέμμα μου στο πιάτο με το ψάρι και νόμιζα πως κι εκείνο με κοιτούσε κοροϊδευτικά.

Φαίνεται πως ο θυμός του πατέρα μου πέρασε, γιατί τον άκουσα να λέει στην μητέρα μου:

-Αυτό το παιδί θα έπρεπε να ζησει στην Κατοχή, για να μάθει να εκτιμάει τα αγαθά που έχει τώρα. Αλλά δεν πειράζει, αν θέλει ας μην φάει το ψάρι.

Εγώ ακίνητη στη θέση μου δεν έβγαζα άχνα. Ούτε είχα σηκώσει το κεφάλι μου από το πιάτο. Κι όταν έκασε και η μητέρα μου στο τραπέζι άρχισε ο πατέρας μου να λέει στην μητέρα μου:

-Θυμάσαι Μαρία εκείνο τον φίλο μου τον χοντρό τον Λεωνίδα; Εκείνον που πέθανε το 1964 από καρδιά; Λοιπόν μ' εκείνο τον φίλο μου είχα περάσει τις πιο δύσκολες στιγμές στην Κατοχή. Άκου λοιπόν μια ιστορία που δεν στην έχω ξαναπεί. Για ν' ακούει και η μικρή που δεν καταδέχεται να φάει το ψάρι.

Αυτός λοιπόν ο Λεωνίδας ήταν από μικρός παχύσαρκος. Κάτι κοιλιές να μην του μπαίνου-νε τα παντελόνια. Κι αν πεις για τα κουμπιά, λίγο να 'κανε πως λαχάνιαζε, τεντωνόταν πάνω στο δέρμα του και σπάζανε. Ο Λεωνίδας ήτανε πολύ λαίμαργος. Στο σχολείο σε κάθε διάλειμμα όλο και κάτι θα μασούλαγε. Κι όταν ο δάσκαλος τον σήκωνε στο μάθημα, το στόμα του πάντα ήτανε γεμάτο.

Όταν ήρθε η Κατοχή, η κατάσταση ήταν δράμα για τον Λεωνίδα. Το στομάχι του συνέχαι γουργούριζε. Που να χορτάσει το πελώριο εκείνο σώμα με το συσσίτιο του Ερυθρού Σταυρού. Παραπονιότανε συνέχεια πως ζαλίζεται, πως θα πεθάνει από την πείνα. Απελπισμένος έλεγε πως θα ριχτεί στις γραμμές του τράινου για να γλιτώσει από το μαρτύριο της πείνας.

Μία ανοιξιάτικη μέρα του 1942, μαζί με τον Λεωνίδα περπατούσαμε στη Σταδίου χαζεύοντας τα μαγαζιά και τους Γερμανούς που περνούσαν δίπλα μας, γελαστοί και καλοζωισμένοι.

Δίπλα μου ο Λεωνίδας κλαψούριζε πως πεινούσε και πως ο ανοιξιάτικος αέρας του άνοιγε πιο πολύ την όρεξη. Και ξαφνικά σταθήκαμε. Είδαμε πολλά παιδιά να τρέχουν προς ό-

Πείνα. Στο δρόμο! - Φωτογραφία Σπύρος Μελετζής

λες τις κατευθύνσεις, κρατώντας στα χέρια τους χούφτες από σαρδέλες. Θα'χαν κλέψει κάποιο Γερμανικό φορτηγό – σαλταδόρους τους λέγαμε εμείς τότε –και τρέχανε μην τους τσακώσουν οι Γερμανοί. Όλα ήταν νέα παιδιά, που γρήγορα χάθηκαν στα στενά. Ήταν όμως κι ένας γεράκος που σερνόταν. Κρατούσε στα χέρια του λίγες σαρδέλες και πάσχιζε να τρέξει, να γλιτώσει. Ο Γερμανός που τον κυνηγούσε, του φώναζε να σταματήσει, αλλά εκείνος, λες κι έγινε ξαφνικά παλληκάρι, άρχισε να προχωράει γρήγορα, να τρέχει σχεδόν. Παγωμένοι κι οι δυό απ'την τρομάρα μας, είδαμε τον Γερμανό να σηκώνει το όπλο, να σημαδεύει και να ρίχνει. Επεσε ο γέρος ανάσκελα και έμεινε ακίνητος. Ο Γερμανός τον πλησίασε για να δει ίσως αν είχε πεθάνει. Και τότε, χωρίς να καταλάβω καλά – καλά τι γινότανε, είδα τον Λεωνίδα να τρέχει προς το γέρο, να σκύβει και να προσπαθεί να του πάρει τις σαρδέλες από τα χέρια.

Αλλά εκείνος δεν είχε πεθάνει. Είχε ανοίξει ορθάνοιχτα τα μάτια του και τα κάρφωσε στον Λεωνίδα. Τα γέρικα κοκαλιάρικα δάχτυλά του κρατούσαν γερά τις σαρδέλες σαν να ήταν χρυσάφι. Την ίδια στιγμή ο Γερμανός αρχίζει να τραβάει τον Λεωνίδα. Τίποτα εκείνος. Γερονός να τον τραβούσε δεν θα τον ξεκόλλαγε

από τον γέρο, αν δεν έπαιρνε πρώτα τις σαρδέλες. Έσφιγγε με λύσσα τα δόντια, πάλευε να τις βγάλει από τα χέρια του γέρου που τις κρατούσε γερά λες κι ήταν αυτά τα μικρά ψαράκια η γέφυρα που τον έδενε με την ζωή.

Δάκρυα κυλούσαν από τα μάτια του Λεωνίδα, καθώς δεν μπορούσε να τις πάρει, και δεν καταλάβαινε τον Γερμανό που τον τραβούσε και τον χτυπούσε αλύπητα. Ωσπου σε μία στιγμή, έκλεισε τα μάτια ο γέρος και άφησε τις σαρδέλες απ' τα χέρια του. Τις άρπαξε ο Λεωνίδας με λαχτάρα και άρχισε να τρέχει με τόση γρηγοράδα που δεν ξανάδα στη ζωή μου.

Στο τραπέζι είχε πέσει σιωπή καθώς ο πατέρας μου τελείωσε την ιστορία του. Κανείς δεν είχε αγγίξει το πιάτο του.

-Αντε, παιδιά, τρώτε, είπε η μητέρα.

Πήραμε ανόρεχτα τα πιρούνια και αρχίσαμε να τρώμε. Το ψάρι είχε κρυώσει και η μαγιονέζα δεν ήταν πια φρέσκια. Αλλά ποτέ άλλοτε δεν μου φάνηκε το ψάρι πιο νόστιμο.

Και σήμερα όποτε έχουμε ψάρι, τίποτε δεν πετάω. Μόνο τα κόκαλα μένουν για να δώσω της γάτας.

Κι έρχονται στιγμές που βλέπω μπροστά μου μία χούφτα σαρδέλες, και λέω πως θα προτιμούσα το χαστούκι του πατέρα μου εκείνη την ημέρα. Κι ας είχε και βαρύ χέρι.

Επιστολές προς την Αδελφότητα

Προς την
Πρόεδρο της Αδελφότητας Μικροχωριτών
"Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος"

Εν Μικρώ Χωρίω τη 22-3-2004

Κυρία Αμιλία Κουτσούκη,
Αγαπητή κυρία Πρόεδρος,

Επειδή, στο τεύχος 75 Ιουλίου-Δεκεμβρίου 2003 του περιοδικού Μικροχωρίτικα Γράμματα και στην σελίδα 21 όπου υπάρχει και φωτογραφία του εικονοστασίου, που βρίσκεται στον προαύλιο χώρο του Ιερού Ναού της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος, γράφετε ότι έγινε η ανακαίνιση του εικονοστασίου με δαπάνες των κοριτσιών του Ηλία και της Έμας Πλάκα, θέλω να σας πληροφορήσω τα εξής: Η ανακαίνιση του εικονοστασίου έγινε με φροντίδα του εκκλησιαστικού συμβουλίου και με χρήματα τα οποία προήλθαν από λαχειοφόρο αγορά που έγινε για το σκοπό αυτό και από συνδρομή της Άννας Η. Πλάκα με το ποσό των πεντακοσίων δολαρίων (500\$).

Το συνολικό δε κόστος του έργου αυτού ανήλθε στο ποσό των πέντε χιλιάδων εκατό ευρώ (5.100).

Παρακαλώ κυρία πρόεδρος όπως η παρούσα επιστολή δημοσιευθεί στο επόμενο τεύχος προς άρσιν οιωνδήποτε παρεξηγήσεων.

Για το εκκλησιαστικό συμβούλιο
Ο πρόεδρος π. Νικόλαος Αζακάς

Martinez Ca. 19 Ιανουαρίου 2004

Εν πρώτης σας εύχομαι καλή και ευλογημένη χρονιά. Μάθετε πως έλαβα το τελευταίο τεύχος, τα Γράμματα των Μικροχωριτών. Ο αδελφός μου Παναγιώτης μου λέει τα νέα, όταν επικοινωνεί δια τηλεφώνου μαζί σας. Επίσης παρακολουθώ και την ετήσια συγκέντρωση ως προς τα θέματα του χωριού μας. Βεβαίως ήτο καλύτερα τα ζητήματα ως προς τα έργα του χωριού μας προ του Καποδίστρια, αλλά τι μπορεί να κάνει κανείς τώρα; Η παραχώρηση ή μάλλον η χρηματική παραχώρηση δια κοινωφελή έργα του χωριού μας είναι πενιχρή αλλά και αυτά δεν δίδονται εύκολα. Τέλος το χωριό μας αδικείται, διότι ήτο το πρώτο στην Ευρυτανία ως προς την πρόοδο.

Με αυτά τελειώνω και σας εσωκλείω την ετήσια συνδρομήν μου δια το 2004 εκ \$50 δια να συνεχίσει να εκδίδεται το περιοδικόν.

Χαιρετισμούς εις όλους όσους μας γνωρίζουν. Χαιρετίσματα από όλα τα αδέρφια μου, καθώς και εγώ σας χαιρετώ.

Με αγάπη
Ο χωριανός σας και συνδρομητής της Αδελφότητας
Στέφανος Μαστρογεωργόπουλος

Αθήνα 12-1-2004

Αδελφότητα Μικροχωριτών
Υπόψη καθ. Κλ. Κουτσούκη
Αξιότιμε κ. Κουτσούκη,

Η χαρά μου απεριόραπτη για την εξαιρετική παρουσίαση του βιβλίου μου στο έγκριτο περιοδικό σας "Μικροχωρίτικα Γράμματα". Λόγια και διαπιστώσεις που προέρχονται από άνδρα του δικού σας πνευματικού αναστήματος περιποιούν στην ταπεινότητά μου ιδιαίτερη τιμή και προσδίδουν δύναμη για συνέχεια...

Με άπειρη εκτίμηση
Πάυλος Β. Νταλλής

Αθήνα 10 Φεβρουαρίου 2004

Αγαπητή κ. Κουτσούκη, καλή σας μέρα.

Χάρηκα πολύ που μιλήσαμε τις προάλλες στο τηλέφωνο. Όπως σας είπα και στο τηλέφωνο, είχα επισκεφθεί το χωριό σας το 1980 και με την ευκαιρία εκείνη είχα γράψει ένα άρθρο για το Μικρό Χωριό το οποίο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Μικροχωρίτικα Γράμματα.

Από τότε και μέχρι σήμερα δεν είχα σκεφθεί ότι θα μπορούσα να ξανασυνεργαστώ μαζί σας. Τακτοποιώντας όμως αυτές τις ημέρες το αρχείο μου, συνειδητοποίησα ότι δεν έπρεπε να αφήσω τόσα χρόνια να περάσουν και γι' αυτό σας τηλεφώνησα.

Η χαρά μου ήταν μεγάλη όταν μου είπατε ότι η διεύθυνση και το τηλέφωνο του υπεύθυνου για το περιοδικό συνεχίζουν να ισχύουν. Χάρηκα ακόμη περισσότερο όταν μου είπατε ότι θα θέλατε να φιλιξενησετε στο περιοδικό σας κάποια από τα άρθρα μου. Σας στέλνω λοιπόν σήμερα το πρώτο...

Σας χαιρετώ και θα χαρώ να λάβω το νέο τεύχος του περιοδικού σας.

Με εκτίμηση

Σκανδαλή Φωτεινή, καθηγήτρια γαλλικών
Νέα Σμύρνη

NORFOLK 20 Ιανουαρίου 2004

Αγαπητέ μου Θανάση

Χρόνια πολλά σου εύχομαι για την προχθεσινή ημέρα που ήταν η γιορτή σου, και καλή χρονιά να περάσουμε, με αγάπη, υγεία και ειρήνη.

Σου στέλνω μια επιταγή των \$550 δολλαρίων ήτοι \$ 50 δολάρια διά την συνδρομή του περιοδικού και \$500 δολάρια διά τις εκκλησίες Αγία Κυριακή και Μεταμόρφωση του Σωτήρος. Εις μνήμην της συζύγου μου Ασπασίας Ζωγράφου και της αδελφής μου Βιργινίας Αθ. Δημοπούλου.

Με την εκτίμησή μου και αγάπη για όλους σας,
Παναγιώτης Χρ. Ζωγράφος

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΖΩΗ

Συνομιλεί ένας διαβάτης με το ποτάμι:

*Πες μου ποτάμι που τρελά μέσα στους κάμπους τρέχεις
και τόσες ομορφιές της γης με τα νερά σου βρέχεις.*

*Γιατί μας ψάλλεις θλιβερό σκοπό με τη φωνή σου
ποιος άλλος ζει τέτοια ζωή γλυκιά σαν τη δική σου;*

Και το ποτάμι αποκρίθηκε και είπε στο διαβάτη:

Τι ευτυχία αφού η μοίρα μου έγραψε αιώνια να τρέχω.

*Αν ροδοδάφνες γέρνουνε με χάρη στα νερά μου,
αν λυγαριές και αγράμπελες ανθίζουν στα πλευρά μου
μήπως μπορώ να τις χαρώ και να τις αγαπήσω;*

Περνώ, τις βλέπω μια στιγμή και τις αφήνω πίσω.

*Και το ποτάμι σώπασε και αφήνει το διαβάτη
με πικραμένη την καρδιά με δακρυσμένο μάτι,
γιατί μια μαύρη μια σκληρή ιδέα τον τρομάζει
πως και η δική του η ζωή με το ποτάμι μοιάζει.*

*Ποτάμι είναι στ' αλήθεια η ζωή μας
που τρέχει, τρέχει γρήγορα τρέχει.*

Και όπως δεν μπορούμε να σταματήσουμε το νερό

έτσι δεν μπορούμε να σταματήσουμε το κύλισμα της ζωής στο χρόνο.

Αυτό που μέχρι χθες ήταν μελλοντικό και το περιμέναμε, σήμερα έγινε παρών.

Αλλά προτού καλά-καλά το κρατήσουμε γίνεται παρελθόν.

Τρικυμισμένη θάλασσα η ζωή μας, κοιλάδα του Κλαυθμώνος κατά την λαϊκήν έκφρασιν.

Π.Χ.Σ. NORFOLK VA.

Εφημερίδες:

- **Αϊγιοργίτικα Νέα.** Μηνιαία εφημερίδα του Αγ. Γεωργίου Τυμφρηστού
- **Το Βελούχι.** Τριμηνιαίο δελτίο της πατριωτικής Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής.
- **Αρτοτίνα, η γενέτειρα του Αθανασίου Διάκου.** Δίμηνη ενημερωτική και πολιτιστική έκδοση του Συλλόγου Αρτοτινών Φωκίδας
- **Δελτίο Επικοινωνίας.** Τριμηνιαία έκδοση του Ιστορικού Λαογραφικού Μουσειακού Κέντρου Ευρυτανίας “Ο Εύρυτος”.
- **Ο Διάκος.** Διμηνιαία έκδοση της Αδελφότητας Αθανασίου Διάκου.
- **Δυτική Φραγίστα Ευρυτανίας.** Τριμηνιαία εφημερίδα του Συλλόγου Δυτικοφραγκιστιάνων.
- **Δομινίτικα Νέα.** Διμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Δομινιτών Ευρυτανίας.
- **Ευρυτανική Εστία.** Τριμηνιαία έκδοση της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων με πλούσια ενημέρωση πάνω σε ευρυτανικά θέματα.
- **Ευρυτανικά Νέα.** Εβδομαδιαία ευρυτανική εφημερίδα με λεπτομερή και πλήρη καταγραφή όλων όσων συμβαίνουν στην Ευρυτανία.
- **Ευρυτανικός Παλμός.** Εβδομαδιαία εφημερίδα της Επισκοπής Δήμου Φραγκίστας με επίκαιρα θέματα του νομού μας.
- **Ο Εύρυτος.** Μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Φιλοπρόδου Συλλόγου Δομνίστας Ευρυτανίας.
- **Κορυσχάδες.** Τριμηνιαίο δελτίο επικοινωνίας του Συλλόγου των Απανταχού Κορυσχαδιωτών Ευρυτανίας.
- **Λεπιανίτικα Νέα.** Τριμηνιαία εφημερίδα του Συλλόγου Λεπιανιτών Ευρυτανίας.
- **Ρουμελιώτικη Εστία.** Διμηνιαία έκδοση του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών με επίκαιρα άρθρα και ρουμελιώτικες ειδήσεις.
- **Ο Φουρνάς.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Φουρνιωτών Ευρυτανίας “Ο Λεπενιώτης”.
- **Ο Ρουμελιώτης.** Τρίμηνη έκδοση της Ένωσης Ρουμελιωτών Πετρούπολης.
- **Συγκρελλιώτικα Νέα.** Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου Συγκρελλιωτών “Η Αγία Παρασκευή”.
- **Χρυσιώτικα Νέα.** Τριμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο του Συλλόγου των Απανταχού Χρυσιωτών Ευρυτανίας “Η Παναγία”.
- **Το Ζαγόρι μας.** Μηνιαία έκδοση Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγορίου.
Περιοδικά:
 - **Απεραντιακά.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Απεραντιών Ευρυτανίας “Οι Άγιοι Ανάργυροι”.
 - **Ευρυτανική Οικοπαρέμβαση.** Περιοδικό της Οικολογικής Ομάδας Καρπενησίου.
 - **Ευρυτανικά Χρονικά.** Τριμηνιαίο πολιτιστικό περιοδικό για την προβολή της Ευρυτανίας της Πανευρυτανικής Ένωσης.
 - **Πνευματική Ζωή.** Φύλλα λόγου, τέχνης και πολιτιστικής καλλιέργειας. Διμηνιαίο περιοδικό υπό τη διεύθυνση του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά.
 - **Ρίζα Αγρινιωτών.** Περιοδική έκδοση του Συλλόγου των εν Αθήναις Αγρινιωτών.
 - **Στερεά Ελλάς.** Μηνιαία εικονογραφημένη επιθεώρηση ποικίλης ύλης.
 - **Χωριάτικοι Αντίπαλοι.** Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Ευρυτάνων “Καλλιακούδα”.
 - **Η φωνή του Μεγάλου Χωριού.** Τρίμηνη έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών “Η Αγία Παρασκευή”.
 - **Η φωνή του Πλάτανου Ναυπακτίας.** Τριμηνιαία έκδοση Φιλοδασικής Ενώσεως Πλάτανου Ναυπακτίας.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 15/11/2003-15/5/2004

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή Αδελφότητας	Περιοδικό	Ευρώ
Πολύζου Φανίτσα	2002-2004	2002-2004	30
Παπαδάκη Ναυσικά	2004	2004	10
Λεκκού Ιουλία	2003-2004	2003-2004	20
Κατσούλη Ροδούλα	2004	2004	10
Κεράνης Θανάσης	2004	2004	10
Κεράνη Χρυσούλα	2004	2004	10
Κεράνης Αθ. Γιάννης	2004	2004	10
Κεράνης Αθ. Δημήτριος	2004	2004	10
Μίχος Λουκάς	2003	2003	10
Ζήσιμος Βασίλης	2004	2004	50
Φωτόπουλος Νίκος	2004	2004	20
Μυτιλιδης Κώστας	2003-2004	2003-2004	20
Γιουρνάς Κώστας	2004	2004	10
Γιουρνά Πιπίτσα	2004	2004	10
Πολύζος Διονύσης	2004	2004	10
Σακελλαρίου Λευτέρης και Ρούλα	2002-2004	2002-2004	30
Ζορμπαλά Χρυσάνθη	2004	2004	5
Αθανασόπουλος Αριστείδης	2004	2004	20
Δερματάς Σπύρος	2004	2004	20
Πολύζου Μύρκα	2004	2004	10
Τρικαλινού Γιάννα	2004	2004	20
Νταραντούμη Σωτηρία	2001-2002	2001-2002	20
Θάνου Ελένη και Τάσος, Νίνα	2003	2003	10
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία	2004-2005	2004-2005	20
Τριανταφύλλης Κώστας	1997-2006	1997-2006	100
Τριανταφύλλης Χρήστος	1997-2006	1997-2006	100
Μπαμπανικολού Γιώργος και Ιωάννα	2004	2004	20
Παπαδημητρίου Νίκος και Όλγα	2004	2004	10
Παπαδημητρίου Όλγα	2004	2004	10
Ζαχαρόπουλος Δημήτριος	2003-2004	2003-2004	77,88
Μαστογεωργόπουλος Στέφανος	2004	2004	38,94
Κεράνης Δ. Νίκος	2004	2004	10
Κεράνη Όλγα	2004	2004	10
Παπαβασιλείου Χρυσόστομος και Κατίνα	2004	2004	10
Μπάρλας Κώστας και Ισμήνη	2004	2004	50
Γιουρνά Πιπίτσα	2005	2005	10
Κυρίτσης Σπύρος και Μαρία	2003-2004	2003-2004	20
Γκούμα Φρόσω και Τάσος	2004	2004	10
Βενάρδου Αλίκη-Ιωάννα	2004	2004	10
Κουβέλης Παντελής	2004	2004	50
Γιούσμπαση-Πανουργιά Κική	2003-2004	2003-2004	20
Κατραμάδος Ιωάννης	2004	2004	20
Φαλίδας Γεώργιος	2004	2004	5
Βενέτης Πάνος	2003-2004	2003-2004	20
Κουτσούκης Ιωάννης & Βασιλική	2004	2004	10
Κουτσούκης Σπύρος & Κλαίρη	2004	2004	10
Κουτσούκης Γιώργος & Ρένα	2004	2004	10
Πλάκας Β. Γεώργιος	1998-2005	1988-2005	180
Ζωγράφος Παναγιώτης	2004	2004	50,41

Γιαννακοπούλου Σεβαστή	2004	2004	10
Παπαστάθης Ι. Γεώργιος	2001-2004	2001-2004	40
Παπαστάθη-Μακρυμάλλη Ευγενία ..	1999-2004	1999-2004	60
Μούτσελου Παναγιώτα	2002-2006	2002-2006	50
Κωστοπούλου Ελένη	2002-2006	2002-2006	50
Τσώμου - Κυρίτση Βούλα	2004	40
Γιώργος Πιστιόλης	2004	2004	10

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 15/11/03-15/5/2004

.....	Ευρώ
Παπαδάκη Ναυσικά, στη μνήμη του συζύγου της Βαγγέλη	40
Ζορμπαλάς Ι. Δημήτριος, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	100
Κεράνης Ι. Αθανάσιος, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	50
Γιουρνάς Κώστας, στη μνήμη του πατέρα του Αριστείδη	40
Σακελλαρίου Λευτέρης & Ρούλα, στη μνήμη Ελένης Καρδαρά	300
Θάνου Ελένη & Τάσος-Νίνα Νικητάκη, στη μνήμη πατρός Χρίστου Θάνου	100
Θάνου Ελένη & Τάσος-Νίνα Νικητάκη, στη μνήμη Αντιγόνης και Σταύρου Γεωργούλη ...	50
Τριανταφύλλης Κώστας & Χρίστος, στη μνήμη αδελφού τους Γιώργου	500
Κουτσούκης Κώστας & Νίκη, στη μνήμη αδελφού τους Θανάση Κουτσούκη	62
Πολύζου Φανίτσα, στη μνήμη του αδελφού της Θανάση Κουτσούκη	62
Ζυγιάρη Φρόσω, στη μνήμη του αδελφού της Θανάση Κουτσούκη	62
Παπαθανασιάδης Σπύρος & Ρένα, στη μνήμη θείας Βούλας Δερματά	80
Ζυγιάρη Φρόσω, στη μνήμη του αδελφού της Θανάση Κουτσούκη	100
Μπαμπανικολού Ιωάννα & Γιώργος, στη μνήμη θείας Βούλας Δερματά	100
Μπαμπανικολού Ιωάννα & Γιώργος, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	80
Κεράνη Π. Όλγα, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	20
Κεράνης Δ. Νίκος, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	30
Ζωγράφος Παναγιώτης, στη μνήμη συζύγου του Ασπασίας, υπέρ ιερού ναού Αγ. Κυριακής	185
Ζωγράφος Παναγιώτης, στη μνήμη της αδελφής του Βιργινίας Δημοπούλου, υπέρ ιερού ναού Μεταμόρφωσης του Σωτήρος	185
Κουτσούκης Ιωάννης-Βασιλική, στη μνήμη Αθανασίου Κουτσούκη	25
Κουτσούκης Ιωάννης-Βασιλική, στη μνήμη Ιωάννη Τσαπέρα	25
Κουτσούκης Αλέκος-Νίκη, στη μνήμη Αθανασίου Κουτσούκη	25
Κουτσούκης Αλέκος-Νίκη, στη μνήμη Ιωάννη Τσαπέρα	25
Κουτσούκη Ν. Μαρίκα, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	25
Κουτσούκη Ν. Μαρίκα, στη μνήμη Ιωάννη Τσαπέρα	25
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία, στη μνήμη Θανάση Κουτσούκη	25
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία, στη μνήμη Ιωάννη Τσαπέρα	25
Πλάκας Β. Γεώργιος, στη μνήμη προσφιλών του	120
Παπαστάθης Ι. Γεώργιος, στη μνήμη συγγενών του	50
Αντωνοπούλου-Μακρή Μαριάνθη, αντί στεφάνου στη μνήμη της νονάς της Ζωής Κομποροζού	50
Όλγα Π. Κεράνη εις μνήμη Πέτρου Μπάρλα	20
Όλγα Π. Κεράνη εις μνήμη Κώστα Πέτσικα	20
Νίκος Δ. Κεράνης εις μνήμη Κώστα Πέτσικα	20
Κώστας και Ισμήνη Μπάρλα εις μνήμη του πατέρα τους Πέτρου Μπάρλα	100
Οικογένεια Νίκου Δ. Κεράνη εις μνήμη Πέτρου Μπάρλα	30

**Δωρεές προς τους ιερούς ναούς Αγίας Κυριακής και
Μεταμόρφωσης του Σωτήρος από 18/11/2003 έως 22/3/2004**

1. Σπυρίδων και Βαρβάρα Χονδρού 3.000 Ευρώ
για τη Μεταμόρφωση του Σωτήρος εις μνήμη γονέων
(ξαναδημοσιεύεται η παρούσα δωρεά διότι στην προηγούμενη
δημοσίευση δεν ανεγράφη, εκ παραδρομής, το ποσόν)
2. Σπυρίδων Γιαννόπουλος για την Αγία Κυριακή 50 Ευρώ
3. Ελένη Ζήση για την Αγία Κυριακή εις μνήμην γονέων 50 Ευρώ

*Εκ του εκκλησιαστικού συμβουλίου
π. Ν. Αζακάς*

Διόρθωση – ορθή επανάληψη

- Αϊβαλιώτου Σαββούλα εις μνήμην συζύγου της Νικολάου 20 Ευρώ
- Παπαπαναγιώτου Ελένη εις μνήμην συζύγου της Αγγελή 50 Ευρώ

Απόδοση δωρεών προς ιερούς ναούς

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών απέδωσε προς το εκκλησιαστικό συμβούλιο τις κάτωθι δωρεές μελών προς τους ιερούς ναούς Αγ. Κυριακής και Μεταμόρφωσης του Σωτήρος:

- Μιχάλη και Μαριάνθης Τσιροπούλου εις μνήμη Βιργινίας Δημοπούλου: 50 ευρώ για την Αγ. Κυριακή και 50 ευρώ για την Μεταμόρφωση.
- Παναγιώτη Ζωγράφου εις μνήμη συζύγου του Ασπασίας και αδελφής του Βιργινίας Δημοπούλου: 185 ευρώ υπέρ της Αγ. Κυριακής και 185 ευρώ για τη Μεταμόρφωση.

Επιλογή κειμένων Κώστα Τριανταφύλλη

Αυτό που είσαι μιλάει τόσο βροντερά, που δεν μπορούν οι γύρω σου να ακούσουν τι λες.

Με το να παίρνεις γίνεσαι, με το να δίνεις είσαι.

Δεν είναι κακό αν δεν μπορείς να ικανοποιήσεις τις φιλοδοξίες της ζωής σου, κακό είναι να μην έχεις φιλοδοξίες στη ζωή σου.

Η τράπεζα της φιλίας δεν μπορεί να προκόψει χωρίς καταθέσεις...

Δεν υπάρχει μεγαλύτερος πόνος από το να μην έχεις που να πεις τον πόνο σου.

Η πείρα είναι το μόνο φρούτο που όταν ωριμάζει δεν είναι γλυκό.

Η μπούκα ενός κανονιού είναι λιγότερο επικίνδυνη από το στόμα ενός συκοφάντη.

Ο μαδημένος αετός δεν είναι ερπετό, είναι αετός που γέρασε.

Προσπάθησε να ζήσεις έτσι ώστε όταν φύγεις από τον κόσμο, εσύ να γελάς και όλοι γύρω σου να κλαίνε.

Την ιστορία τη γράφουν οι γυναίκες και οι άνδρες την υπογράφουν.

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Αθανάσιος Ι. Κουτσούκης

Οι αδελφές του, τα ανήψια του, οι συγγενείς, πολλοί τοπικοί άρχοντες, σύσσωμο το Μικρό Χωριό, πολλοί φίλοι από το Μεγάλο Χωριό και ολόκληρη την Ποταμιά συνόδευσαν τον τ. πρόεδρο της κοινότητας και του τοπικού συμβουλίου Θανάση Κουτσούκη στην τελευταία του κατοικία. Για τον Θανάση, τον ακούραστο εργάτη της ζωής, τον λιτό στην προσωπική του ζωή αλλά απαιτητικό στα θέματα του χωριού μας, μίλησαν ο νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κοντογιώργος, ο τ. πρόεδρος ΤΕΔΚ ιατρός κ. Καρατοϊκής, εκ μέρους της Αδελφότητας Μικροχωριτών ο τ. πρόεδρος κ. Αθανάσιος Κεράνης, και ο αιδ. παπα-Νίκος Αζακάς. Όλοι τόνισαν τα σπάνια αλλά και γνώριμα χαρακτηριστικά του Θανάση, που δεν ήταν παρά η ανιδιοτέλεια, η εντιμότητα, οι γνήσιες δημοκρατικές του ιδέες, η απλόχερη προσφορά του στο χωριό, στην εκκλησία, στον πλησίον του.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών στο άγγελμα του θανάτου του εξέδωσε το κατωτέρω ψήφισμα, που δημοσιεύθηκε στις ευρυτανικές εφημερίδες *Ευρυτανικά Νέα* και *Ευρυτανικός Παλμός* στις 17/12/03.

Ψήφισμα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών "Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος" συγκλονισμένο από την ξαφνική από-

λεια του εκλεκτού συγχωριανού, τ. προέδρου κοινότητας και τ. προέδρου του τοπικού διαμερίσματος Μικρού Χωριού

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ι. ΚΟΥΤΣΟΥΚΗ

Συνεδρίασε εκτάκτως και αποφάσισε:

- Να εκφράσει τα συλλυπητήρια στους συγγενείς του εκλιπόντος
- Να καταθέσει στεφάνι εκ μέρους της Αδελφότητας
- Να εκπροσωπηθεί στην εξόδιο ακολουθία
- Να απευθύνει τον ύστατο χαιρετισμό
- Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα στον ευρυτανικό Τύπο.

Αθήνα, 13 Δεκεμβρίου 2003

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Παραθέτουμε τα από καρδιάς λόγια αποχαιρετισμού που με πολύ συγκίνηση απήχθησε ο κ. Θανάσης Κεράνης:

"Υπάρχουν απουσίες που δύσκολα τις δέχεται. Δύσκολα συνηθίζεις στην ιδέα ότι ένας αγαπημένος φίλος έπαυσε να βρίσκεται ανάμεσά μας. Ένα φίλο που τριάντα οκτώ χρόνια τον έχεις πολύτιμο συνεργάτη και συνάδελφο στην εργασία σου. Ένα φίλο που ήταν ένας άξιος συγχωριανός σου.

Τον ονομάζω άξιο συγχωριανό γιατί υπηρέτησε με επιτυχία το Μικρό Χωριό ως εκλεγμένος πρόεδρος της κοινότητας επί οκτώ συνεχή χρόνια.

Σ' αυτά τα χρόνια κατέβαλε όλες τις δυνάμεις του για να υπερπηδήσει τα εμπόδια και τις δυσκολίες που εύρισκε ασκώντας τα καθήκοντά του, πάντα όμως με γνώμονα το καλό και την πρόοδο του χωριού μας. Ήταν δραστήριος, δίκαιος, έντιμος και ειλικρινής, ακολουθώντας όμως την αρχαία ρήση "Φίλος ο Πλάτων αλλά φιλήτατη η αλήθεια".

Ο Θανάσης ήταν ένα από τα τέσσερα παιδιά της Αγαπούλας το γένος Κυρίτση και του συζύγου της Γιάννη Κουτσούκη. Είχε την ατυχία να ορφανέψει νωρίς από πατέρα. Έτσι αναγκάστηκε να εργαστεί από δώδεκα ετών. Αργότερα ξενιτεύτηκε στον Πειραιά και εργάστηκε 45 περίπου χρόνια στον Κεράνη. Με την εργατικότητά του, την ευσυνειδησία και την μεγάλη αντίληψη που είχε, απέκτησε γρήγορα την εμπιστοσύνη των προϊσταμένων του.

Η αγάπη για τους συναδέλφους του, η κατανόηση των προβλημάτων τους, οι σωστές συμ-

βουλές για την επίλυσή τους, ακόμη και η υλική βοήθεια που τους έδινε όταν πραγματικά την είχαν ανάγκη τον έκαναν τον πιο αγαπητό συνάδελφο μέσα στο εργοστάσιο.

Όμως μερικοί, πολύ λίγοι, από τους ευεργεθέντες τον πίκραναν αλλά ο Θανάσης εφάρμοζε τη λαϊκή παροιμία "κάνε το καλό και ρίξτο στο γυαλό".

Διάβαζε τα πάντα και μελετούσε πολύ. Πολλοί συνομιλητές του έμειναν έκπληκτοι για την πολυμάθειά του και το πλήθος και την ποικιλία των γνώσεων που είχε.

Ο Θανάσης φεύγει από τη ζωή άσπιλος, άμμος, αξιοπρεπής.

Αγαπητέ μου φίλε, όλοι εμείς που σε γνωρίσαμε είτε σα φίλο είτε σα συνάδελφο πάντα θα σε θυμόμαστε με αγάπη.

Στα αδέρφια σου, στα ανίγνια και στους λοιπούς συγγενείς εκφράζω τα συλλυπητήριά μου, καθώς επίσης διαβιβάζω τα συλλυπητήρια του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητάς μας, της οποίας ήσουν και μέλος της, και όλων των μελών της.

Το χρώμα της Ευρυτανικής γης που τόσο αγάπησες και που σε λίγο θα σε σκεπάσει ας είναι ελαφρύ, ακριβέ μου φίλε".

Χαράλαμπος Τριανταφύλλης (1913-2003)

Από την εφημερίδα των Ευρυτάνων της Αμερικής "Το Βελούχι" πληροφορούμαστε ότι ο Χαράλαμπος Τριανταφύλλης από το Δερμάτι εγκατέλειψε τον κόσμο τον περασμένο Δεκέμβριο στο Ρονόκο της Αμερικής. Ήταν παντρεμένος με την Μικροχωρίτισσα Μαρσούλα, η οποία έφυγε λίγους μήνες πριν, τον Μάρτιο του 2003. Μαζί είχαν τρία παιδιά, που όλα είναι παντρεμένα και ζουν στις Η.Π.Α. Ο αείμνηστος Χαράλαμπος είχε πηγαίο ποιητικό ταλέντο. Αν και ολιγογράμματος άρχισε να γράφει στίχους από τα πρώτα χρόνια της ξενιτιάς του στην Αμερική. Τα περισσότερα από τα ποιήματά του εκφράζουν τη νοσταλγία του για τον τόπο καταγωγής του και υμνούν την ποιμενική ζωή. Αρκετά από τα ποιήματά του τα δημοσιεύσαμε πριν από χρόνια στο περιοδικό μας, καθώς και προσωπική του συνέντευξη.

Βούλα Ι. Δερματά

Στις 12/12/2003 πέθανε στην Αθήνα μετά από σύντομη αρρώστια η Βούλα Δερματά. Γεννημένη στο χωριό Παπαρούσι της Ευρυτανίας, το μεγαλύτερο από τα εξι παιδιά του

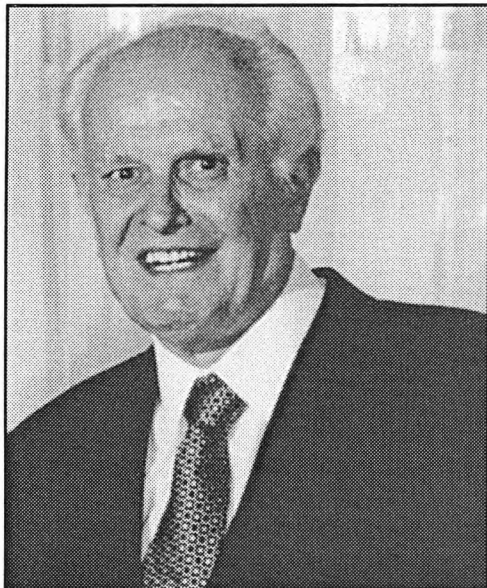

δασκάλου Αθανασίου Μανδραγώνη, έζησε μετά το γάμο της με τον Μικροχωρίτη Γιάννη Νικολάου Δερματά στο Μικρό Χωριό. Απόκτησε ένα αγοράκι, που έχασε σε βρεφική ηλικία, γεγονός που σημάδεψε συναισθηματικά τη ζωή της. Όταν ο άντρας της Γιάννης μετανάστευσε στην Κωνσταντινούπολη, με την οποία τον συνέδεε μακριά οικογενειακή παράδοση, εκείνη παρέμεινε στο Μικρό Χωριό, παγιδευμένη από τον πόλεμο. Με το τέλος όμως του πολέμου πήγε κοντά του και εργάστηκε μαζί του πολύ σκληρά στο παντοπωλείο, που είχαν ανοίξει. Το 1964, μετά τα θλιβερά επεισόδια εκ μέρους των Τούρκων εις βάρος του ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης, απελάθηκε μαζί με τον άντρα της και εγκαταστάθηκαν μόνιμα πια στην Αθήνα.

Τα καλοκαίρια τα περνούσαν στο πατρoγονικό τους σπίτι, το δερματέικο, στην είσοδο του Παλιού Μικρού Χωριού, απολαμβάνοντας τη φύση και την παρέα των συγγενών και των συγχωριανών τους. Μετά το θάνατο του συζύγου της, η Βούλα εξακολούθησε για πολλά χρόνια να παραθερίζει στο χωριό, που το είχε πολύ αγαπήσει και το θεωρούσε δικό της, έως ότου δεν της το επέτρεπαν πια οι δυνάμεις της. Το όνειρό της όμως εξακολουθούσε να είναι ένα ταξίδι εκεί.

Ας είναι ελαφρό το χρώμα που τη σκεπάζει.

Αθανάσιος Δ. Καναράς

Με θλίψη και μεγάλη συγκίνηση αποχαιρετήσαμε τον αγαπημένο μας σύζυγο και πατέρα στο τελευταίο του ταξίδι στις 24.12.2003.

Ο πατέρας μας γεννήθηκε το 1917 στο Μεγάλο Χωριό Ευρυτανίας. Ήταν το τρίτο από τα πέντε παιδιά του Δημητρίου και της Αναστασίας Καναρά. Εξήσε τα παιδικά του χρόνια στο Μεγάλο Χωριό όπου και τελείωσε το δημοτικό σχολείο. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο γυμνάσιο του Καρπενησίου, αν και ήταν άριστος μαθητής, αναγκάστηκε να διακόψει προκειμένου να στηρίξει την οικογένειά του στον αγώνα της επιβίωσης.

Το 1936 ήρθε στη Θεσσαλονίκη, όπου, λίγα χρόνια αργότερα, μαζί με τα δυο μικρότερα αδέρφια του, δημιούργησαν επιχείρηση παραγωγής και εμπορίας αλλαντικών στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, καθώς και μονάδα τυροκομικών στα περίχωρα της πόλης.

Με την κήρυξη του πολέμου επιστρατεύτηκε και έφυγε για το αλβανικό μέτωπο, ως λοχίας στο πυροβολικό, απ' όπου επέστρεψε μετά την εισβολή των Γερμανών και την οπισθοχώρηση του ελληνικού στρατού.

Για πάνω από 35 χρόνια συνεργάστηκε άριστα με τα αδέρφια του μέχρι τον πρόωρο θάνατό του το 1976, μεγάλη απώλεια γι' αυτόν και για όλους μας. Συνέχισε μόνος του

την επαγγελματική του πορεία με τη βοήθεια της αγαπημένης του γυναίκας. Διετέλεσε για χρόνια πρόεδρος των αλλαντοπωλών στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο. Έχαιρε μεγάλης εκτίμησης και αναγνώρισης και ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στην αγορά της Θεσσαλονίκης.

Παντρεύτηκε την Βασιλική Δερματά από το Μικρό Χωριό με την οποία απέκτησε δυο παιδιά, την Αναστασία, σύζυγο Κωνσταντίνου Μητσόπουλου και τον Δημήτρη, τα οποία σπούδασαν σε πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού, ο μεν γιος του οικονομικά και διοίκηση των επιχειρήσεων, η δε κόρη του, γαλλική φιλολογία.

Εξήσε μια ευτυχισμένη ζωή, γεμάτη στοργή και αγάπη κοντά στην οικογένειά του. Λαχταρούσε πολύ να επιστρέφει τα καλοκαίρια στο αγαπημένο του Μεγάλο Χωριό και να απολαμβάνει τη φύση με τους συγχωριανούς του. Ήταν ήρεμος άνθρωπος, πάντα γελαστός, με ένα καλό λόγο για όλους και έφυγε ήσυχα, όπως και έζησε. Για μας, τα παιδιά του, υπήρξε φωτεινό παράδειγμα με την πίστη του στη ζωή και το κουράγιο του στις δύσκολες στιγμές. Θα κρατάμε τη μνήμη του βαθιά μες την καρδιά μας.

*Η γυναίκα και τα παιδιά του,
Βασιλική, Αναστασία
και Δημήτριος Καναράς*
Σταυρούλα Τζαβέλη

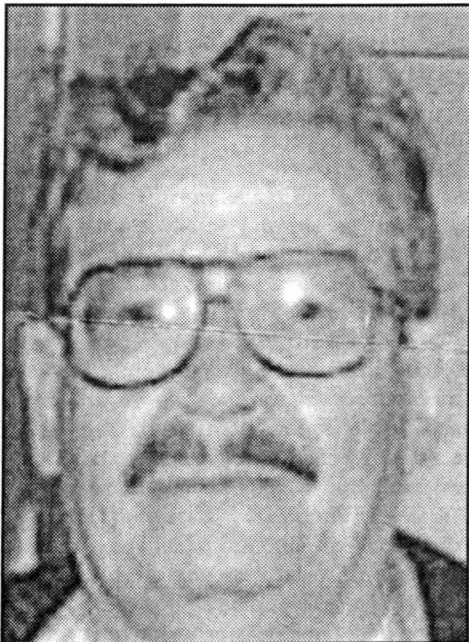
Ανήμερα των Φώτων, ξημερώματα, έφυγε για την αγκαλιά του Θεού, άλλη μια συγχωριανή μας, η Σταυρούλα Τζαβέλη το γένος

Αθανασοπούλου. Κόρη του Αριστείδη Αθανασοπούλου από τη Γόλιανη και της Ελένης Φλώρου, γεννήθηκε στο χωριό μας το 1936, όπου και έζησε όλη της τη ζωή. Το ταπεινό σπιτάκι της στο Χερουλάκι ήταν σταθμός όλων των περαστικών που πήγαιναν στα χωράφια τους, αλλά και όλων των προσκυνητών της Παναγίας του δεκαπενταύγουστου, μέχρι πριν λίγα χρόνια, μια και γιόρταζε ο άντρας της Πάνος. Ποιος δεν θυμάται τον καλό μεζέ και το άφθονο κρασί που πρόσφερε αφειδώς καθώς και την “πάστα”, το Πάσχα του καλοκαιριού.

Επίσης πολλοί συγχωριανοί θυμούνται και τα ξεφλουδίσματα στο καλυβάκι της Σταυρούλας του φθινόπωρο, όπου γινόταν αληθινό πανηγύρι. Τα τελευταία χρόνια της πέρασε στο Νέο Χωριό μαζί με τα παιδιά της Δημήτρη και Βασιλική και τις οικογένειές τους.

Τόσο στα παιδιά της, όσο και στον απαρηγόρητο σύζυγό της, τον καλό δουλευτό της γης του χωριού μας, ευχόμαστε όλοι την εκ Θεού παραμυθία και σ’ εκείνη να ανταμώσει με τα αγαπημένα αδέρφια της, τον αδικοχαμένο Γιάννη, που φορτώθηκε στη γέφυρα την κατολίσθηση και την πρόωρα εκλιπούσα Ευανθία.

Γιώργος Δ. Σιαφάκας

Ο δευτερότοκος γιος του αδικοχαμένου εδώ και πολλά χρόνια συγχωριανού μας Δ. Σιαφάκα, πέθανε στα τέλη του προηγούμενου χρόνου (8 Δεκεμβρίου) στη Νέα Υόρκη.

Γεννημένος το 1935 στο χωριό μας από την πρώτη γυναίκα του Δ. Σιαφάκα (Μαργίτσα Ζαχαροπούλου) που πέθανε στην Κατοχή, ο Γιώργος είχε μεταναστεύσει στην Αμερική τη δεκαετία του '50 πριν από τ' άλλα του αδέρφια τον Κώστα και τον Πάνο.

Συνταξιούχος πια, χωρίς οικογένεια, όπως μας είπε ο μικρότερος αδελφός του Πάνος, είχε τον τελευταίο καιρό σοβαρά προβλήματα υγείας και νοσηλευόταν σε δημοτικό νοσοκομείο της Ν. Υόρκης, όπου και άφησε την τελευταία του πνοή.

Αν ρίξει κανείς μια ματιά στις φωτογραφίες του αείμνηστου Σ. Μελετζή, που τράβηξε στη διάρκεια της Κατοχής στο χωριό μας, θα διακρίνει τον μικρό Γιώργο Σιαφάκα ανάμεσα στ' άλλα “πεινασμένα” Μικροχωριτάκια (μια απ' αυτές δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας).

Ας είναι ελαφρό το χρώμα που τον σκεπάζει.

Φώτης Σ. Γιαννακόπουλος

Προδομένος από την καρδιά του πέθανε στις 15 Δεκεμβρίου ο Φώτης Γιαννακόπουλος, 75 χρονών, αφήνοντας πίσω του τη γυναίκα του Αμαλία, τα παιδιά του Σπύρο και Αθανασία και τα εγγόνια του.

Φανατικός Μικροχωρίτης δεν εγκατέλειπε εύκολα το χωριό, ακόμη και στις δύσκολες στιγμές της ιστορίας του, όπως στην Κατοχή και την Αντίσταση. Τα έζησε έντονα και τα δυο, όπως και άλλα μέλη της οικογένειάς του, όπως ο πατέρας του και τα αδέρφια του, οι αείμνηστοι Παύλος και Στεφάνια.

Εργάστηκε μετά τον Εμφύλιο στην Καπινοβιομηχανία Κεράνη για πολλά χρόνια και ασχολήθηκε και με δικές του δουλειές, χωρίς ποτέ να ξεχάσει το χωριό, στο οποίο επέστρεψε με την συνταξιοδότησή του με την αγαπημένη του σύντροφο.

Ο Φώτης, όπως και άλλοι Μικροχωρίτες πριν απ' αυτόν αποτελούσε ανεξάντλητη πηγή και μαρτυρία της ζωής του Μικρού Χωριού, ιδιαίτερα σε ταραχώδεις εποχές. Θυμόταν με ζωηρή ενάργεια γεγονότα, πρόσωπα, περιστατικά ακόμη και χρονολογίες με λεπτομέρειες. Ήξερε να αφηγηθεί με τις ώρες

και να σε κάνει να κρέμεσαι από τα χείλη του, αδιαφορώντας για τυχόν υπερβολές για τις οποίες σε προειδοποιούσε, αν δυσκολευόσουν να τις πιστέψεις, ότι έτσι είναι. Χωρίς αμφιβολία ευχάριστος στην παρέα αλλά και χρήσιμος στο χωριό. Βοηθούσε όσο μπορούσε στα υδραυλικά και όχι μόνο γιατί το μυαλό του έκοβε για πολλά πράγματα.

Πάντα θα θυμόμαστε τον Φώτη. Αιωνία του η μνήμη.

Ευθύμιος Λέντας

Ο Ευθύμιος Λέντας ήταν γαμπρός του Αλκιβιάδη και της Άννας Καλατζή. Παντρεύτηκε την κόρη τους Μαρία και μαζί απέκτησαν δυο παιδιά. Δυστυχώς η μοίρα θέλησε να διακόψει την ήρεμη και ευτυχημένη ζωή του κοντά στην αγαπημένη του οικογένεια. Τον περασμένο Δεκέμβριο, χτυπημένος από την επάρατο, έφυγε πρόωρα απ' τη ζωή.

Αιωνία του η μνήμη.

Ευανθία Πατσιοπούλου

Η Ευανθία Πατσιοπούλου ήταν κόρη του Σπύρου και της Αικατερίνης Μουχρίτσα και μεγαλύτερη αδελφή του Μιχάλη Μουχρίτσα. Παντρεύτηκε με τον Γιώργο Πατιοπούλου, το γνωστό τσαγκάρη του χωριού μας. Μετά τον πόλεμο πήγε με τις κόρες τους και τον άντρα της στον Καναδά. Δύο από τις κόρες τους αποκαταστάθηκαν εκεί και μία στην Αθήνα ενώ ο Γιώργος με την Ευανθία γύρισαν στο χωριό.

Μετά το θάνατο του άντρα της η Ευανθία ζούσε μόνη στο χωριό μέχρι που χρειάστηκε τη βοήθεια του γηροκομείου Καρπενησίου όπου και πέθανε στις αρχές Μαΐου. Αιωνία η μνήμη της.

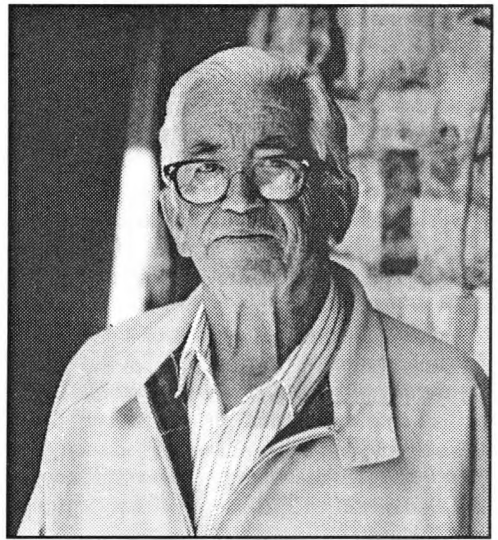
Δημήτρης Τσατσαράγκος

Το παρακάτω συγκινητικό κείμενο αναδημοσιεύεται από την εφημερίδα "Ευρυτανικά Νέα", στην οποία ο γιος του αιμυνηστου Δημήτρη Τσατσαράγκου, Γιώργος, υπογράφει το εβδομαδιαίο χρονογράφημα.

Ακριβέ μου πατέρα, στο καλό!...

Γράφει ο Γιώργος Τσατσαράγκος

Ας με συγχωρέσουν οι φίλοι αναγνώστες της στήλης για την επιλογή του σημερινού θέματος με πέρα για πέρα προσωπικά κριτήρια. Ίσως να μην τους ενδιαφέρει ο θάνατος ενός υπέργηρου 97 ετών, που δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ένας απλός, καθη-

μερινός άνθρωπος του μόχτου. Για μένα όμως αυτός ο άνθρωπος ήταν ο πατέρας μου...

Γι' αυτό και θεωρώ ΧΡΕΟΣ μου να αφιερώσω σ' αυτόν το σημερινό χρονογράφημα ή πιο σωστά ένα βιογραφικό σημείωμα, θέλοντας να τον τιμήσω ως γονιό και συνάμα ως τον άνθρωπο που με τη ζωή του και το παράδειγμά του σημάδεψε και τη δική μου τη ζωή...

Γεννήθηκε και μεγάλωσε μέσα στη φτώχεια και στη στέρηση. Παρά το ζήλο και την έφεσή του να μάθει γράμματα, μόλις και "μετά βίας" τελείωσε τη Δεύτερη τάξη του Δημοτικού. Μπήκε λοιπόν από έφηβος στη βιοπάλη και κατάφερε πραγματικά να ξεπεράσει τον εαυτό του με το να γίνει ένας πολύ καλός ξυλουργός, που κυριολεκτικά "μιλούσε" στο ξύλο και το έδινε ζωή... Αγαπούσε υπερβολικά τη δουλειά του, ποτέ δεν κυνήγησε το μεγάλο μεροκάματο, μια και γι' αυτόν η μεγάλη πληρωμή ήταν η χαρά της δημιουργίας, είτε έφτιαχνε πορτοπαράθυρα ή πατώματα ή σκαλιστές οροφές και έπιπλα. Πάνω από όλα ήθελε να είναι ευχαριστημένοι οι πελάτες του, κάτι που τήρησε με θρησκευτική ευλάβεια σε όλη του τη ζωή. Ευτύχησε να έχει συντρόφισσα και βοηθό στη ζωή του, στα εύκολα και στα δύσκολα, σε χαρές και σε πόνους την Κατερίνα του, όπως τη φώναζε με τρυφερότητα μέχρι που έκλεισε τα μάτια του...

Με την Κατερίνα του έφεραν στη ζωή τέσσερα παιδιά. Επέζησαν τα τρία για τα οποία πάσχιζαν να τα μεγαλώσουν και να τα αναθρέψουν με αρχές και αξίες. Βέβαια οι καιροί ήταν δύσκολοι. Γερμανοϊταλική κατοχή, εμφύλιος πόλεμος, πέτρινα χρόνια...

Καλέ μου πατέρα,

Για μένα είσαι από εκείνους τους ανθρώπους που ξεπέρασαν κατά πολύ το ανάστημά τους. Από εκείνους τους άσημους πλην όμως οραματιστές και μαχητές που γράφουν ιστορία... Σ' όλη σου τη ζωή σημάδευες και κατάφερνες την υπέρβαση. Στο χώρο της δουλειάς, στο σπίτι, στην κοινωνία. Παρών σε χαρές και σε λύπες. Παρών στο κάλεσμα του χρέους. Παρών και με δράση στην Εθνική Αντίσταση στη διάρκεια της Κατοχής μέσα από τις τάξεις του Ε.Α.Μ. Κάτι που πλήρωσες ακριβά με διώξεις, εξορίες και φυλακίσεις μετά το τέλος του εμφύλιου σπαραγμού. Και ασφαλώς και μες μαζί μιας και στερηθήκαμε τα πάντα. Μέσα στην απόλυτη ένδεια.

Παιδιά ξυπόλυτα, μισόγυμνα και πεινασμένα. Και πάνω απ' όλα περιφρονημένα και δακτυλοδεικτούμενα. Θυμάμαι πως σαν βγήκες από τη φυλακή κι ήρθες στο σπίτι μας, η μικρή σου κόρη η Έλλη, σε κοίταζε περιέργα και φοβισμένα... Και ρώτησε:

“Αυτός είναι ο πατέρας”; Ναι... Ήσουν εσύ. Εκεί κοντά μας. Κουρελιάρης, αδύνατος, πεινασμένος, πικραμένος... Όμως διέκρινα στα μάτια σου την ελπίδα...

Και την αποφασιστικότητα. Να ξεκινήσεις από το μηδέν και να παλέψεις. Για το καλύτερο!.. Για όλους μας!.. Σίγουρα δε με διέψευδες!

Στρώθηκες στη δουλειά, έπεισες και πάλι με την αξιοσύνη σου, αγωνίστηκες με νύχια και με δόντια και τα κατάφερες!.. Με την αμνησικακία σου κέρδισες και αυτούς που σε κατηγορήσαν. Θυμάμαι με συγκίνηση ένα διάλογο σου με τη μητέρα. “Πώς μπορείς - και φέρνεις στο σπίτι αυτούς που σε κατηγορήσαν και σε καταδίκασαν”;

“Άσε γυναίκα, η πιο γλυκιά εκδίκηση είναι να κάνω καλό σ' όλους εκείνους που με κυνήγησαν”. Κι αυτό έκανες πάντα. Το καλύτερο...

Δεν ξεχνάω πως το σπιτικό μας ήταν ανοι-

χτό σε όλους. Εχθρούς και φίλους.

Μοιραζόμασταν το λίγο ψωμί, τον τραχανά, την κουρκούτη ή τη φασολάδα. Ότι υπήρχε στο φτωχικό μας. Και κοιμόμασταν στρωματοσάδα για να κοιμηθούν οι ξένοι στα ξυλοκρέβατα. Και χαιρόσουνα γιατί ήσουν χρήσιμος και πρόσφερες.

Θυμάμαι και θα θυμάμαι όσο ζω μια συγκλονιστική για μένα στιγμή. Όταν τελείωσα το Δημοτικό με φώναζες κοντά σου και μου είπες “Γιώργο, παιδί μου, αν και το θέλω μ' όλη την καρδιά να σπουδάσεις, δυστυχώς δεν έχω τη δύναμη. Έχουμε δυο κορίτσια να παντρεύουμε. Έλα μαζί μου να μάθεις μαραγκός. Δεν είναι άσχημη δουλειά... Θα τα βολέψουμε μια χαρά... Τι λες”;

Έμεινα βουβός και έβαλα τα κλάματα. Μέσα σε αναφιλητά ψιθύρισα: “Θέλω να σπουδάσω”. Κι έβαλες τα κλάματα και συ και μου είπες. “Παιδί μου, δε θα σου κλείσω το δρόμο. Θα κάνω ό,τι μπορώ”. Και το έκανες. Έκανες ό,τι μπορούσες. Και σε ευχαριστώ.

Με την καλοσύνη σου, την εργατικότητα σου, το ενδιαφέρον σου για τα κοινά οι Μικροχωρίτες σε εμπιστεύτηκαν και σε ανέδειξαν σε πρόεδρο της κοινότητας. Ήρθε όμως η βιβλική καταστροφή της κατολίωσης και έφερε μια νέα συμφορά στο πολύπαθο Μικρό Χωριό και τους Μικροχωρίτες. Κι' ήσουν και δω ένας από τους μπροστάρηδες στο χτίσιμο του Νέου Μικρού Χωριού. Και πάλι τα κατάφερες!..

Βέβαια θα 'θελα πολλά να σου πω τη σερνή τούτη ώρα του χωρισμού. Πρέπει όμως να σταματήσω εδώ. Με μια παρατήρηση. Δεν υπερβάλλω σ' αυτά που σου λέω. Καταγράφω απλά την αλήθεια. Μάρτυς μου ο Θεός.

Ακριβέ μου πατέρα, στο Καλό. Θέλω να ξέρεις πως είμαι περήφανος για Σένα. Ο Θεός σε αναπάσει την ψυχούλα σου!... Καλό σου ταξίδι!..

Κώστας Χ. Πέτσικας

Χρόνια ξενιτεμένος στις ΗΠΑ ο Κώστας έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 85 χρονών σε γηροκομείο του Αγίου Φραγκίσκου της Καλιφόρνιας.

Από κει τα τελευταία χρόνια μας έστειλε τα γράμματά του γεμάτα παράπονα και νοσταλγία για το χωριό μας. Στο τελευταίο του γράμμα που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό μας,

μαζί με το ξετύλιγμα των αναμνήσεών του έγραφε πολλές ιδέες για τη δημιουργία λίμνης και φράγματος στο Κλειδί κ.ά.

Είχε λάβει μέρος στην Εθνική Αντίσταση και αργότερα στον Εμφύλιο Πόλεμο. Λίγα χρόνια νωρίτερα είχε χάσει τη γυναίκα του.

Πέθανε ως νοσταλγός της ζωής του χωριού.

Πέτρος Μπάρλας

Λίγο πριν την εκτύπωση του περιοδικού μας, μάθαμε ότι άλλος ένας αγαπητός συγχωριανός, ο Πέτρος Μπάρλας, έφυγε για πάντα από κοντά μας. Στο επόμενο τεύχος μας θα φιλοξενήσουμε τη νεκρολογία του.

Μακαριστός Μητροπολίτης

Τιμόθεος (Κοντομέρκος)

Ετήσιο μνημόσυνο

Στο μνημόσυνο του αείμνηστου συμπολίτη μας Τιμοθέου στις 29/2/04, λόγω άφαντης θλίψης στη μνήμη του πρόσφερε ο μαθητής και συνεργάτης του μοναχός Παΐσιος Ντούμπα από το Κογκό, που αξίζει να τα μεταφέρουμε αποσπασματικά εδώ:

“Δίκαιοι εις τον αιώνα ζώσιν και εν Κυρίω ο μισθός αυτών και η ελπίς αυτών αθανασίας πλήρης”

...‘Ολοι μας γνωρίζουμε την προσφορά του Μακαριστού Κυρού Τιμοθέου επί μίαν τριακονταετία όπου διετέλεσε πνευματικός ηγέτης και προκαθήμενος των Εκκλησιών της Κεντρικής Αφρικής με έδρα την Κινσάσα, πρωτεύουσα του Κογκό. Μια αιώνια προσφορά που τον κατέστησε αιώνιο και τον ίδιο διαμέσου των έργων του...‘Ολοι όσοι σπουδάσαν και σπουδάζουν με τις υποτροφίες του τον ευγνωμονούμε για το βάρος που είχε δώσει στην εκπαίδευση της νεολαίας πάνω στην οποία στήριζε τις αθάνατες ελπίδες του για τη μελλοντική πορεία της ιεραποστολής στην Αφρική... Εμείς ευχαριστούμε τον δωροδότη Θεό που μας είχε δώσει τον κατάλληλο αυτόν Ποιμενάρχη. Και ευγνωμονούμε τον ίδιο τον άγιο Αρχιερέα μας Κυρό Τιμόθεο για την πλούσια προσφορά του και τον παρακαλούμε να προσεύχεται για την διατήρηση και την καλή συνέχιση του έργου... Βαθυτάτη είναι η ελπίδα μας ότι καταλείποντας ο Μακαριστός Ποιμενάρχης μας την “μένουσαν πόλιν” πορεύθηκε προς την “μέλλουσαν” μέσω της “μακαρίας οδού” και εσώψυχη η προσευχή μας όπως ο δικαιοκρίτης Κύριος τον κατατάξει “εν χώρω ζώντων” μετά των αγίων και των δικαίων.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Το σπιτάκι μας παλιό -
ποιός παππούς να τό 'χει χτίσει; -
στέκεται με το στανιό
κι έχει δω και κει ραΐσει.

Πόσα γέλια και χαρές
δεν κρατεί κάθε του άκρη
μα και λύπες μακρινές
που τις μαρτυράει το δάκρυ.

Παραμύθια π' αρχινάν
ρόδινα στημέν' αυτάκια
τον παππού γλυκοτηράν
'μορφομπιρμπιλιά ματάκια.

Ήρθε, πέρασε η ζωή
θύμηση γενήκαν όλα
όπου να'ναι θε να 'ρθει
κι η σειρά μας κυρ - Νικόλα.

Το σπιτάκι μας παλιό
- ποιός παππούς να το 'χει χτίσει; -
στέκεται με το στανιό
λες μια ευχή το 'χει κρατήσει.

του Γιάννη Μεριγγούνη

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370
41300 / 41281, Κιν. 6972 288457

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41392,
Κιν. 6972 707840

Ξύλινες Δημιουργίες

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

**Γραφικές Τέχνες
Τυπογραφείο – Επιγραφές –
Σφραγίδες**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Νικ. Τσαμπούλα 2, Καρπενήσι. Τηλ. 22370
22020 / 22019 Κιν. 6944 518581

Ζυθόγλυπτα

*Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες
σπάνιας ομορφιάς*

Έκθεση – Διάθεση:

Νέο Μικρό Χωριό "Το Τζάκι"
Τηλ. 22370 41318

Κομμώσεις

Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές
"ΚΙΚΗ"

Δ/νση: Κική Φούκα-Σκοτίδα

Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι

Διεύθυνση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

**Νυχτερινό Κέντρο
Διασκέδασης
ΝΕΜΕΣΙΣ**

Καρπενήσι. (Διασταύρωση Π. Πατραϊκής)

**Ξενοδοχείο – Εστιατόριο -
Καφετέρια**

Η ΧΕΛΙΔΟΝΑ

Δ/ση: Κώστας Τσιλιάς
*Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41221,
Κιν. 6944 36 01 57*

Ξενώνας - Καφετέρια

STUDIO MERCES

Υπεύθυνη κρατήσεων: Αγορίτσα Τσιινιά
*Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41444,
Fax: 22370 41111 Κιν. 6974 114182*

Ενοικιαζόμενα πανοραμικά δωμάτια

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
*Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41318 /41465,
Fax: 22370 41094, Κιν. 6977 808961*

**Ενοικιαζόμενα δωμάτια
η γωνιά**

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
*Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41393,
Fax: 22370 41586*

Ενοικιαζόμενα πολυτελή δωμάτια

PINA ΤΑΣΙΟΥ

**Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41349**

Ζήσιμος Σωτήρης
Ενοικιαζόμενα δωμάτια
ΙΒΙΣΚΟΣ STUDIOS

*Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515*

Ξενοδοχείο

COUNTRY CLUB HELLAS HOTEL

Hotel Manager: Πόπη Μπακατουά

*Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41570-6,
Fax: 22370 41577*

**Ξενώνας - Κοσμική Ταβέρνα -
Καφετέρια**

ΤΟ ΡΙΖΩΜΑ

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
*Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ 22370 41170,
Fax: 22370 41486*

**Ενοικιαζόμενα δωμάτια Α'
κατηγορίας**

**Ψησταριά - Εστιατόριο -
Χωριάτικη Κουζίνα**
ΤΟ ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
*Νέο Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41257 / 41103*

**Ενοικιαζόμενα
πολυτελή δωμάτια**
ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΡΑ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41236 /41433

**Ψησταριά - Ταβέρνα -
Χωριάτικη Κουζίνα**

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41300

SUN & SEA

TRAVEL AGENCY

- Αεροπορικά εισιτήρια για όλο τον κόσμο • Συνέδρια - Εκθέσεις
- Οργανωμένες εκδρομές • Διαβατήρια - Βίζες

Στις οικονομικότερες τιμές!!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΙΟΥΡΝΑ - ΒΟΥΓΑ Σινώπης 29, Αμπελόκηποι, Τηλ.: 210 7799261

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

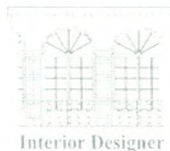
Καραολή & Δημητρίου 70 Πειραιάς
Τηλ/Fax: 41.11.849 Fax: 41.34.776

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261,
80901, 80902

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων

Κόκκαλη 31, Αγρίνιο, τ.κ. 30100.
Τηλ.: 0641 - 33233. (& fax) - 24522.
Κιν.: 0932831607, E-mail:
athanart@otenet.gr

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

Τεχνικές εργολαβίες - πέτρινες
κατασκευές -

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό, Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

Γεύσεις... και Ζωντανή Μουσική

ΒΑΣ. ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ

Πειραιώς & Αλόης 65
Κ. Πετράλωνα, Αθήνα

Τηλ. 210 3478 227 - 210 3471 756
<http://www.4pires.gr/esperida>

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

☎ 6610846 - 6048695 - 0972 136979

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΧΝΩΝ

ΠΛΑΚΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr